

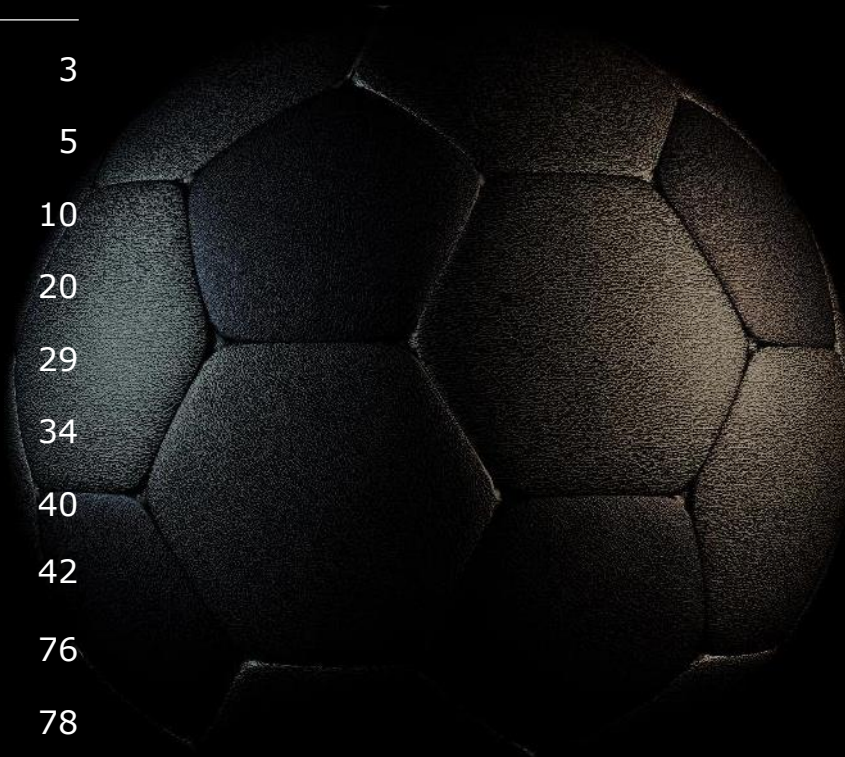

Eliteseriebarometeret

Et innblikk i økonomien til norske toppfotballklubber

Innholdsfortegnelse

Innhold	Side
1 <u>Forord</u>	3
2 <u>Sammendrag</u>	5
3 <u>Inntekter</u>	10
4 <u>Kostnader</u>	20
5 <u>Driftsresultat</u>	29
6 <u>Balanse</u>	34
7 <u>Finansiell oppfølging</u>	40
8 <u>Klubbene</u>	42
9 <u>Om rapporten</u>	76
10 <u>Vedlegg</u>	78

Jonathan Farnell

Partner

+47 907 42 692

jfarnell@deloitte.no

Henrik Struksnæs

Senior Consultant

+47 954 70 206

hstruksnes@deloitte.no

Lars Kristian Eckhoff

Consultant

+47 934 82 165

leckhoff@deloitte.no

Fabian Jørgensen

Consultant

+47 468 45 733

fjorgensen@deloitte.no

Forord

Det er en stor glede for oss å presentere tredje utgave av «Eliteseriebarometeret» i Norge. Rapporten bygger på Deloitte's internasjonale «Football Money League» som dekker de store ligaene i Europa. Vi har valgt å lage disse rapportene fordi fotball utgjør en stor bransje, men der de fleste observatørene fokuserer på det sportslige fremfor det økonomiske.

Sammenligning med andre («benchmarking») kan ofte være god inspirasjon til å gjøre forbedringer, og vi håper rapporten vil være nyttig for de som jobber for å styrke økonomien i eliteseriekubbene. Vi vil takke Norsk Toppfotball og klubbene for godt samarbeid og stor åpenhet i arbeidet med utforming av rapporten. Det har blitt mer fokus på god økonomisk drift i norsk toppfotball, og vi håper denne rapporten kan gi inspirasjon til de som vil ta denne trenden videre.

Fotball er «big business». Omtrent halvparten av de ti største sportsligaene i verden målt etter inntekter er fotballigaer. Ifølge FIFA så over 3,5 milliarder mennesker VM i Russland i 2018 på ulike tradisjonelle og digitale plattformer – det utgjør omtrent halvparten av jordens befolkning. Finalen mellom Frankrike og Kroatia hadde alene mer enn 1,1 milliarder seere. Det foreligger et stort økonomisk potensial i å utnytte denne interessen på en enda bedre måte også i Norge.

Selv om Eliteserien er en liten liga i europeisk sammenheng ligger den høyt på antall tilskuere i forhold til folketall. Vi ser imidlertid at det gjennomsnittlige tilskuertallet for ligaen har falt over tid og fallet var spesielt stort i 2018. Den nedadgående trenden observeres for majoriteten av klubbene, og viser at konkurransen om supporterernes oppmerksomhet stadig blir større.

Gode sportslige prestasjoner er viktig for å tiltrekke seg tilskuere og utvikle ligaen som medieprodukt, noe Sarpsborgs europacupeventyr i 2018 var et godt eksempel på. Nettopp europacupspill representerer en økonomisk gullgruve for norske klubber; deltakelse i gruppespill i Europa League genererer garanterte inntektsstrømmer som overgår flere av klubbens årlige budsjetter. Gevinsten vil være enda høyere ved spill i det *aller* gjeveste selskapet – Champions League.

I tillegg til dette så er spill i Europa et gyllent utstillingsvindu for spillerne. Eliteseriekubbene har historisk fått godt betalt for å utvikle spillere for større ligaer og betraktes vanligvis som en «selgende liga». I 2018 opplevde Eliteserien imidlertid *netto spillerkjøp*, dvs. at klubbene samlet sett kjøpte for mer enn de solgte for. Dette bidro til at driftsresultatet for ligaen, justert for engangseffekter, ble negativt for første gang siden 2013, og viser at spillerlogistikk vil være utslagsgivende for den økonomiske utviklingen i Eliteserien også i årene fremover.

Med vennlig hilsen

Jonathan Farnell

Kommentar fra toppfotballsjefen

2018 et økonomisk utfordrende år

- Europaspill «redder» Eliteserien

Vi er stolte over å presentere Eliteseriens økonomiske barometer både for liga og enkeltklubbene for tredje år på rad. Norsk Toppfotball er interesseorganisasjonen for den profesjonelle fotballen på herresiden i Norge. En av våre oppgaver er å være med og profesjonalisere en ung og ivrig bransje. Åpenhet om økonomiske nøkkeltall er i så måte en selvfølge. MEN det har ikke alltid vært sånn og det er en av årsakene til hvorfor det er viktig å gi ut Eliteseriebarometeret. Tilsvarende analyser gjøres i andre europeiske land. Vi takker Deloitte som har gjort dette mulig.

2018 gav mange høydepunkter på banen. Sarpsborg 08 sin ferd gjennom Europa og Ranheims resultater i Eliteserien viser igjen at det er mulig å oppnå svært gode resultater selv med små ressurser i forhold til de du konkurrerer med. Det gjør fotballen ekstra spennende.

Når man ser bak tallene så sier 2018-tallene oss følgende:

- Kostnadsutviklingen er bekymringsfull
- Europaspill er viktig for Eliteserien, både økonomisk og for interessen for produktet
- Når det gjelder spillerlogistikk er Eliteserien tradisjonelt sett en «selgende liga». 2018 var et svakt år i så måte.
- Spillerutvikling er viktig for bunnlinja

Det er fortsatt grunn til å være optimist på vegne av norsk fotball. Det er større stabilitet i lederstillingene i klubbene, både administrativt og i styrende organer, det gjøres en bedre jobb i spillerutviklingen og det norske folk og næringslivet støtter opp under norsk fotball. Den klart største publikumsidretten i Norge. Det er vi særs takknemlig for.

God lesning!

Leif Øverland
Administrerende direktør
Norsk Toppfotball

Bilde: Leif Øverland, NTF

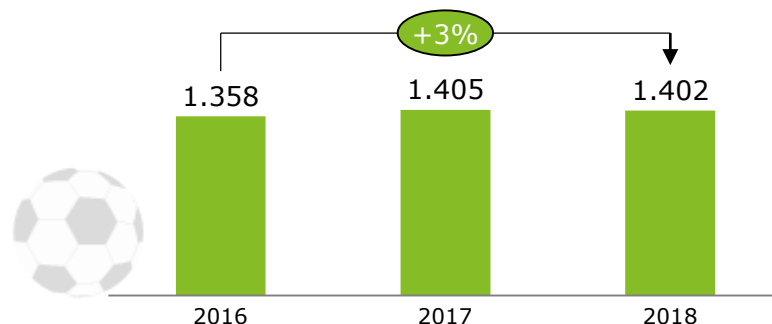
Sammendrag – Hovedpunkter

Eliteserien hadde i 2018 et negativt driftsresultat både før og etter gevinst fra spillersalg

1 Endring i ligasammensetning var driveren bak marginal inntektsnedgang

- Bodø/Glimt, Ranheim og Start erstattet Aalesund, Sogndal og Viking i Eliteserien i 2018, noe som isolert sett førte til en nedgang i inntekter på om lag MNOK 115
- Eksisterende klubber i Eliteserien opplevde derimot en inntektsøkning på om lag MNOK 111, hvor hovedårsaken var Sarpsborgs økning på MNOK 60, drevet av europacupspill

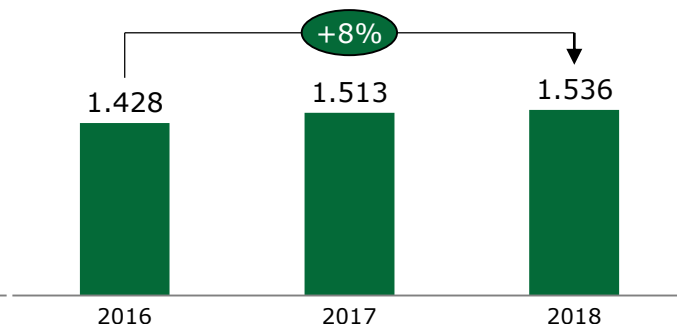
Tall i MNOK

■ Inntekter, Eliteserien (eks. gevinst fra spillersalg)

2 Kostnadsøkning for eksisterende klubber ble motvirket av lavere kostnader for de nyoppykkede

- De eksisterende klubbene i Eliteserien opplevde en kostnadsøkning på om lag MNOK 100, primært drevet av Sarpsborg (MNOK 38) og Rosenborg (MNOK 34), som begge spilte Europacup
- Endring i ligasammensetning bidro isolert sett til en kostnadsnedgang på MNOK 77, da eksempelvis Viking hadde en vesentlig større kostnadsbase i 2017 enn Ranheim i 2018

■ Driftskostnader, Eliteserien

3 Driftsresultat både før og etter gevinst fra salg av spillere var negativt i 2018

- Eliteseriens driftsresultat før spillersalg har vært negativt og fallende de siste årene, og i 2018 bidro et fall i netto transfer på MNOK 67 til et negativt driftsresultat også etter spillersalg. Ligasammensetning bidro isolert sett til en nedgang på MNOK 35
- Nedgangen i netto transfer var drevet av blant andre Rosenborg, Strømsgodset og Vålerenga, som alle opplevde et betydelig mindre bidrag fra salg av spillere i 2018 kontra året før

■ Driftsresultat

■ Driftsresultat før gevinst fra spillersalg*

Kilde: Regnskapspakke klubblisens for Eliteserierklubbene, Deloitte-analyse

*Inkluderer ikke Branns gevinstføring av tribunesalg på MNOK 38 i 2018

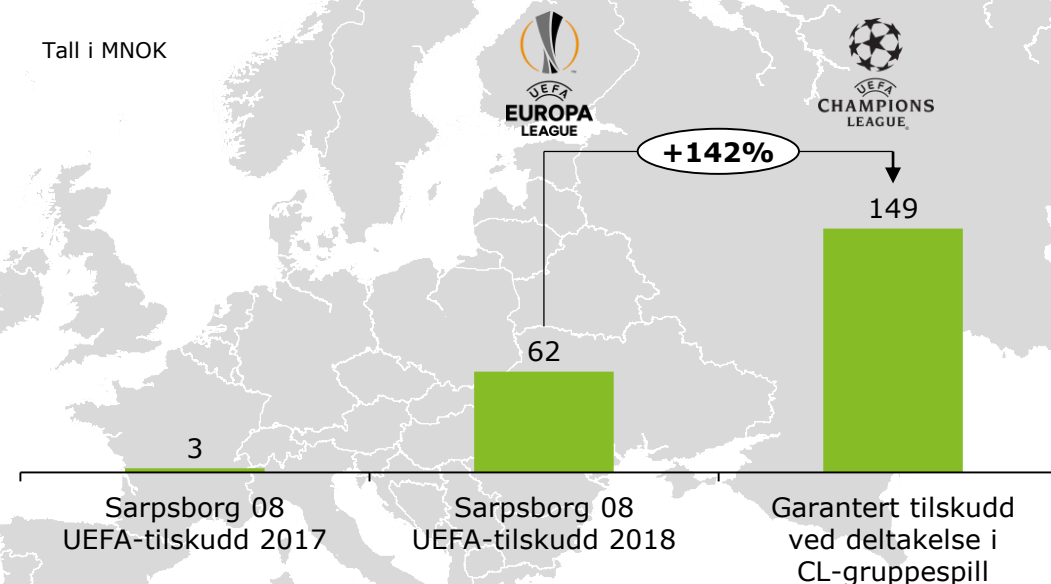
Sammendrag – Eliteseriens muligheter

1 Økt suksess i Europa representerer et stort økonomisk vekstpotensial for Eliteserien

- Økt deltagelse i Europa representerer det største inntekspotensialet for Eliteserien
- Europadeltagelse gir først og fremst store medieinntekter for klubbene gjennom tildeling av både prestasjonsbaserte midler og såkalte market pool-midler fra UEFA
- Videre er billettinntektene fra europacupkampene også vesentlige bidrag for klubbene, hvor f.eks. Sarpsborg 08 sine syv hjemmekamper i Europa League i 2018 genererte ca. MNOK 6 i rene billettinntekter (kvalifisering pluss gruppespill). Dette utgjorde 57% av klubbens totale billettinntekter for året
- I tillegg til de direkte effektene for deltakende lag er det naturlig å tenke seg at det vil eksistere indirekte positive effekter også for ligaen som helhet, f.eks. gjennom en forbedret UEFA-koeffisient og økte muligheter for spill på øverste europeiske nivå for norske talenter
- Se vedlegg for nærmere detaljer rundt potensiell økonomisk oppside fra deltagelse i Europa

Betydning av deltagelse i Europa League eksemplifisert av Sarpsborg 08s UEFA-tilskudd i 2017 og 2018, med illustrativt potensial av deltagelse i gruppespill i Champions League

Tall i MNOK

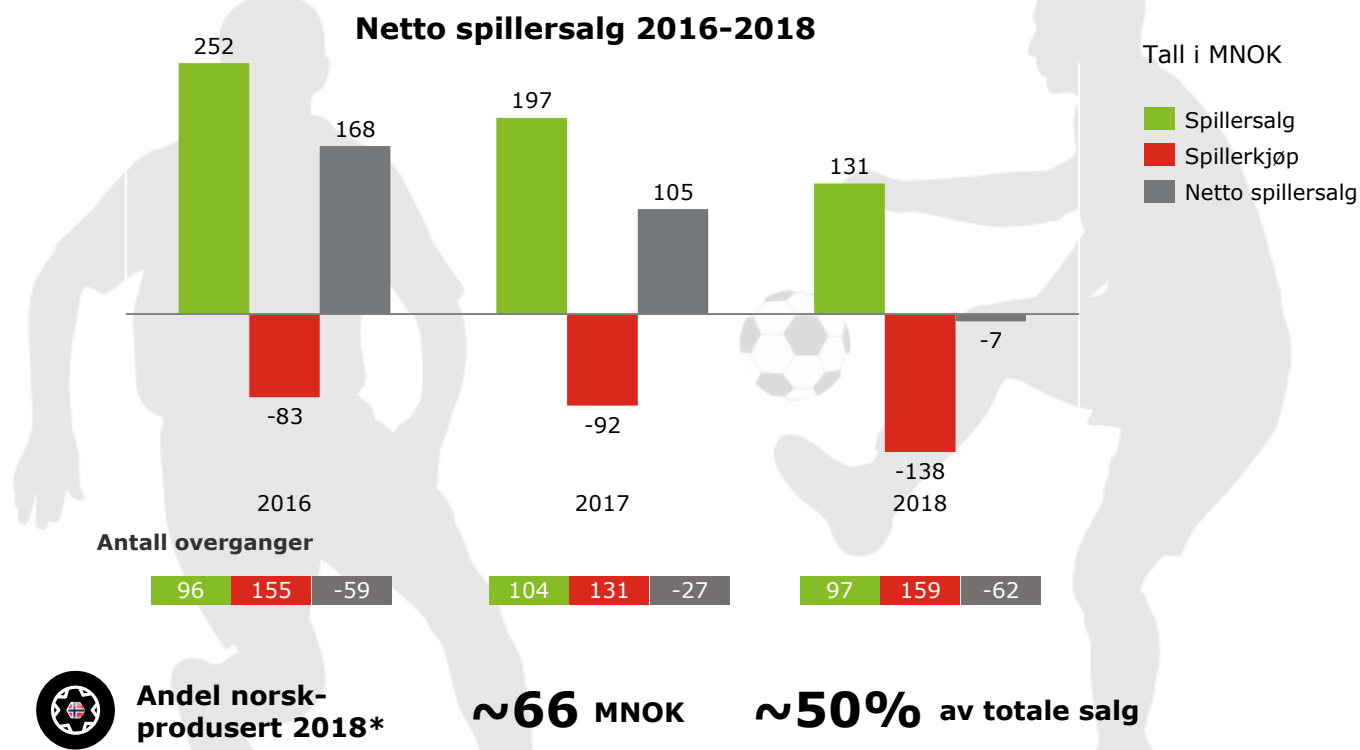
Sarpsborgs tall er faktiske UEFA-tilskudd hentet fra lisensrapport 2017 og 2018. I 2018 kom klubben seg til gruppespillet i Europe League etter å ha beseiret Maccabi Tel Aviv fra Israel i Playoff

Ved deltagelse i gruppespill i CL så er hvert lag garantert et tilskudd på MEUR 15,25 for sesongen 2018/19 (tilsvarende MNOK 149 ved EUR/NOK på 9,8). I tillegg kommer prestasjonsbidrag og mediepengene (variable tilskudd)

Sammendrag – Eliteseriens muligheter

2 Eliteserien opplevde netto spillerkjøp i 2018, der flere av klubbene hentet inn etablerte spillere fra utlandet

- Norge har utmerket seg som en eksportliga de siste årene, men netto spillersalg falt fra positiv MNOK 105 i 2017 til negativ MNOK 7 i 2018 (ergo netto spillerkjøp)
- Dette var drevet av både lavere spillersalg (fall på MNOK 66 kontra 2017) og høyere spillerkjøp (økning på MNOK 47 kontra 2017), der flere Eliteserierklubber foretok betydelige spillerkjøp fra klubber utenfor Norge
- Blant andre ble spillere som Issam Jebali, Alexander Søderlund, Ruben Yttergård Jenssen og Sam Adekugbe hentet inn til Eliteserien i 2018. Økt kjøp av etablerte spillere fra utenlandske klubber kan være et tegn på klubbenes vilje til å satse på økt kvalitet, og kan være et steg på vei mot nivået som kreves i europeisk cupspill
- Av totale spillersalg i 2018 så utgjorde spillere utviklet i norske klubber om lag 43%, der blant andre Sigurd Rosted, Leo Skiri Østigård og Sivert Heltne Nilsen ble solgt til utenlandske klubber
- Merk at netto spillersalg ikke er sammenfallende med gevinst fra spillersalg. Se appendiks 2 for ytterligere detaljer

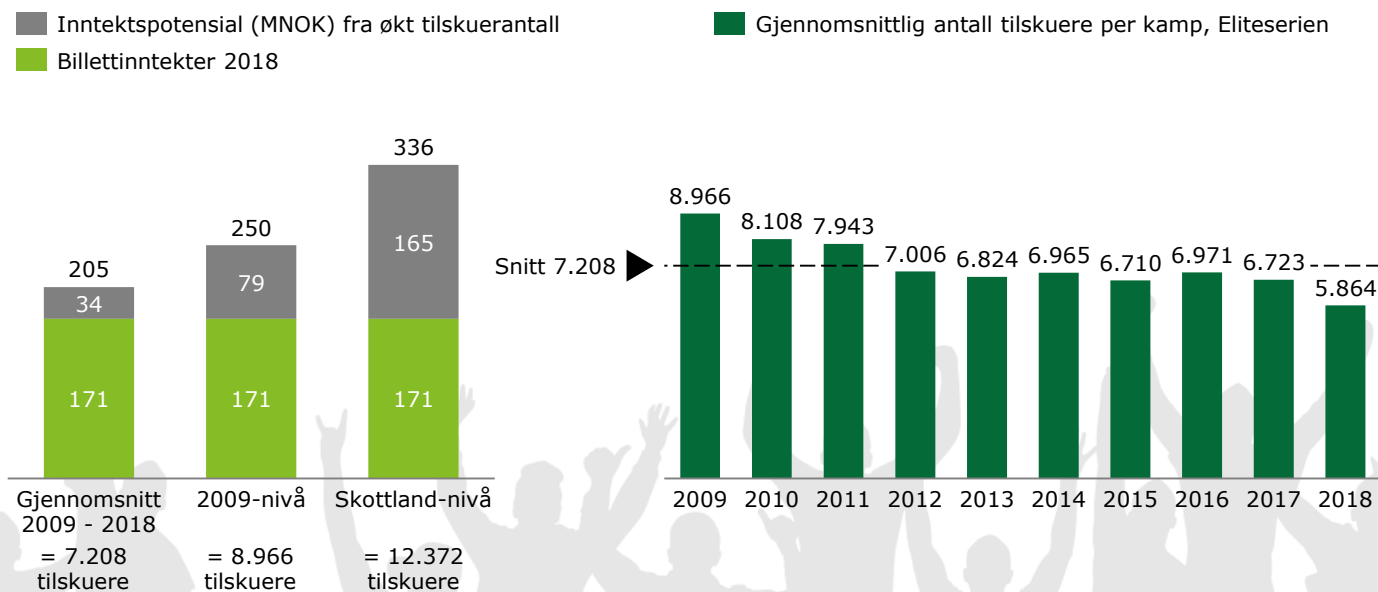

*Av totalt spillersalg for ligaen. Norskproduserte spillere er her definert som spillere som har spilt minimum tre år i Norge før fylte 21 år, det vil si at f.eks. Daouda Bamba regnes som norskprodusert

Sammendrag – Eliteseriens muligheter

3 Høyere tilskuertall og kampdagsinntekter er en god mulighet til å løfte inntektsnivået for klubbene

- Det gjennomsnittlige tilskuerantallet i Eliteserien har vært fallende siden 2009 (5 864 i 2018 vs. 8 966 i 2009)
- Likevel er Norge blant landene i Europa med flest tilskuere i toppserien i forhold til innbyggertall. Imidlertid har dette forholdstallet vært fallende siden 2009
- Grafikken til høyre illustrerer inntektpotensial for Eliteserien som helhet for tre scenarier relatert til tilskuerantall:
  - Snittnivået for Eliteserien i perioden 2009 – 2018
  - 2009-nivået for Eliteserien
  - Gjennomsnittsnivået de siste seks sesongene i Skottland, som er landet i Europa med høyest tilskuersnitt i forhold til innbyggertall*
- Analysen forutsetter at gjennomsnittlige billettinntekter per tilskuer er lik gjennomsnittet for Eliteserien i 2018, tilsvarende NOK 106

Inntekter

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- ▶ 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene
- 9 Om rapporten
- 10 Vedlegg

Inntekter

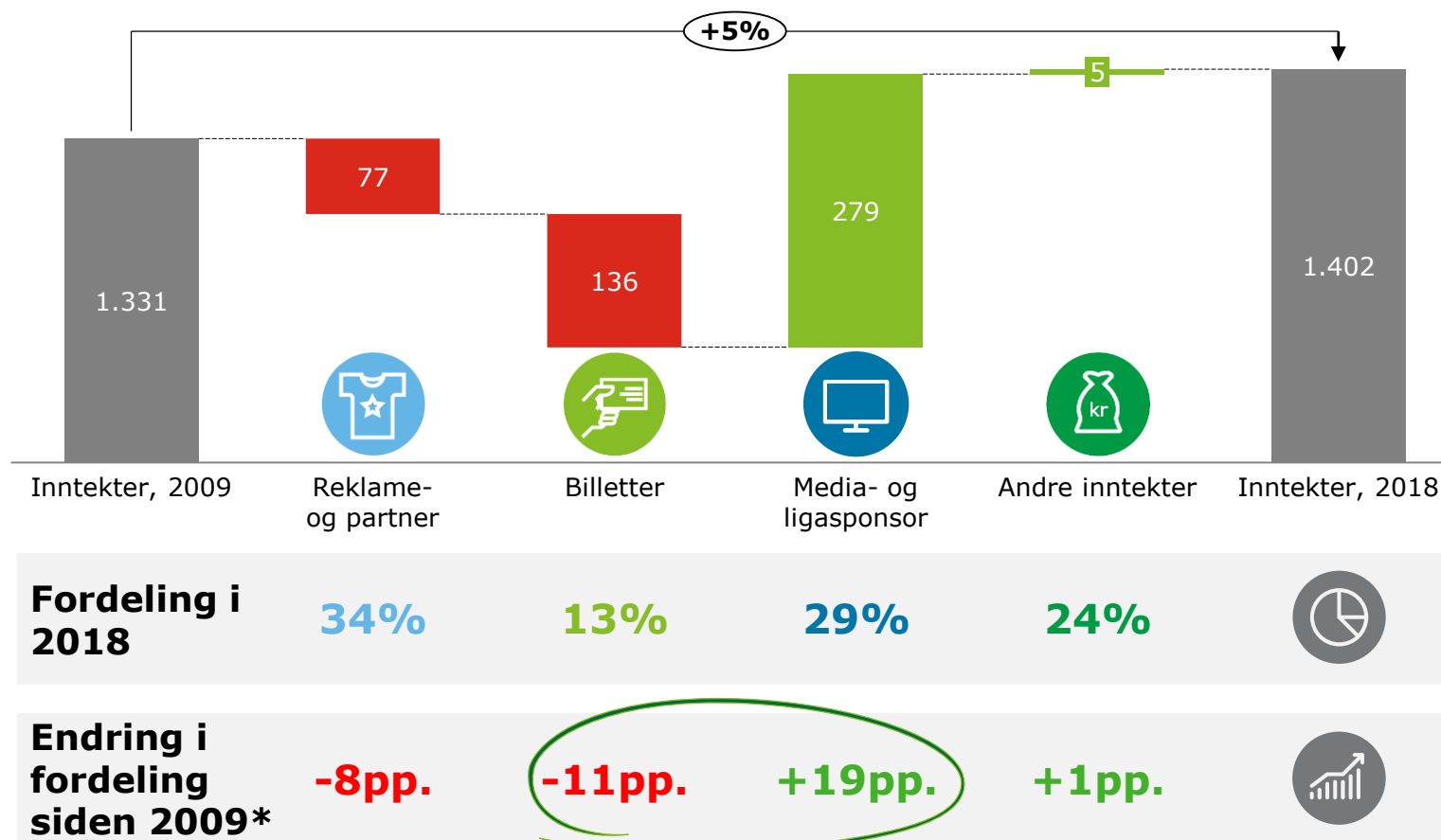
Siden 2009 har økte inntekter fra media- og ligasponsor mer enn kompensert for fallet i billettinntekter

I denne delen av rapporten vil vi se nærmere på klubbenes inntekter, så vel som inntektsgrunnlaget til Eliteserien som helhet. Analysen tar utgangspunkt i fire inntektsstrømmer; (i) reklame- og partnerinntekter, (ii) billettinntekter, (iii) media- og ligasponsorinntekter og (iv) andre inntekter.

Overordnet sett har Eliteseriens samlede inntekter vært relativt stabile siden 2009, med en økning på totalt 5%. Vi ser dog en klar trend i inntektssammensetningen, hvor større deler av den totale inntektsbasen allokeres til media- og ligasponsorinntekter. Merk at media- og ligasponsorinntekter inkluderer UEFA-bidrag, se påfølgende analyser for ytterligere detaljer.

Merk at gevinst fra salg av spillere og øvrige anleggsmidler ikke betraktes som inntekter i analysen, men omtales separat i kapittelet «Driftsresultat».

Utvikling i Eliteseriens samlede inntekter, 2009 – 2018 (MNOK)

Tall i MNOK

*pp. = prosentpoeng

Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteserierklubbene (2014 – 2018), NFF (2009 – 2013), Deloitte-analyse

Reklame- og partnerinntekter

Eliteserien opplevde en nedgang i reklame- og partnerinntekter på 9% i 2018, etter en avtakende vekst året før

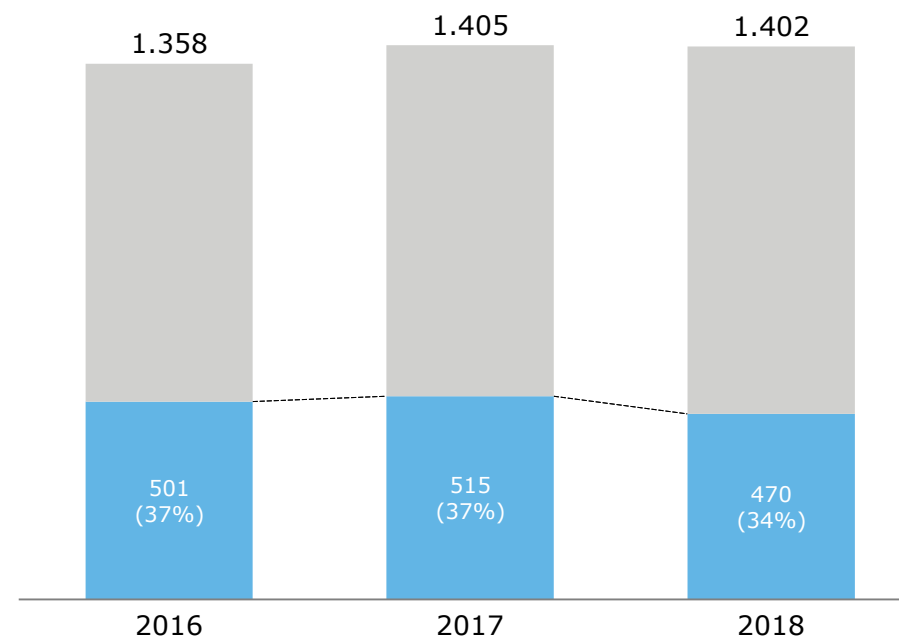
Reklame- og partnerinntekter falt med 9% i 2018, etter å ha hatt en avtakende vekst i 2017 (3% vekst kontra 12% vekst i 2016). Dette gjenspeiler at mange klubber har opplevd reklame- og sponsormarkedet som mer utfordrende enn hva det har vært historisk sett.

Reduksjonen kan hovedsakelig tilregnes Haugesund, som alene reduserte reklame- og partnerinntekter med MNOK 23. Det betydelige fallet skyldes i stor grad at klubben solgte datterselskapene TV Haugaland AS og Karmøynytt AS tidlig i 2018. Justert for Haugesunds nedgang falt reklame- og partnerinntekter med om lag 4%.

Halvparten av klubbene opplevde en økning i reklame- og partnerinntektene, hvor den største økningen observeres for Vålerenga (MNOK 7). Økningen skyldes hovedsakelig helårvirkning av kontrakt med Intility samt ny tribunepartner. I tillegg fikk klubben inn nye partnere for året og sikret løft for enkelte eksisterende.

Rosenborg hadde en økning på MNOK 6, som kan tilskrives både en vekst i underliggende partnerinntekter og bonuser knyttet til sportslig prestasjon.

Reklame- og partnerinntekter 2016-2018

■ Reklame- og partnerinntekter

Tall i MNOK

Media- og ligasponsorinntekter

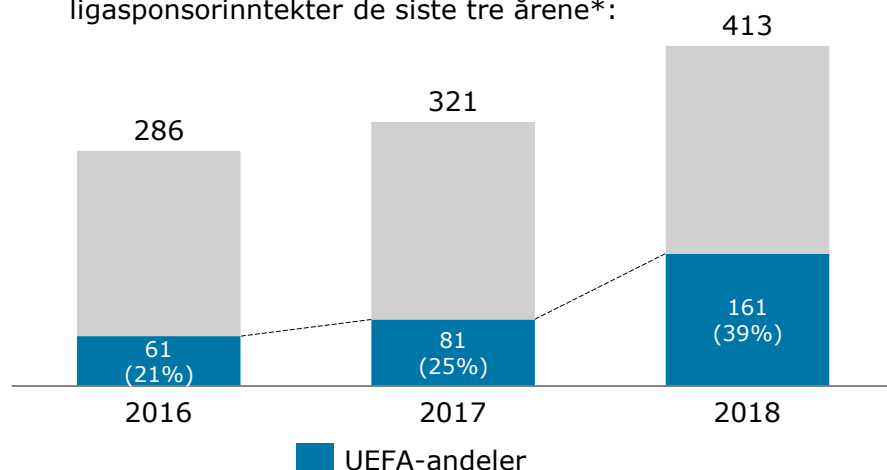
Medie- og ligasponsorinntekter økte med 29% i 2018, mye grunnet gode sportslige resultater i Europa League

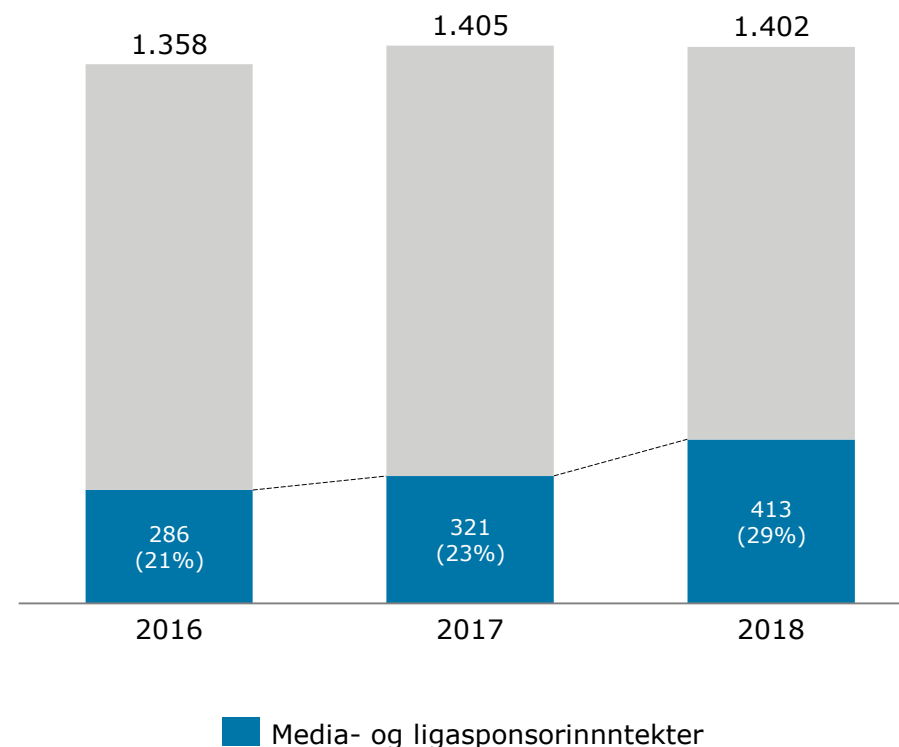
For andre år på rad økte media- og ligasponsorinntektene for ligaen betydelig (29% økning fra 2017). Som et resultat av dette økte media- og ligasponsorinntektenes andel av totale driftsinntekter fra 23% til 29%.

Utviklingen skyldes hovedsakelig gode sportslige prestasjoner i Europa League, hvor både Sarpsborg 08 og Rosenborg kvalifiserte seg til gruppespillet i 2018 og inntektsførte henholdsvis MNOK 62 og MNOK 75 i andeler fra UEFA. I tillegg nådde Molde playoff, noe som medførte UEFA-bidrag på MNOK 12.

Grafen under viser UEFA-andeler som andel av media- og ligasponsorinntekter de siste tre årene*:

Media- og ligasponsorinntekter 2016-2018

*Merk at ikke alle klubbene i Eliteserien har ført UEFA-inntekter konsekvent som media- og ligasponsorinntekter. Blant annet så har Odd og Ranheim klassifisert UEFA-andeler og cupkasse som andre inntekter. Disse er ikke inkludert i grafen over.

Kilder: Regnskapspakke klubblisens for Eliteseriekubbene (2016 – 2018), Deloitte-analyse

Billettinntekter

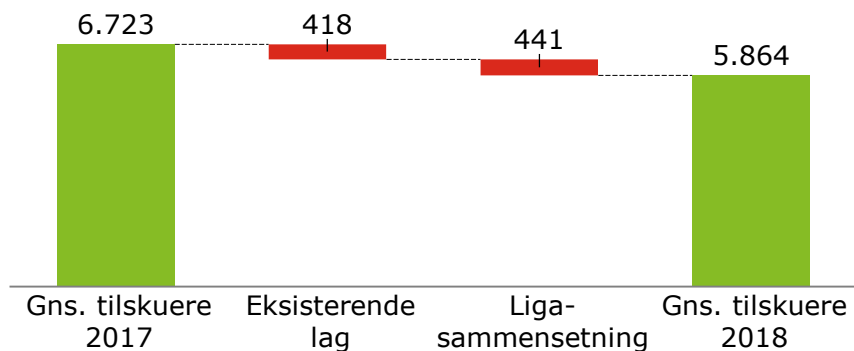
10 av 13 eksisterende Eliteseriekubber opplevde et fall i tilskuerantallet, og totale billettinntekter falt med 16% i 2018

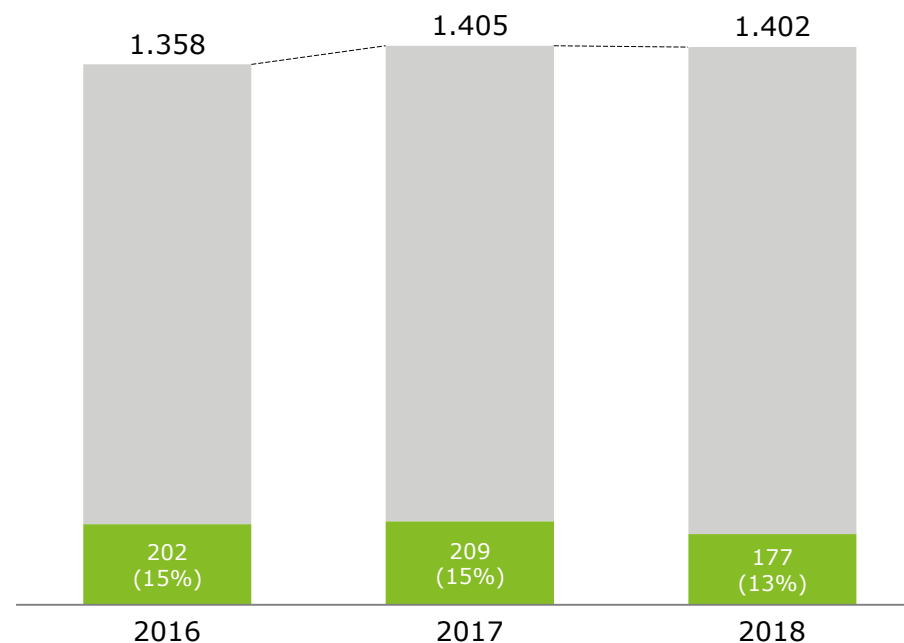
Gjennomsnittlig tilskuerantall for Eliteserien falt med 859 i 2018, noe som utgjør 13% av tilskuerbasen fra 2017. Nedgangen var relativt jevnt spredt over klubbene, med negativ vekst for 10 av 13 eksisterende klubber i Eliteserien. Utviklingen var særlig negativ for Odd og Sandefjord, som begge opplevde en nedgang på over 20%. De største absolutte nedgangene i billettsalg var det likevel Rosenborg og Vålerenga som stod for, med reduksjoner i billettinntekter på henholdsvis MNOK 8 og MNOK 4.

Merk at mer enn halvparten av den negative tilskuerutviklingen kommer som et resultat av at klubbene som rykket ned fra Eliteserien i 2017 hadde et høyere tilskuerantall i det året sammenlignet med hva de nyopprykkede klubbene hadde i 2018. Dette er illustrert nedenfor («Ligasammensetning»).

Utvikling i tilskuere – eksisterende lag vs. ligasammensetning

Billettinntekter 2016-2018

■ Billettinntekter

Tall i MNOK

Billettinntekter

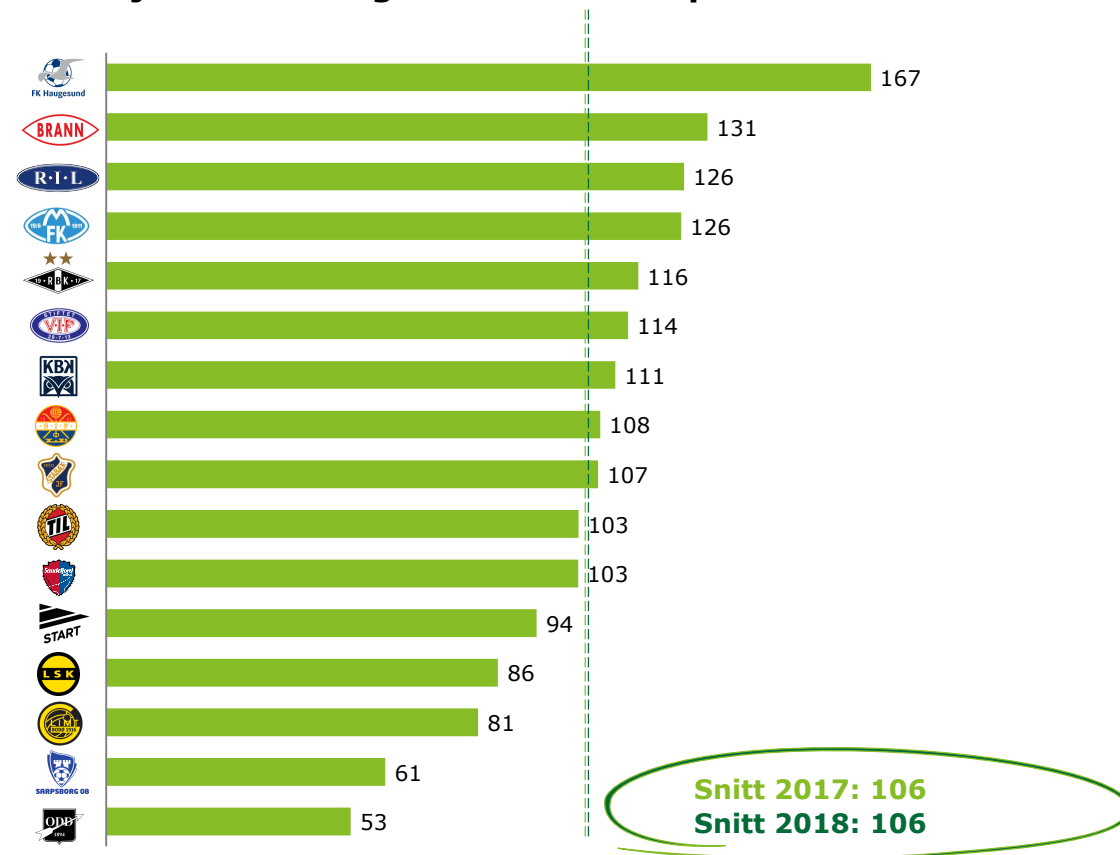
Haugesund og Brann genererer høyest inntekt per tilskuer, mens ligasnittet er tilnærmet uendret fra 2017

Tallene til høyre er beregnet som billettinntekter fra Eliteseriekamper (inkludert inntekter fra salg av sesongkort) som andel av gjennomsnittlig tilskuerantall for klubbene i Eliteserien i det respektive år. Merk at antall tilskuere her er målt som antall solgte billetter, hvilket kan avvike fra antall oppmøtte tilskuere på den enkelte kamp.

Vi bemerker at analysen er presentert kun for illustrative formål, da det kan være ulikheter mellom klubbene i hvilke inntekter som inkluderes i 'billettinntekter'. For enkelte klubber kan (mindre) inntekter fra eksempelvis kiosksalg o.l. være inkludert som billettinntekter.

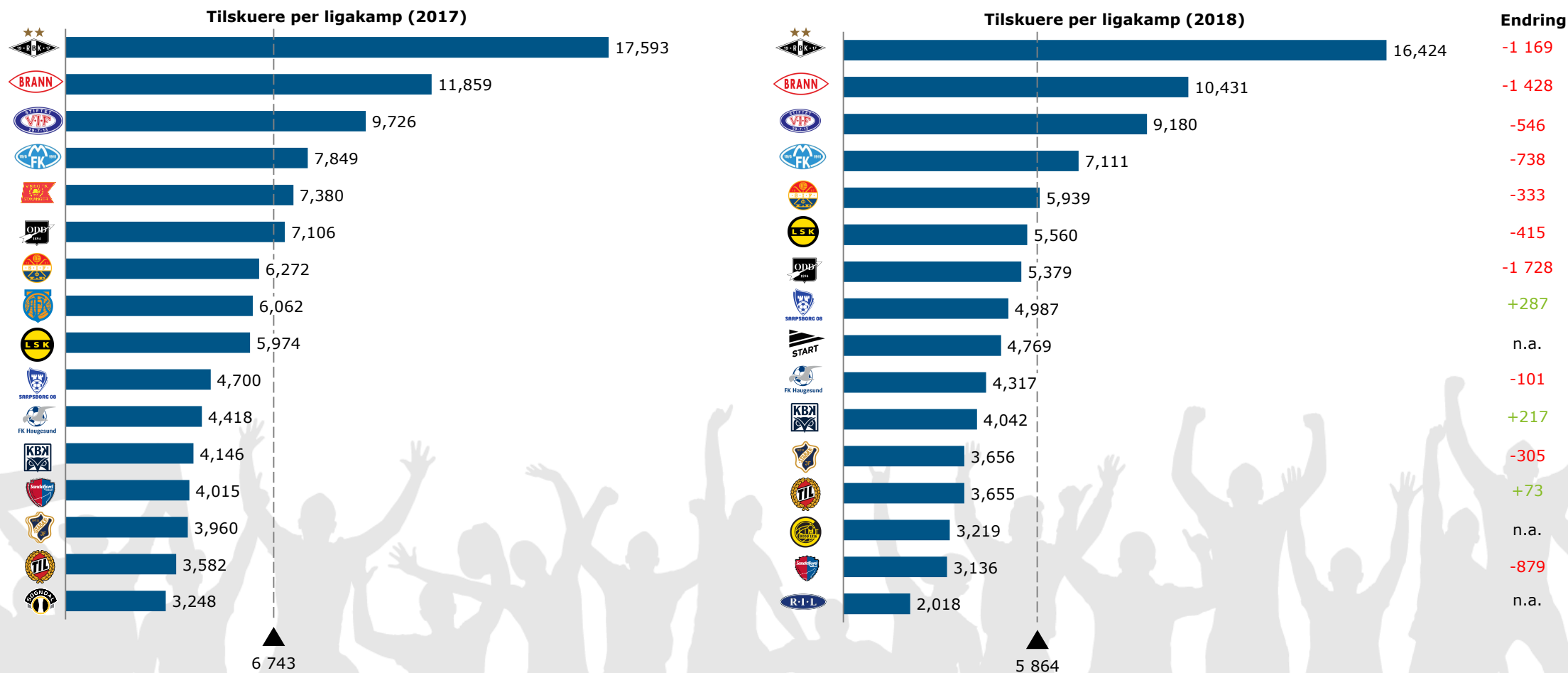
Gjennomsnittlig billettinntekter per tilskuer i 2018

NOK

Billettinntekter

Tilskuere per ligakamp i Eliteserien falt med totalt 879 i 2018, tilsvarende 13%

*Tilskuere per ligakamp er definert som solgte billetter (inkludert solgte sesongkort), og er ikke direkte sammenlignbart med faktisk oppmøtte tilskuere
Kilder: Regnskapspakke klubblisens for Eliteserielubbene (2017 og 2018)

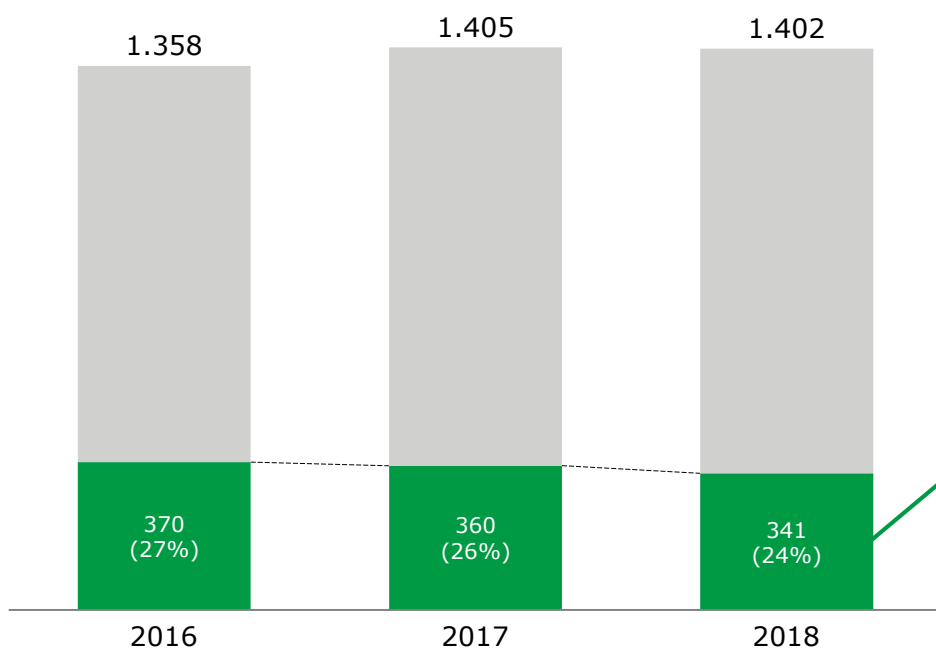
Andre inntekter

Lillestrøm og Tromsø har høyeste «Andre inntekter» i Eliteserien, primært relatert til leieinntekter og driftstilskudd

Andre inntekter 2016-2018

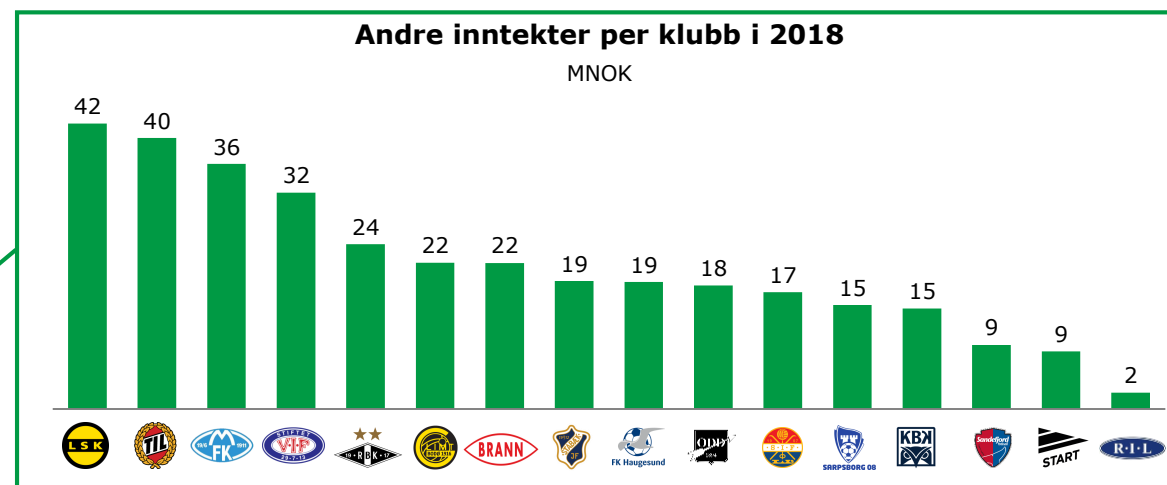
Tall i MNOK

Andre inntekter består blant annet av leieinntekter, Grasrotsandeler, salg av supporterutstyr og gaver. I 2018 var det en reduksjon i disse inntektene, både nominelt og som prosent av totale inntekter i Eliteserien.

Som i tidligere år rapporterte Lillestrøm det høyeste nivået på andre inntekter i 2018 med MNOK 42. Disse inntektene er hovedsakelig relatert til leieinntekter fra Åråsen Stadion.

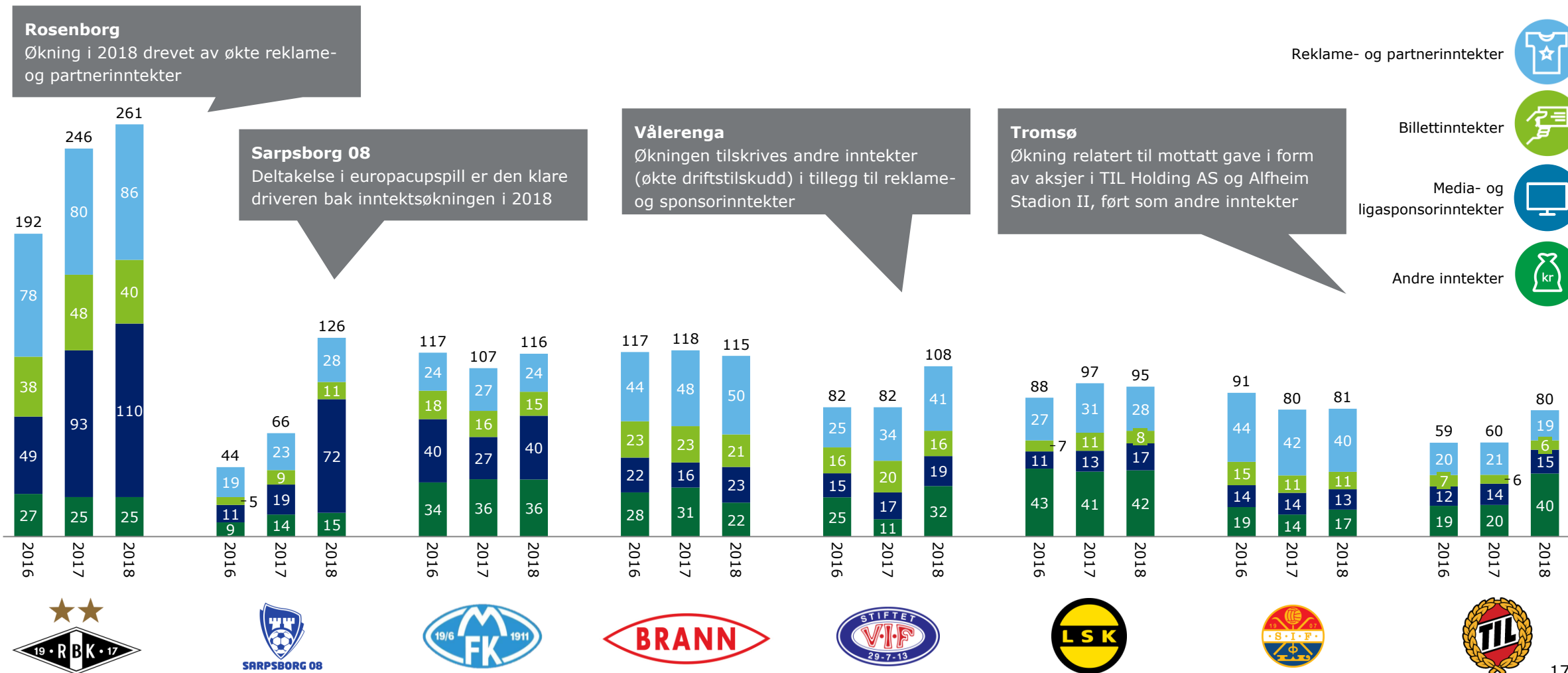
Ikke langt bak følger Tromsø med MNOK 40. Disse inkluderer blant en aksjegave fra stadionselskapet på MNOK 15, andre gaver, UEFA-tilskudd, inntekter relatert til NM på MNOK 2 og inntekter fra fotballskoler på MNOK 2.

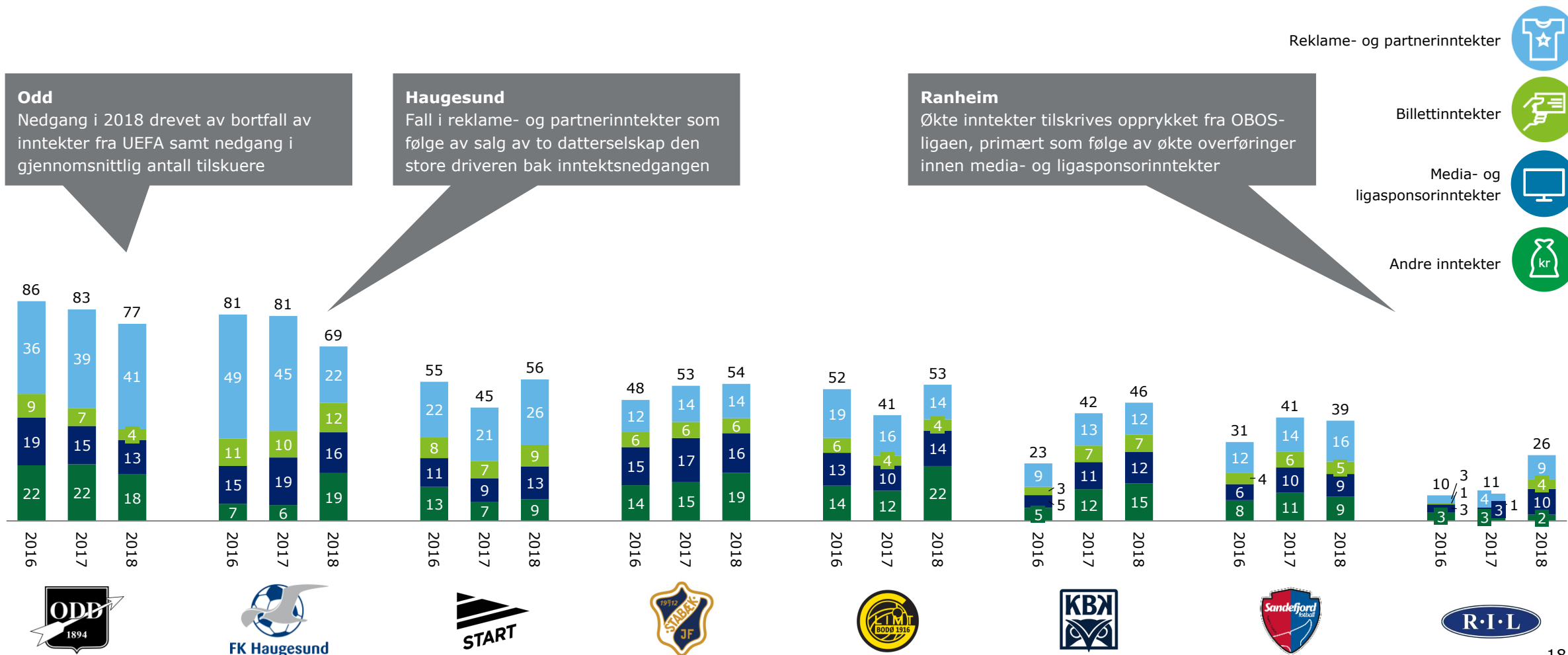
Inntekter per klubb

11 av klubbene i Eliteserien opplevde en økning i driftsinntekter i 2018

Inntekter per klubb

11 av klubbene i Eliteserien opplevde en økning i driftsinntekter i 2018

Kostnader

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene
- 9 Om rapporten
- 10 Vedlegg

Kostnader

Klubbene i Eliteserien har hatt stort fokus på kostnadsreduksjoner siden 2009, hvor personalkostnader til både sportslig og administrativt ansatte har blitt redusert

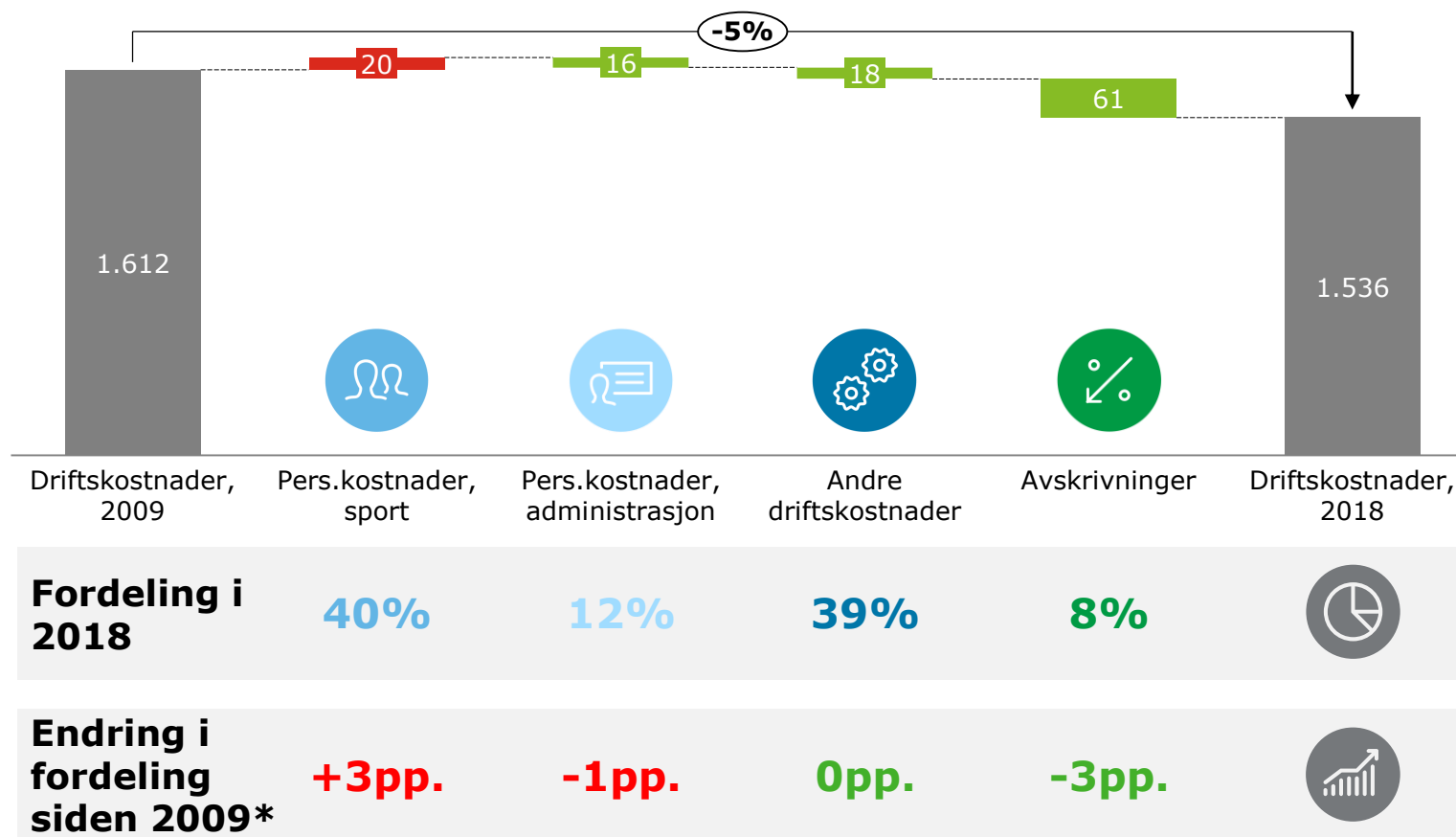
Eliteseriens totale driftskostnader utgjorde MNOK 1 536 i 2018, noe som var en økning på 2% fra 2017 (MNOK 1 513).

Fra 2009 til 2018 har Eliteseriekubbene opplevd økte inntekter (5%), og i samme periode redusert driftskostnadene med 5%, hvilket har bidratt til at antall lag i rød sone har falt fra syv til null (per H2-18, se side om FOS-score for detaljer).

Siden 2016 har imidlertid driftskostnadene økt med 8%, mens driftsinntektene har økt med 3%. Både i 2017 og 2018 økte kostnadene (hhv. 6% og 2%) mer enn inntektene (hhv. 3% og 0%).

Merk at ligasammensetningen isolert sett bidro til en nedgang på MNOK 77 i driftskostnader. Det vil med andre ord si at de eksisterende klubbene i Eliteserien opplevde en kostnadsøkning på om lag MNOK 100.

Utvikling i Eliteseriens samlede kostnader, 2009 – 2018 (MNOK)

Tall i MNOK

*pp.=prosentpoeng

Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteseriekubbene (2014 – 2018), NFF (2009 – 2013), Deloitte-analyse

Personalkostnader

Klubbenes personalkostnader økte med 6% i 2018 og utgjorde rundt halvparten av kostnadsbasen

Personalkostnader økte med 6% fra 2017 til 2018 (NOKM 47) og kan i stor grad tilskrives Rosenborg, Sarpsborg og Start, der de to førstnevnte opplevde økte personalkostnader på hhv. MNOK 21 og MNOK 16. Økningene var hovedsakelig som følge av økte bonusutbetalinger til spillere og trenere i forbindelse med avansement til gruppespillet i Europa League.

Spillere

Trenere/medisinsk

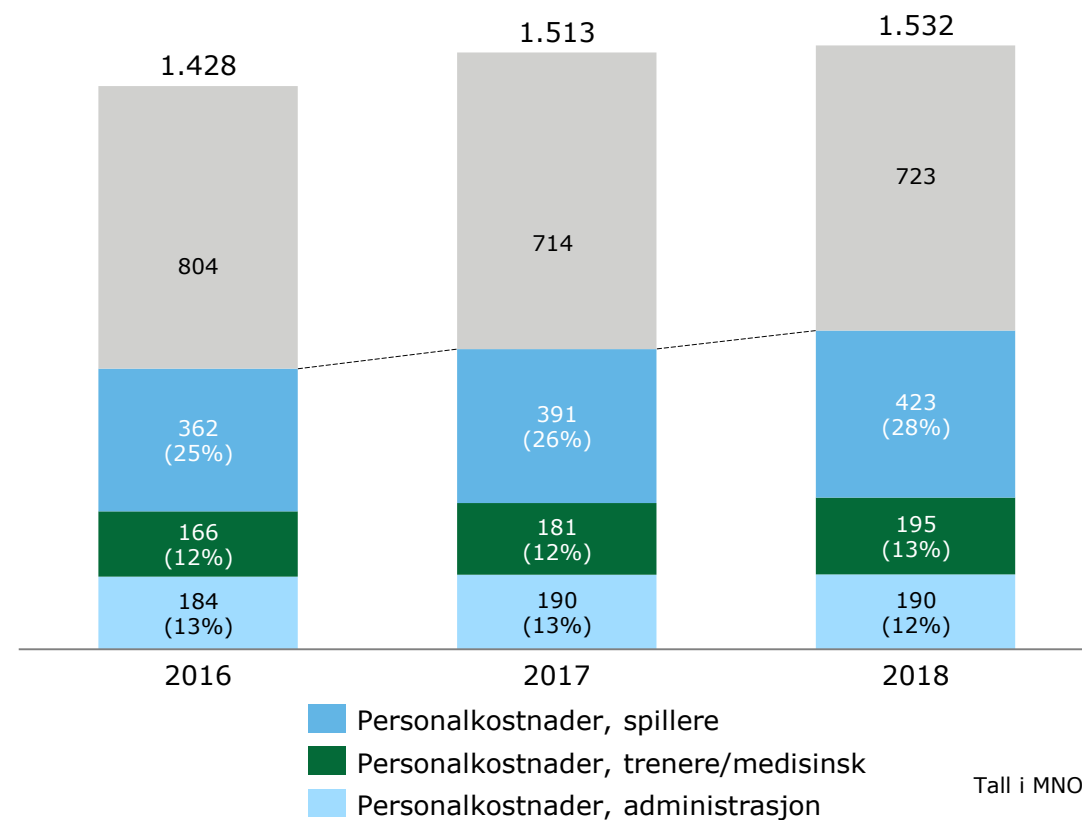

Administrasjon

Starts personalkostnader økte med MNOK 17 i 2018, etter klubben foretok store endringer i staben, både med tanke på spillerlønn, økt trenerteam og administrasjon.

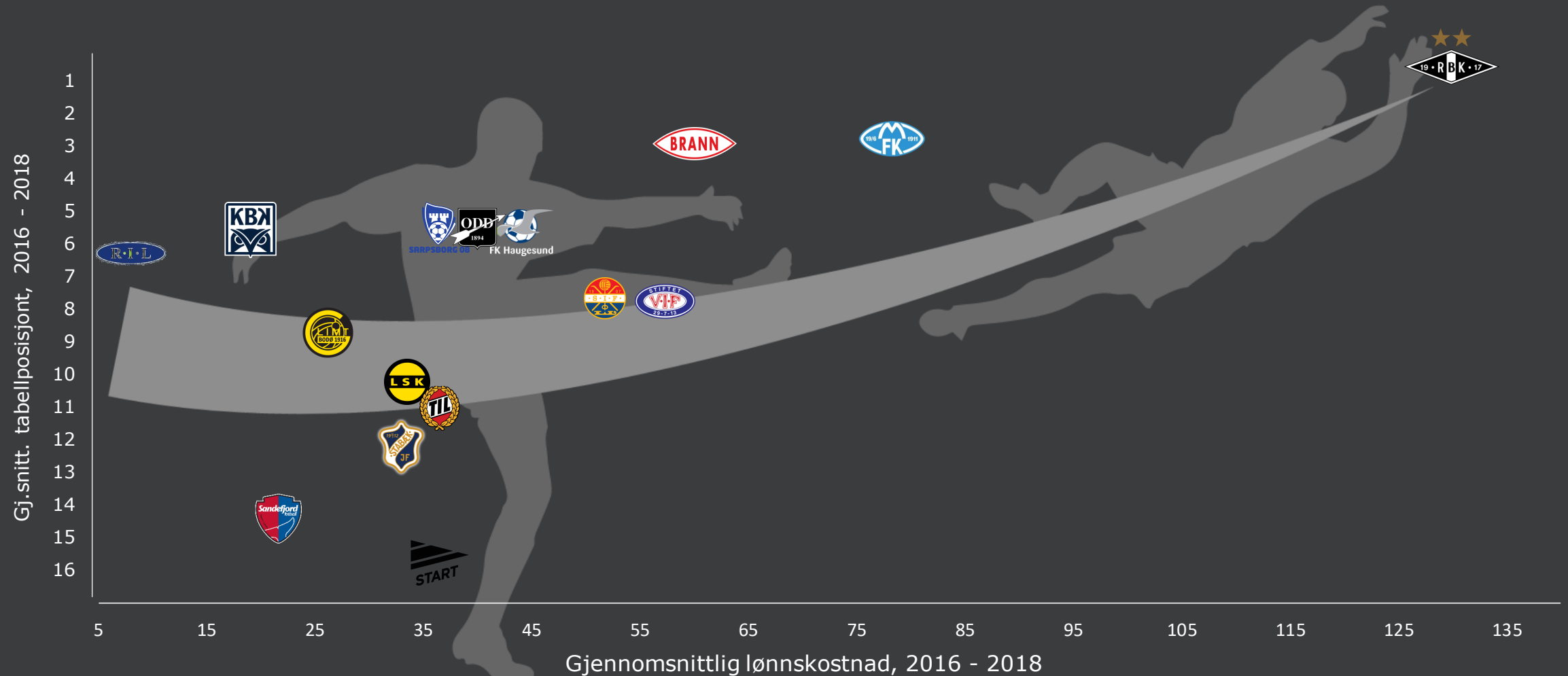
Odd opplevde som en av få Eliteseriekubber en nedgang i personalkostnader for året (MNOK 4), drevet av at klubben har fokusert spillerstallen rundt yngre spillere med relativt sett lavere lønnskostnader.

Personalkostnader 2016-2018

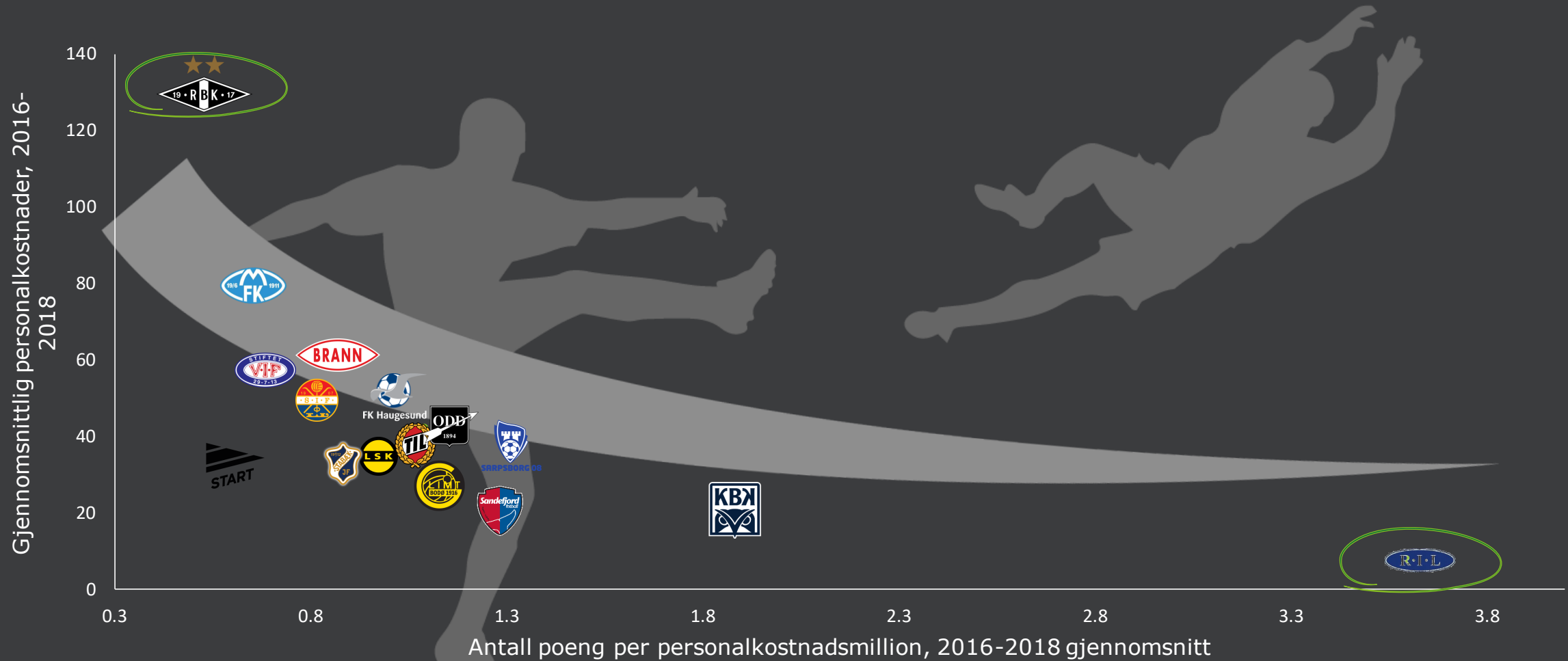
Personalkostnader

Tabellposisjon har i perioden 2016 til 2018 vært nært korrelert med klubbenes personalkostnader...

Personalkostnader

...men de to trønderklubbene er i hver sin ende av skalaen for poengguttelling i forhold til personalkostnader*

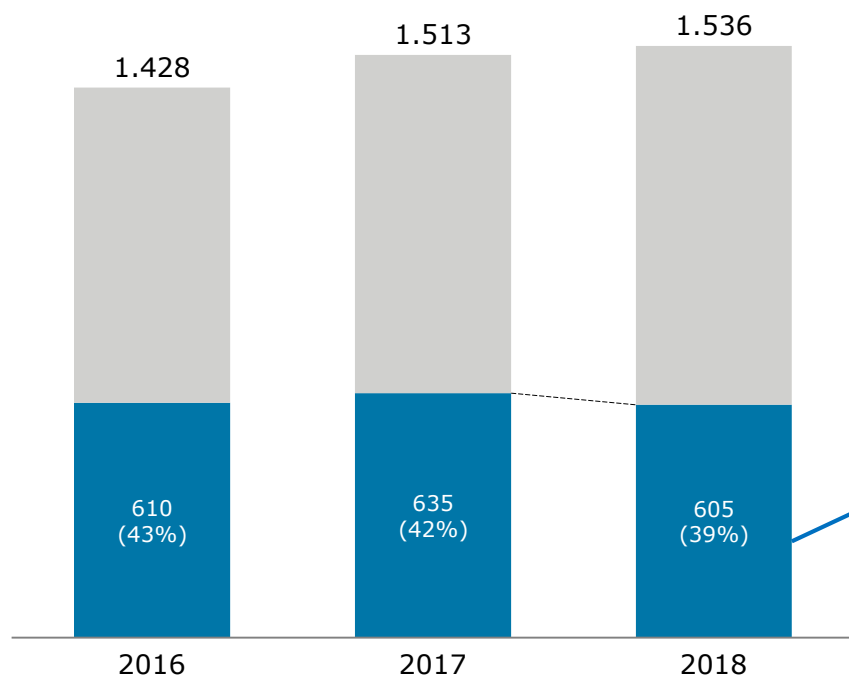

Andre driftskostnader

Eksisterende klubber økte ADK med MNOK 17 i 2018, men ny ligasammensetning ga en total nedgang på MNOK 30

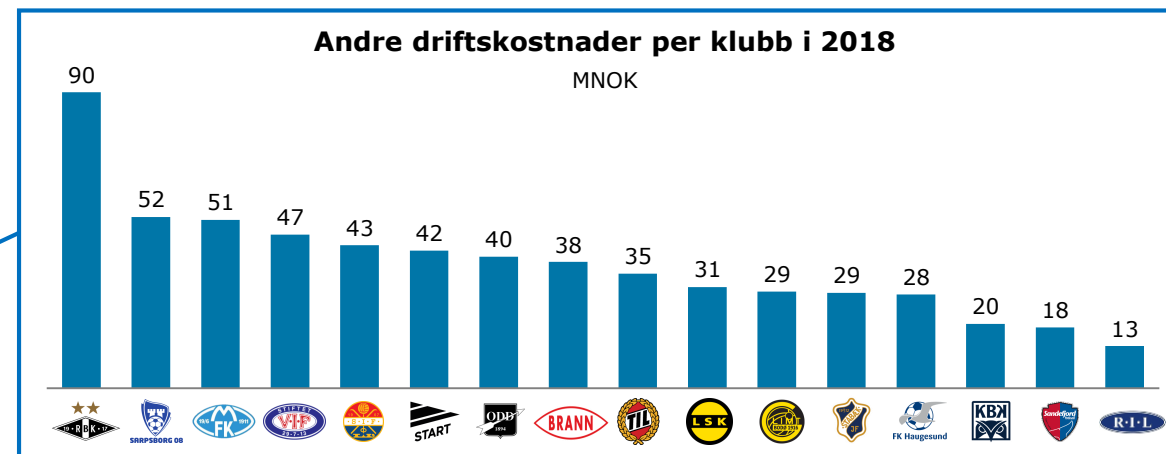
Andre driftskostnader 2016-2018

Andre driftskostnader (ADK) består av driftsrelaterte kostnader utover personalkostnader og avskrivninger.

ADK falt med MNOK 30 i 2018, tilsvarende 5% av kostnadsbasen fra 2017. Til tross for dette observerer vi en økning i andre kostnader blant de eksisterende eliteserielubbene fra 2017 på MNOK 17. Høyere ADK skyldes primært økning i variable kamp- og treningskostnader for Sarpsborg og Rosenborg på henholdsvis MNOK 19 og MNOK 9, som følge av Europa League-deltakelse.

Endring i ligasammensetning hadde en stor effekt på ADK-utviklingen for året, hvor det faktum at Aalesund, Sogndal og Viking ble erstattet med Bodø/Glimt, Ranheim og Start, isolert sett, førte til en nedgang i ADK på MNOK 34. Det er særlig Ranheim med lave ADK som er driveren for dette.

Personalkostnader som andel av inntekter

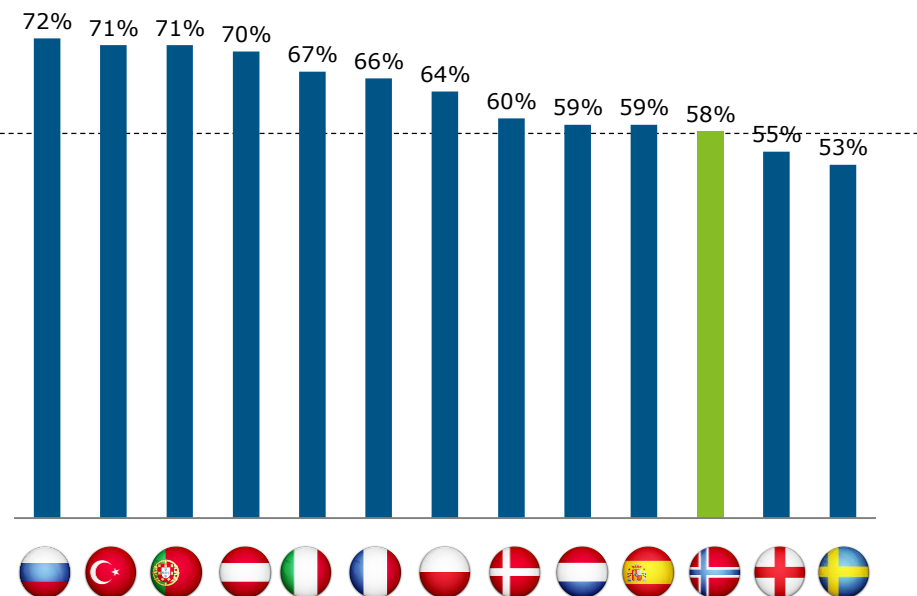
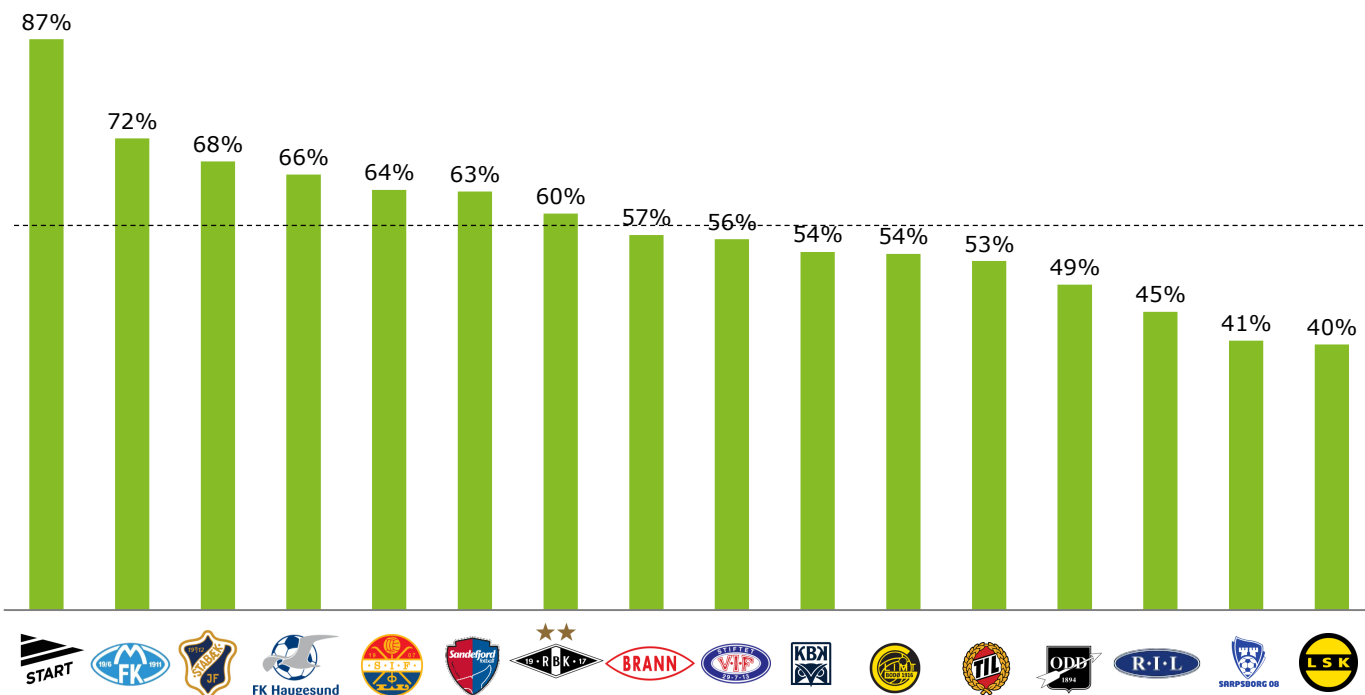
Eliteserien har relativt sett lave personalkostnader sammenliknet med de største ligaene i Europa.

Gjennomsnittlige personalkostnader som andel av inntekter har økt marginalt over tid, fra 53 % i 2016, til 54% i 2017, til 58% i 2018.

Start var den klubben i Eliteserien med høyest personalkostnader som andel av inntekter i 2018, drevet av økt satsning på sportslig og administrativt apparat før sesongen.

Vålerenga, som lå høyest i 2017, har opplevd en nedgang på over 20 prosentpoeng, hovedsakelig drevet av økte inntekter.

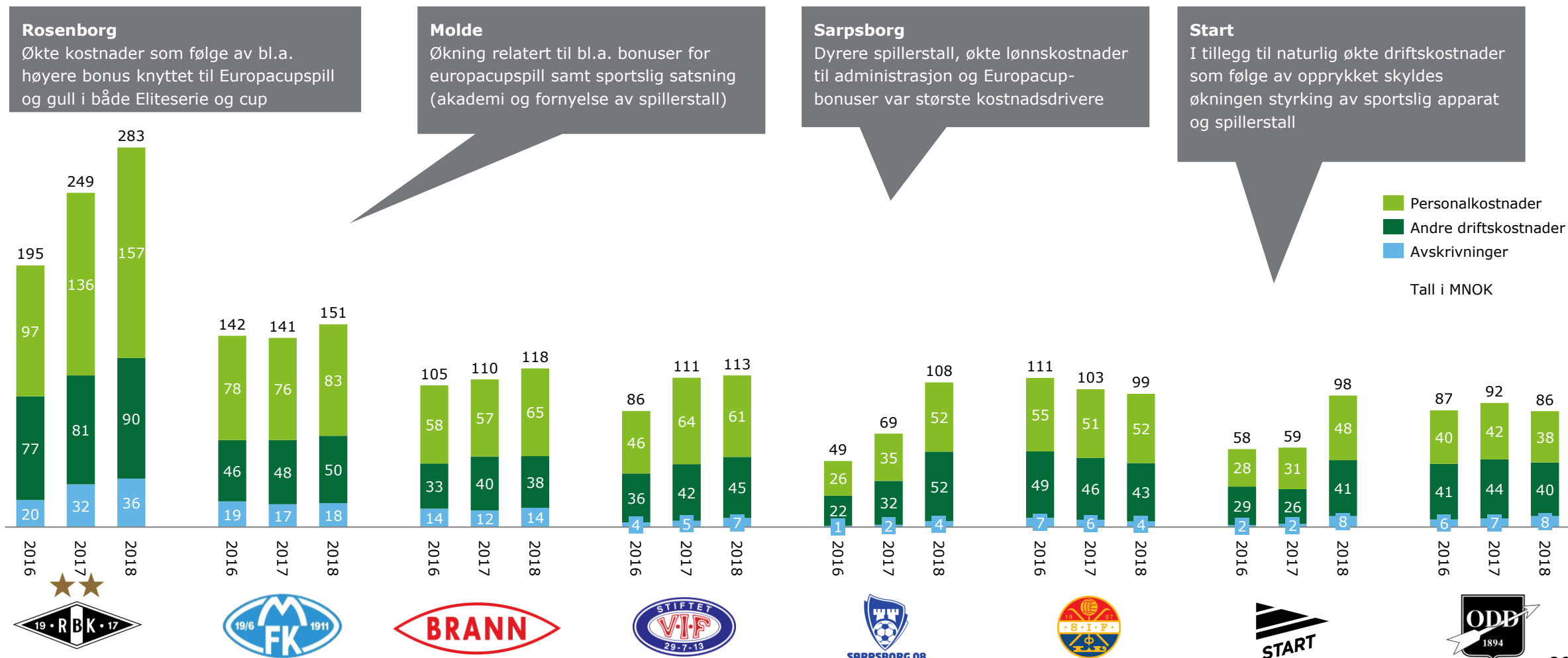
Personalkostnader i % av inntekter i Norge

Note*: Tall for land utover Norge er basert rapporterte tall for året 2016/2017 | Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteserielubbene (2018), Annual Review of Football Finance 2019, Deloitte-analyse

Kostnader per klubb

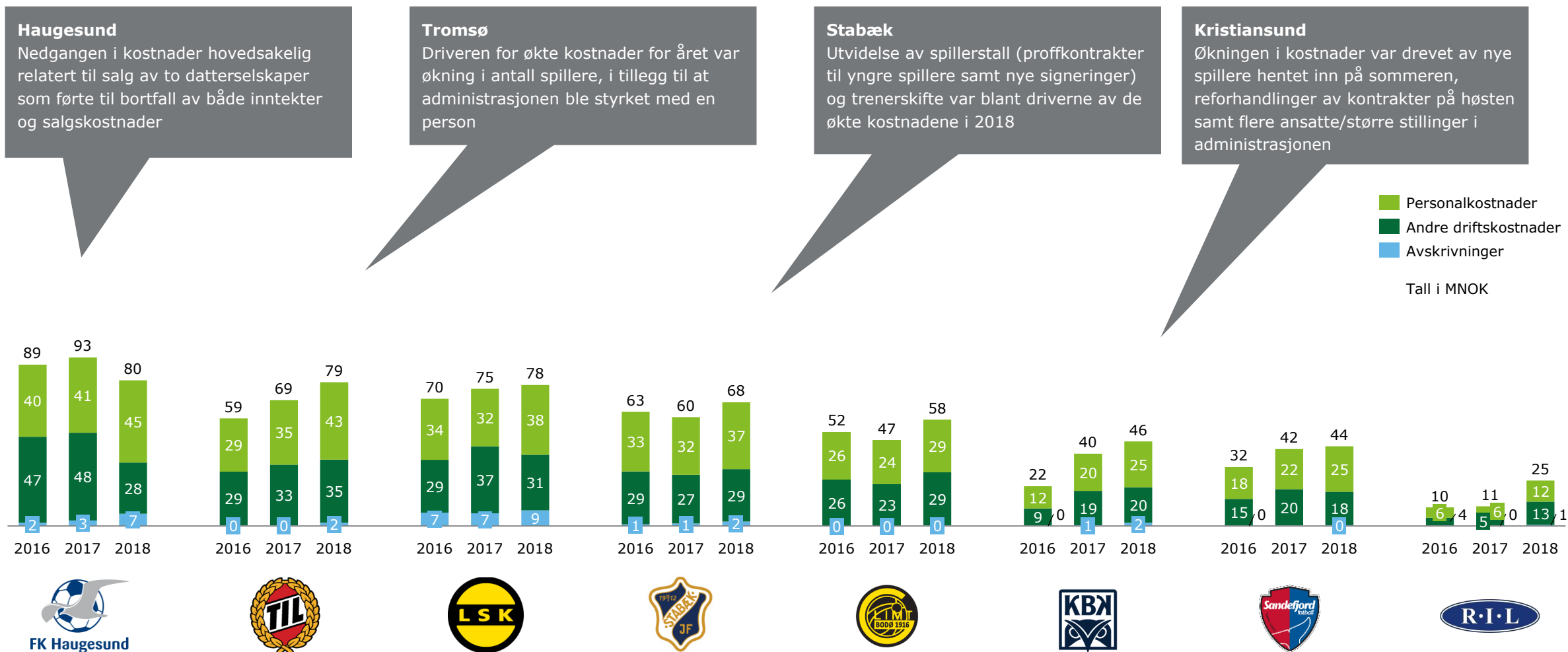
11 av de eksisterende 13 klubbene i Eliteserien opplevde en økning i driftskostnadene i 2018

Merk at driftskostnader presentert i ligadelen ikke inkluderer leie/utleie spillere
Kilder: Regnskapspakke Klubblisens for Eliteserierklubbene (2016-2018), Deloitte-analyse

Kostnader per klubb

11 av de eksisterende 13 klubbene i Eliteserien opplevde en økning i driftskostnadene i 2018

Driftsresultat

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- ▶ 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene
- 9 Om rapporten
- 10 Vedlegg

Driftsresultat

For første gang siden 2013 opplevde Eliteserien negativt driftsresultat etter gevinst fra spillersalg

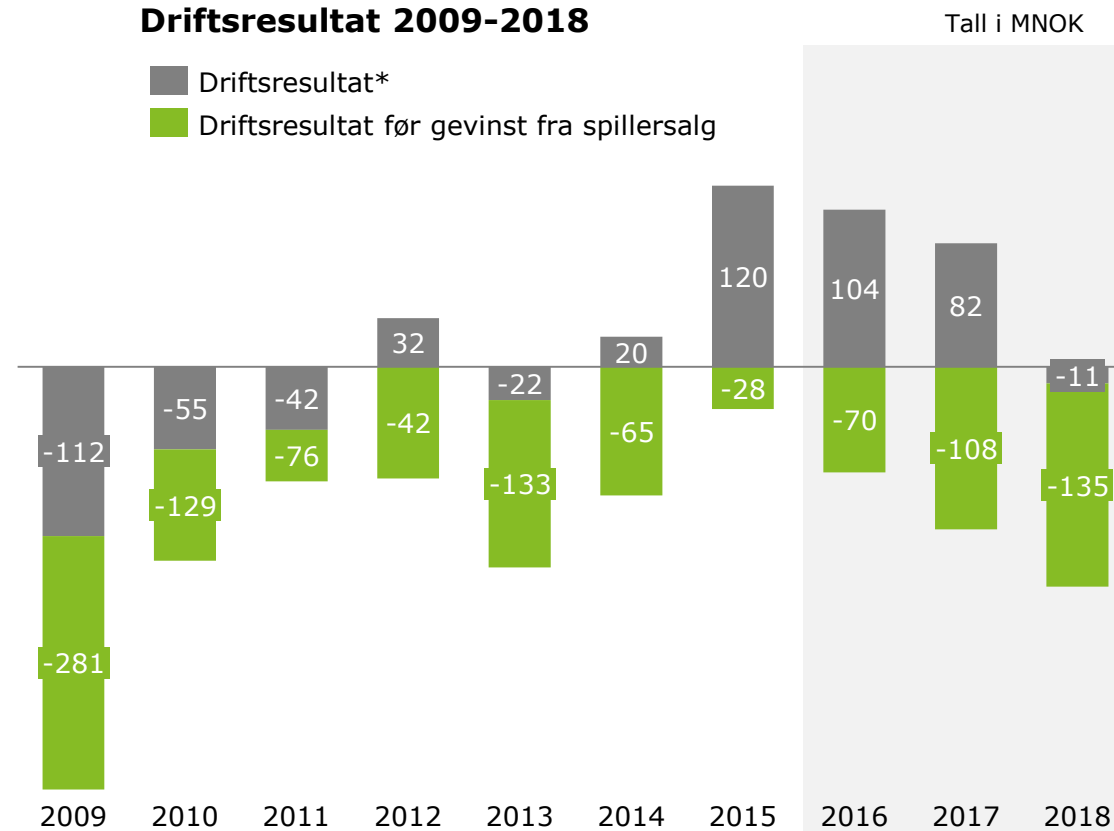
Figuren til høyre viser driftsresultat henholdsvis før og etter gevinst fra spillersalg. Gevinst fra spillersalg har vært den viktigste bidragsyteren til at Eliteserieklassene totalt sett har levert positive driftsresultater fire år på rad. Merk at driftsresultatet er positivt påvirket av regnskapsmessige effekter vedrørende kjøp og salg av spillere. Se vedlegg for en mer detaljert beskrivelse av sammenhengen mellom resultat effekt og netto kontanstrømseffekt fra spillerlogistikk.

Driftsresultatet reflekterer ikke finansieringskostnader knyttet til utleievirksomhet:

Enkelte av de norske klubbene har betydelige leieinntekter knyttet til utleie av stadion og/eller eiendom. Dette gjelder f.eks. Rosenborg, Lillestrøm og Brann. Disse klubbene har tilhørende finanskostnader rapportert under driftsresultat, hvilket gjør at driftsresultatet for disse klubbene ikke er direkte sammenlignbare med øvrige klubber i Eliteserien.

*Brann gevinstførte MNOK 38 i forbindelse med tribunesalg til SiB i 2018. Dette er behandlet som en ikke driftsrelatert engangseffekt og er derfor ikke inkludert i det samlede driftsresultatet for ligaen på MNOK -11.

Driftsresultat 2009-2018

Note: Gevinst fra spillersalg inkluderer noe gevinst fra salg av driftsmidler utover spillerkontrakter, vennligst henvis til klubbssidene for mer informasjon

Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteserieklassene (2014 – 2017), NFF (2009 – 2013), Deloitte-analyse

*Inkluderer ikke Branns gevinstføring av tribunesalg på MNOK 38 i 2018

Driftsresultat før gevinst fra spillersalg

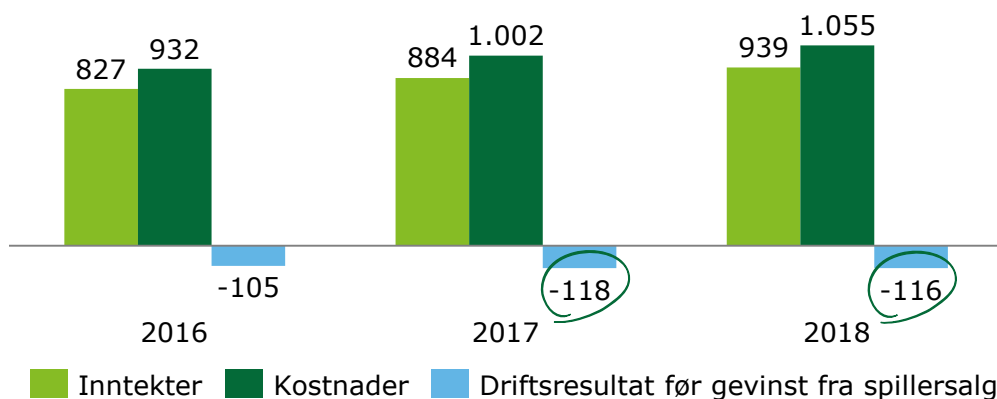
De største klubbene bidrar mest til ligaens negative driftsresultat, men de minste klubbene så størst nedgang fra 2017

Eliteseriens åtte største klubber stabiliserte det negative bidraget til ligaens driftsresultat i 2018 (MNOK -116 mot MNOK -118 i 2017). Stabiliseringen kan tilskrives lagsammensetning ettersom Sarpsborg og Start med et samlet driftsresultat på MNOK -23 i 2018 erstattet Viking og Haugesunds MNOK -28 i 2017.

Eliteseriens åtte minste klubber ga i 2016 og 2017 et positivt bidrag til driftsresultat før gevinst fra spillersalg, noe som imidlertid endret seg i 2018 da de opplevde et fall på MNOK 26 kontra året før.

Åtte største klubber

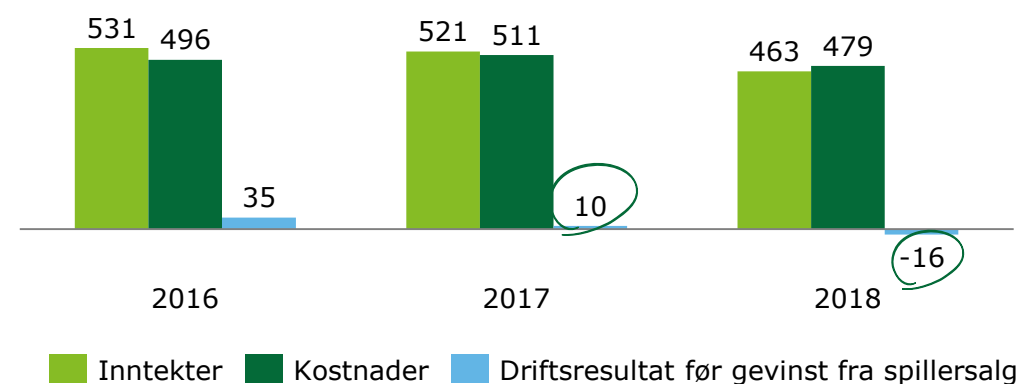
Tall i MNOK

Merk at fordelingen mellom «store» og «små» klubber er gjort basert på kostnadsbase i hver enkelt sesong. En slik fordeling gjør analysen sensitiv for hvilke klubber som er i Eliteserien i det aktuelle året, hvilket gjør at analysene er ment kun for illustrative formål.

Åtte minste klubber

Tall i MNOK

Driftsresultat per klubb (etter spillersalg)

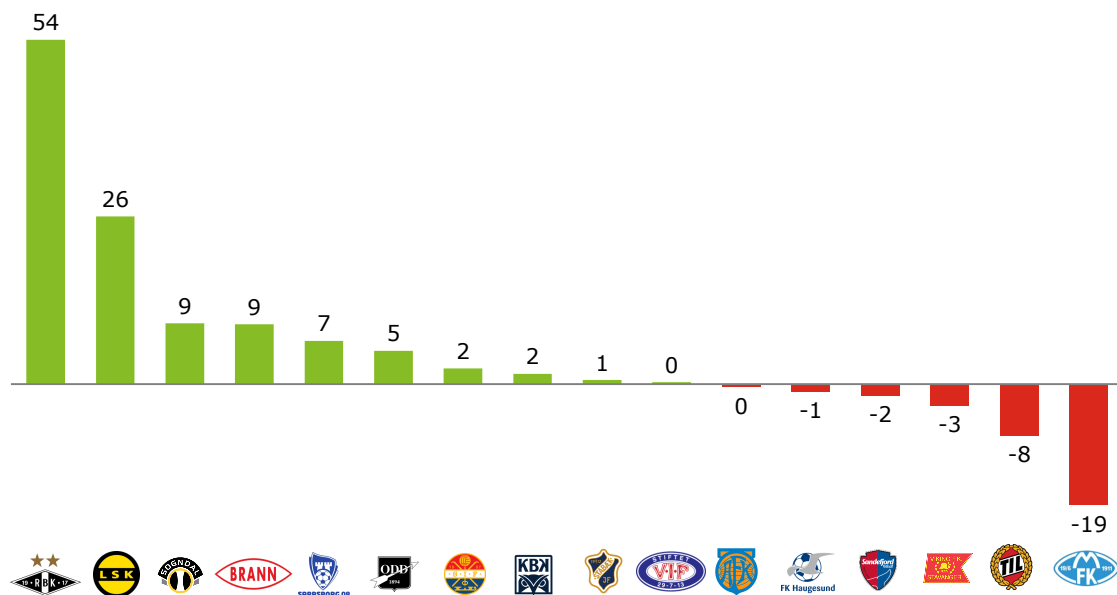
Store deler av variasjonen i klubbenes driftsresultat etter spillersalg kan relateres til leieinntekter og gevinst fra enkeltoverganger

Tallene reflekterer blant annet at Lillestrøm har store leieinntekter knyttet til utleievirksomhet av eiendom, hvor de tilhørende finansieringskostnadene ikke er inkludert i de presenterte driftsresultatstørrelsene under.

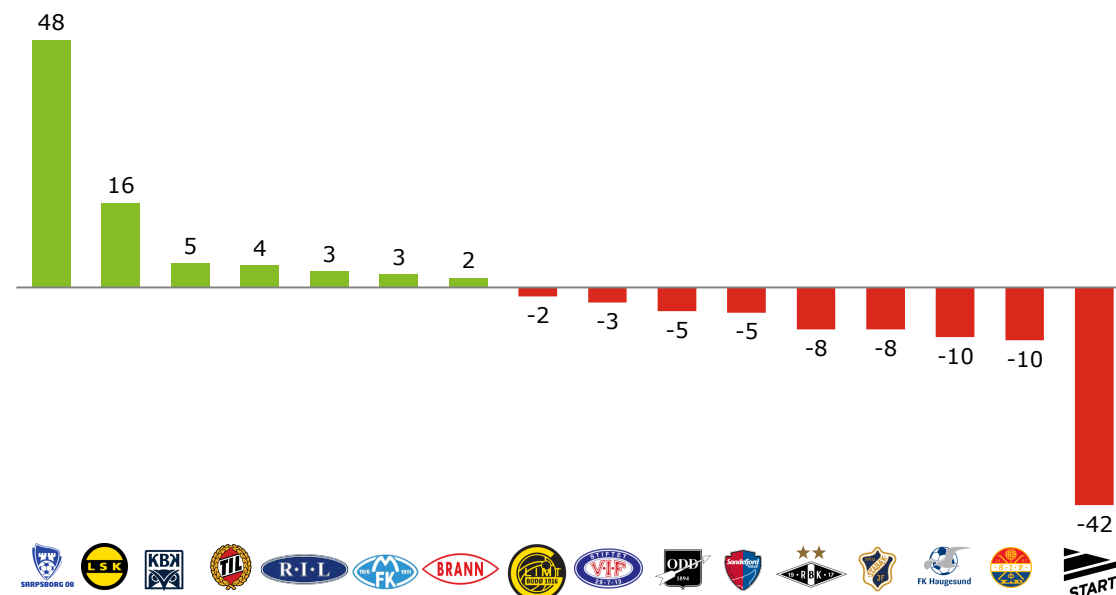
Merk også at driftsresultatene til f.eks. Rosenborg og Brann inkluderer leieinntekter fra stadionanlegg som er delvis finansiert med gjeld (hvor rentekostnader rapporteres under driftsresultat).

Se klubbdelen av denne rapporten for utfyllende beskrivelser av utviklingen i driftsresultat for den enkelte klubb.

2017 (MNOK)

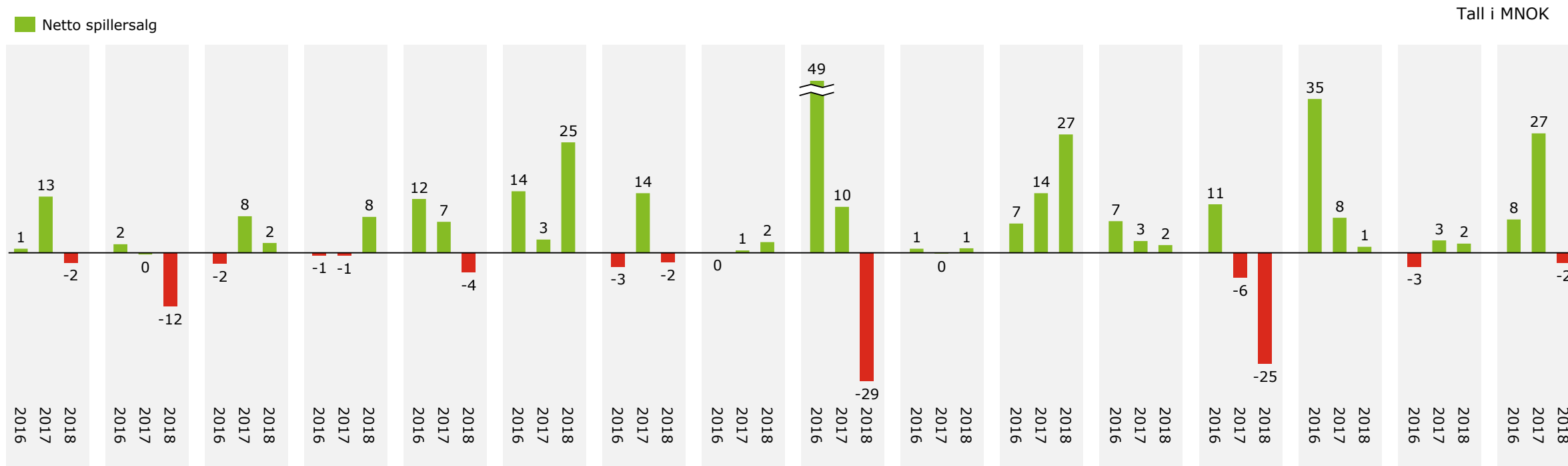
2018 (MNOK)

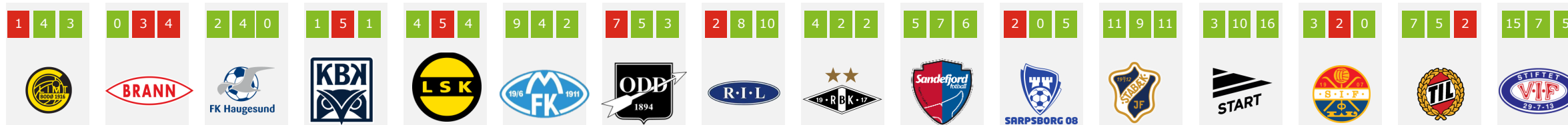
*Merk at driftsresultatet til Brann er justert for gevinst ved salg av Fjordkraft-tribunen
Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteserielubbene (2017 og 2018), Deloitte-analyse

Spillerlogistikk

Sarpsborg 08, Strømsgodset og Molde har oppnådd nettobidrag fra spillerlogistikk på over MNOK 40 i perioden 2016-2018*

Netto spillerinngang (antall)*

Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteseriekubbene (2016 – 2018), Deloitte-analyse

*Netto spillerinngang (antall) er beregnet som tilgang spillere minus avgang spillere for året. Bemerk at lånte spillere er inkludert i beregningene, men at spillere på utgått kontrakt ikke er inkludert

Balanse

-
- 1 Forord
  - 2 Sammendrag
  - 3 Inntekter
  - 4 Kostnader
  - 5 Driftsresultat
  - ▶ 6 Balanse
  - 7 Finansiell oppfølging
  - 8 Klubbene
  - 9 Om rapporten
  - 10 Vedlegg
-

Eiendeler

Klubbens eiendeler utgjøres i hovedsak av varige driftsmidler knyttet til stadion og annen eiendom

Utgjøres i det vesentligste av stadionanlegg og annen eiendom. Nedgangen i 2018 forklares av at Sogndal og Viking rykket ned, som i 2017 hadde varige driftsmidler på hhv. MNOK 265 og MNOK 164

Varige driftsmidler

Økningen i 2018 på om lag MNOK 80 kan blant annet tilskrives Brann (økning på MNOK 103) primært grunnet opptjent, ikke fakturert inntekt ifb. med salg av Fjordkraft-tribune

Omløpsmidler

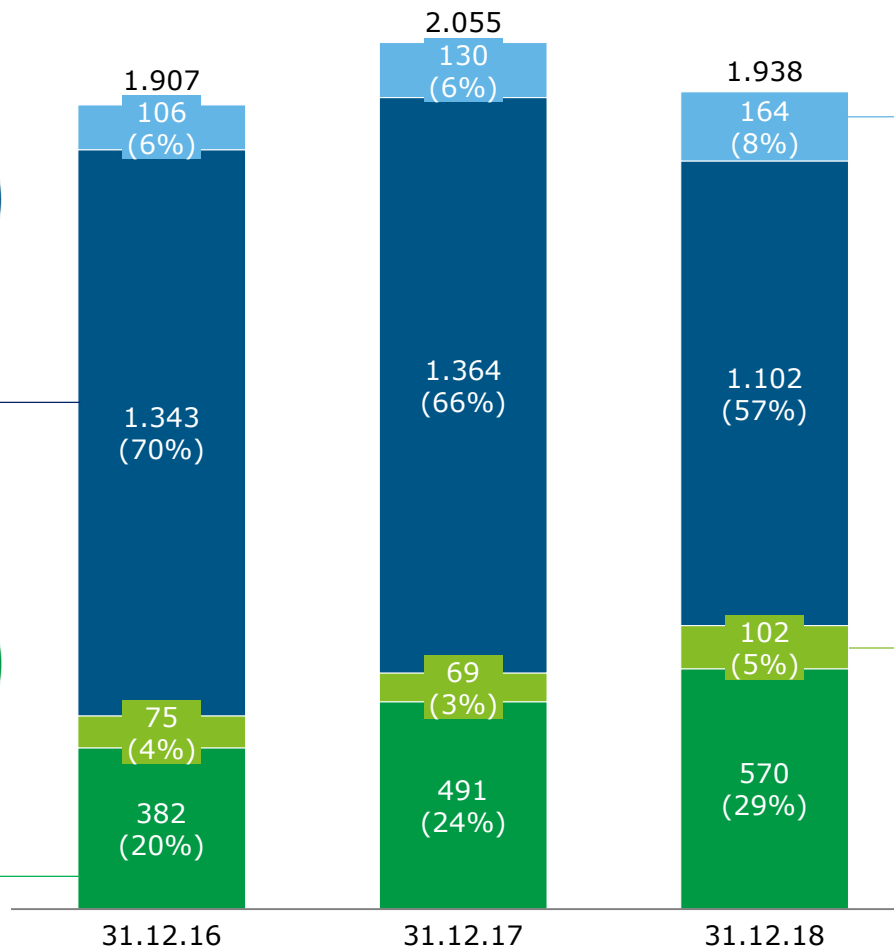
Immaterielle eiendeler

Finansielle anleggsmidler

Består i hovedsak av spillerrettigheter og utsatt skattefordel. Økningen i 2018 var drevet primært av Rosenborg og Start

Økningen i finansielle anleggsmidler i 2018 var primært drevet av at Tromsø startet konsolidering av TIL Holding AS, som har en investering i tilknyttet selskap på MNOK 25

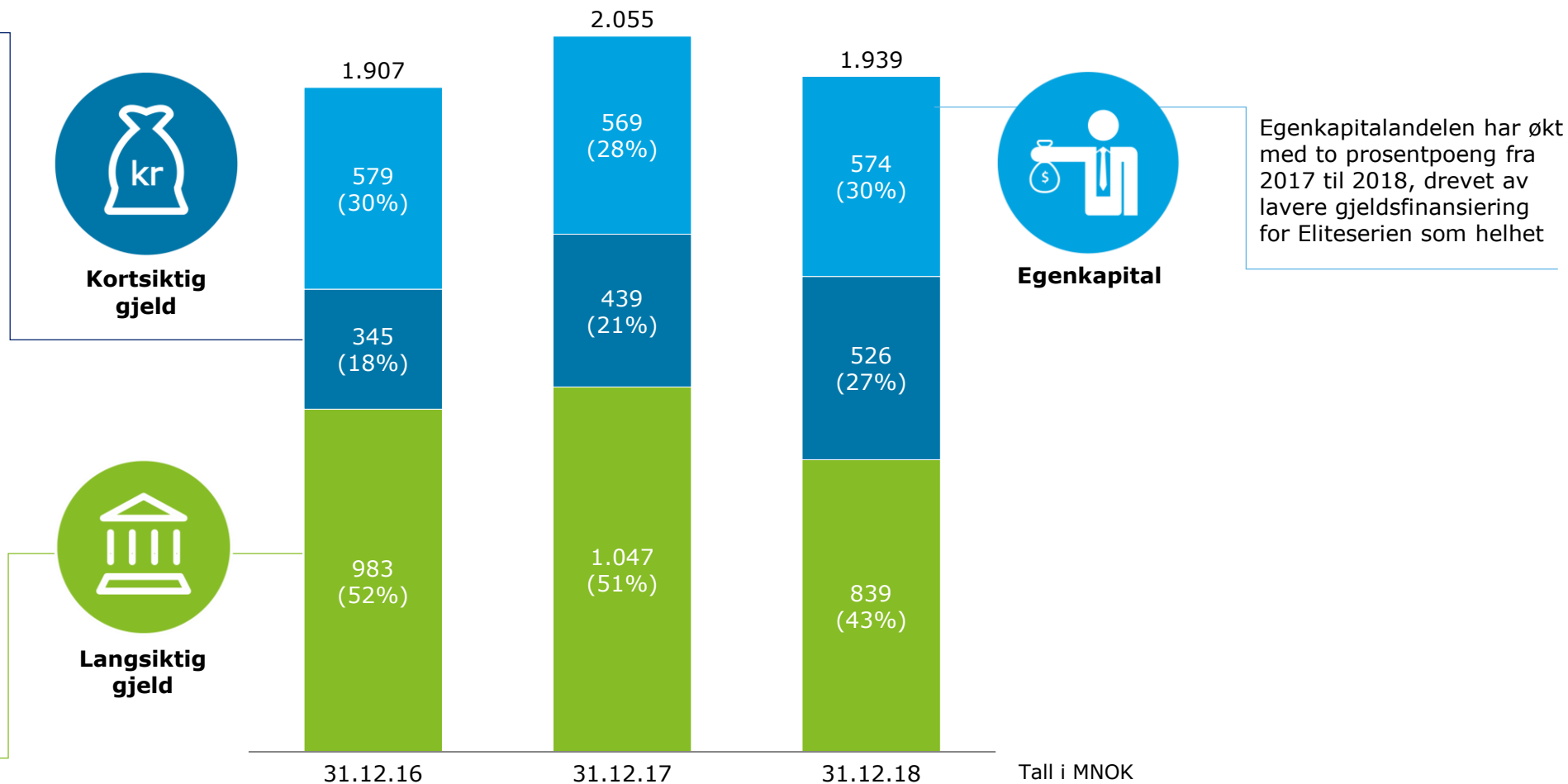

Finansering

Egenkapitalandelen for Eliteserien samlet sett økte fra 28% i 2017 til 30% i 2018*

Finansiering med kortsiktig gjeld har blitt redusert over perioden, målt i andel av total balansesum. Reduksjonen er blant annet drevet av tiltak iverksatt av klubbene, både med hensyn til kostnadsnivå og finansierungsstruktur

Nedgangen i langsiktig gjeld i 2018 relaterer seg hovedsakelig til at Sogndal og Vikings nedrykk (hhv. MNOK 231 og MNOK 137 i langsiktig gjeld i 2017). I motsatt retning dro Haugesund som startet konsolidering av stadionselskap med MNOK 143 i langsiktig gjeld i 2018

Note*: Samlet egenkapital som andel av total balansesum for Eliteserien. Gjennomsnittlig EK-andel i 2018 er 31%. | Kilder: Regnskapspakke klubbisens for Eliteserierklubbene (2016 – 2018), Deloitte-analyse

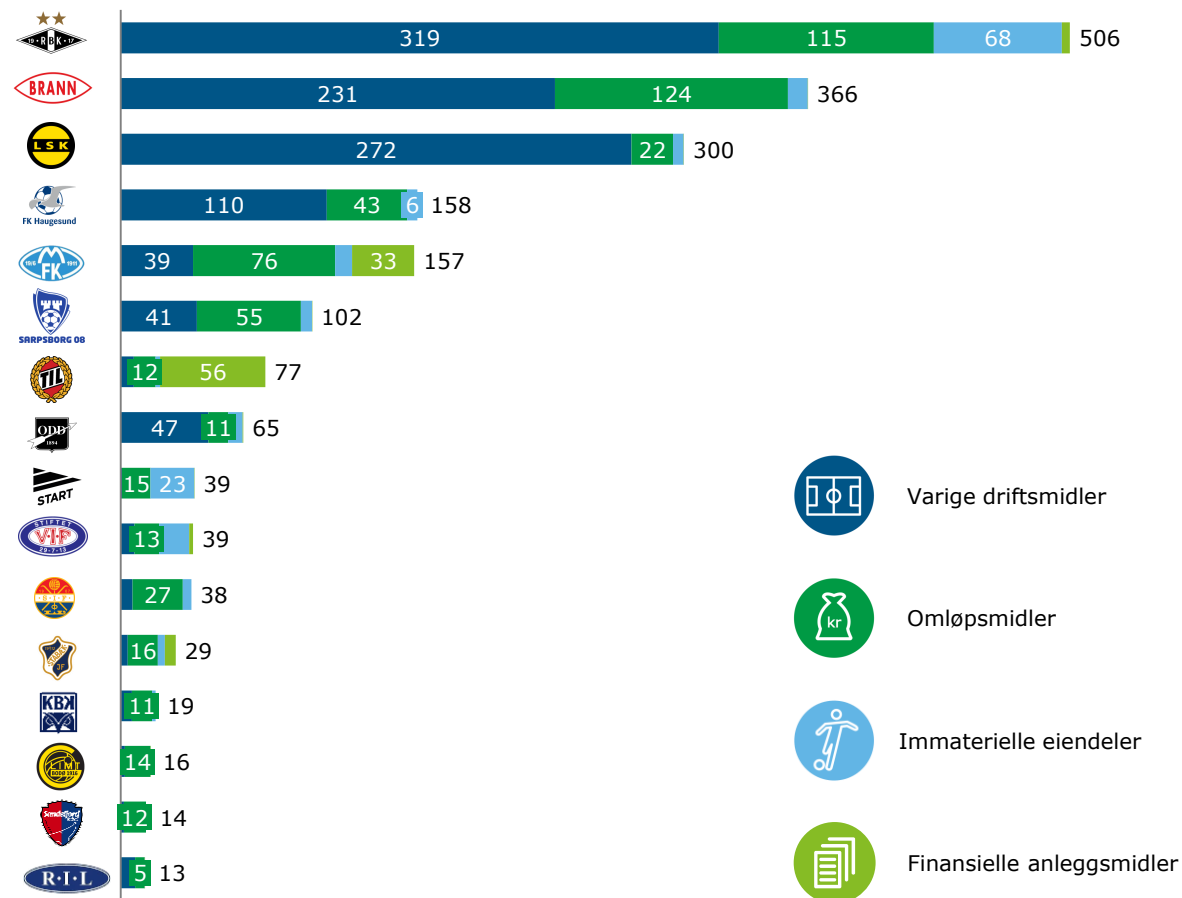
Eiendeler per klubb

Lillestrøm har en stor eiendomsportefølje på balansen, mens enkelte klubber har majoritetseierskap i egen stadion

Klubber med majoritetseierskap i egen stadion har betydelig høyere balanseførte varige driftsmidler enn resterende klubber.

For sesongen 2018 gjaldt dette Rosenborg, Lillestrøm, Brann og Odd. Fra høsten 2017 eier også Vålerenga egen stadion gjennom Vålerenga Fotball Bredde. Ettersom bredde- og elitesatsingen er atskilt reflekteres ikke eierskapet i vedlagte graf som kun viser Vålerenga Elite.

Klubbene med høyest bokført verdi på spillerrettigheter ved utgangen av 2018 var Rosenborg og Start med hhv. MNOK 66 og MNOK 23. Snittet for Eliteserien var på MNOK 10.

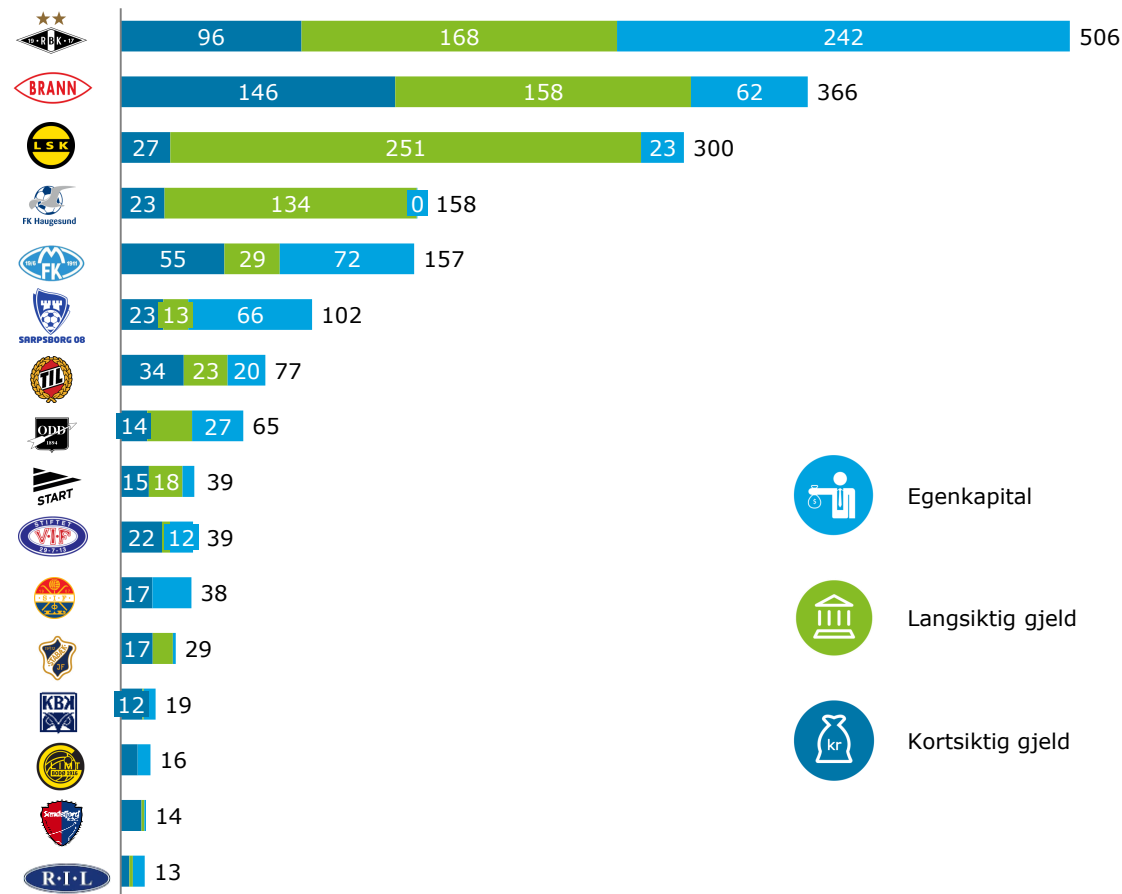
Finansering per klubb

Rosenborg representerer nær halvparten av egenkapitalen i Eliteserien

Rosenborg, Lillestrøm, Brann og Odd har majoritetseierskap i egen stadion finansiert med langsiktig gjeld. For Lillestrøm bidrar stadion og/eller andre eiendomsprosjekter med signifikante leieinntekter (MNOK 29 i 2018).

Klubben med størst økning i kortsiktig gjeldsfinansiering fra 2017 til 2018 var Brann (økning på ca. MNOK 105) drevet av økning i leverandørgjeld og avsatte kostnader ifb. med tribuneprosjektet. Merk imidlertid at forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld for klubben er relativt likt som i 2017.

Ved årsslutt 2018 representerte Rosenborg 42% av egenkapitalen i Eliteserien, noe som i hovedsak kan relateres til spillersalg og sportslig suksess over lengre tid. Merk imidlertid at egenkapitalen falt med MNOK 15 i 2018.

Egenkapital

Langsiktig gjeld

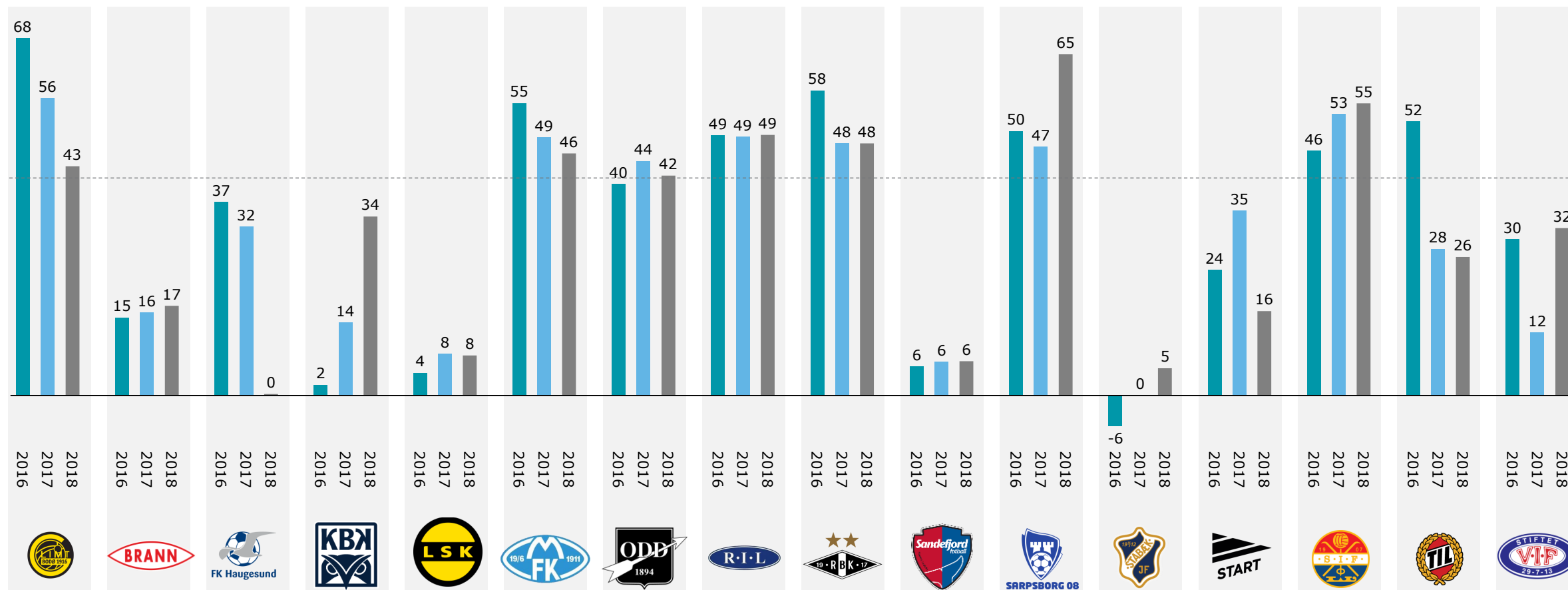

Kortsiktig gjeld

Egenkapitalandel per klubb

Alle klubbene i Eliteserien hadde positiv egenkapital i 2018

Egenkapitalandel i prosent

Finansiell oppfølging

-
- 1 Forord
  - 2 Sammendrag
  - 3 Inntekter
  - 4 Kostnader
  - 5 Driftsresultat
  - 6 Balanse
  - 7 Finansiell oppfølging**
  - 8 Klubbene
  - 9 Om rapporten
  - 10 Vedlegg
-

Historisk utvikling i finansielt oppfølgingsystem (FOS)

Antall lag med svært svak økonomi (rød sone) har blitt redusert fra 7 til 0 fra 2009-18

Grafen under oppsummerer den finansielle tilstanden til de norske Eliteserie-klubbene gjennomgått i de foregående kapitlene. I første halvdel av 2018 var kun ett lag i rød sone.

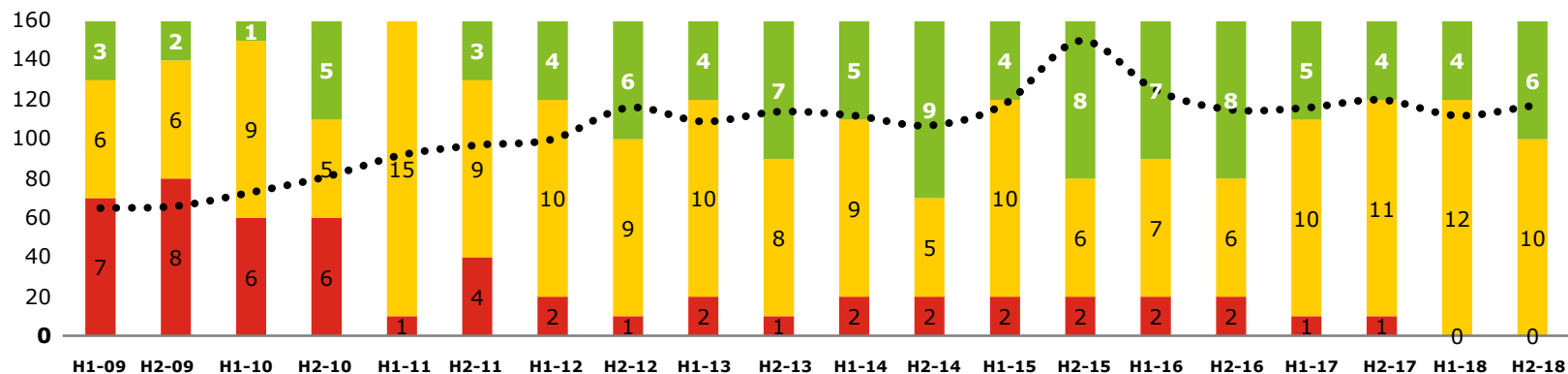
Merk at den gjennomsnittlige FOS-scoren ikke er fullstendig sammenliknbar med antall lag i grønn sone per årsslutt 2018, ved at vi for sistnevnte har valgt å basere oss på lagene som spilte i Eliteserien i 2018, mens FOS-scoren er oppgitt av NFF og basert på lagene som starter i Eliteserien 2019.

Beregning av FOS-score, og den tilhørende plasseringen i grønn, gul eller rød sone er basert på det følgende:

Totalkapitalrentabilitet (vekt: 4%), resultat før skatt (11%), bærekraftig resultat (11%), personalkostnader (4%), arbeidskapital i % av omsetning (10%), likviditetsgrad 1 (30%) og egenkapitalandel (30%)

Dersom en klubb blir klassifisert i rød sone må klubben lage en handlingsplan for å etablere seg i minimum gul sone (over 65 poeng) innenfor en 3-årsperiode.

..... Gjennomsnittlig FOS-score (venstre akse)

Note*: Merk at beregningen av FOS-score ble endret i H1-14, da man begynte å legge større vekt på klubbens likviditet

Kilder: Mediepresentasjon klubblisens, NFF, Deloitte-analyse

H2-2018

Antall lag i grønn sone

Bodø/Glimt
Kristiansund
Molde
Ranheim
Sarpsborg 08
Strømsgodset

Antall lag i gul sone

Brann
Haugesund
Lillestrøm
Odd
Rosenborg
Sandefjord
Stabæk
Start
Tromsø
Viking

Antall lag i rød sone

Klubbene

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene**
- 9 Om rapporten
- 10 Vedlegg

ELITE SERIEN

BRANN

FK Haugesund

SARPSBORG 08

#FørrEvig #Glimt #HeiaGlimt #GiAlt

FK Bodø/Glimt

Stiftet	1916
Hovedsponsor (2018)	SpareBank NORD-NORGE 1
Draktsponsor (2018)	DIADORA
Arenakapasitet, Aspmyra stadion	5.635
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	40/33
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	9/13
Snitt tilskuertall (siste tre år)	3.444

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	52	41	53
#	14	na.	13

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#14

TV-kamper
#16

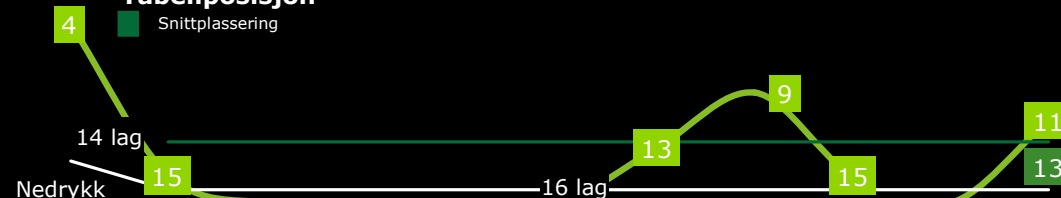

TV-seere
#13

= Rangering ift andre Eliteserielag

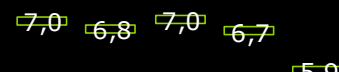
2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

Tilskuersnitt (tusen)

#	14	15	15	n.a.	14
---	----	----	----	------	----

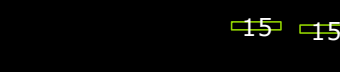

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

#	12	12	16	n.a.	16
---	----	----	----	------	----

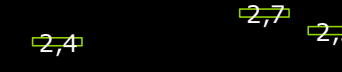

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

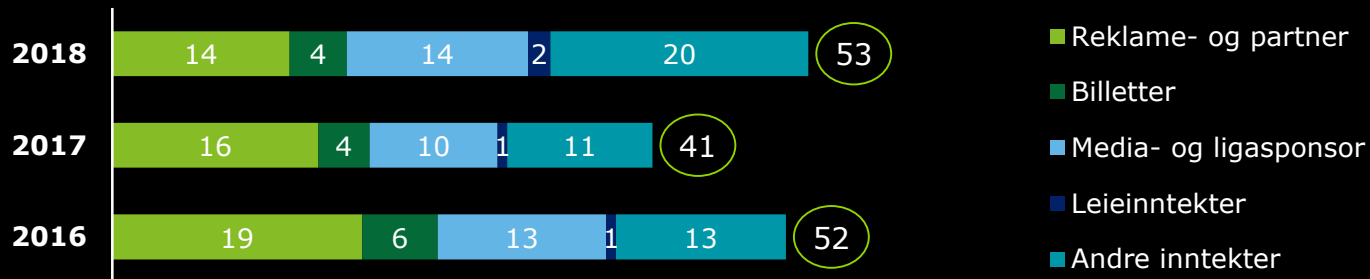
#	13	12	13	n.a.	13
---	----	----	----	------	----

2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-TV - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

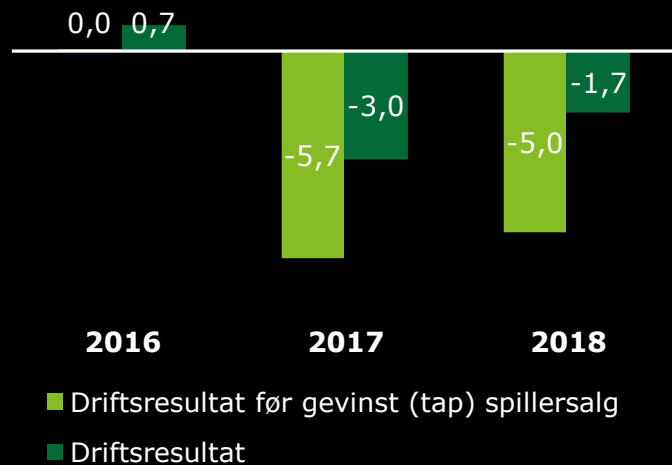

Kostnader (MNOK)

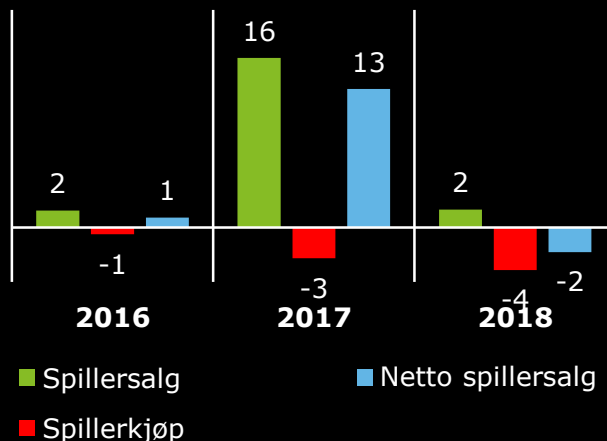

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

FK Bodø/Glimt – Nordlands stolthet tilbake i Eliteserien

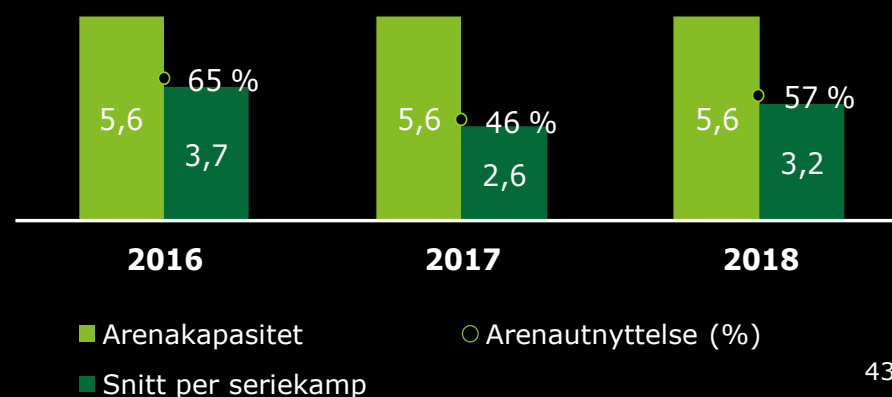
Den overlegne opprykksesongen i 2017 skapte store forventninger til de gulkleddene fra nord før Eliteserien ble sparket i gang på Aspmyra i mars 2018. Etter 12 serierunder var bodøværingene på 11.plass, en plassering de også holdt etter siste serierunde. I NM tok Glimt seg til kvartfinalen, hvor Start tok en knepen seier på Sør Arena.

Klubbens økte inntekter i 2018 var et resultat av opprykket til Eliteserien. Den største bevegelsen finner vi i andre inntekter, som økte med MNOK 9. Årsaken til den store økningen er at noen partnere har dreid sponsorbidragene over til andre inntekter i 2018. I tillegg har klubben mottatt ekstraordinær tilskudd i 2018 som har vært med på økningen i denne inntektslinjen.

Kostnadene økte i likhet med inntektene i 2018, drevet av både økninger i personalkostnader og andre driftskostnader. Økte personalkostnader skyldes i stor grad at lønnsnivået og kompensasjonen i Eliteserien er generelt høyere, mens økningen i andre driftskostnader stammer fra høyere kamp- og treningskostnader, samt høyere aktivitet i akademiet.

De ovennevnte forholdene medførte et negativt driftsresultat før gevinst fra spillersalg på MNOK 5, hvor salg av spillere bidro til at driftsresultatet etter spillersalg endte på negative MNOK 2. Klubben ønsker primært ikke å finansiere driften på spillersalg, og anser et årlig bidrag i størrelsesorden MNOK 3-5 årlig som et fornuftig nivå.

Arenautnyttelse (tusen)

#BergensStolthet #StoreStå #GulletSka'Hem

SK Brann

Stiftet	1908
Hovedsponsor (2018)	SparebankenVest
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Brann stadion	16.750
Seriemesterskap	3
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	58/44
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	2/7
Snitt tilskuertall (siste tre år)	11.497

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	117	118	115
#	2	2	4

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#2

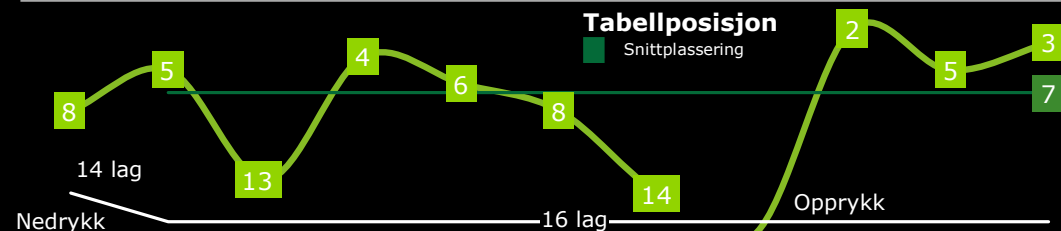
TV-kamper
#3

TV-seere
#2

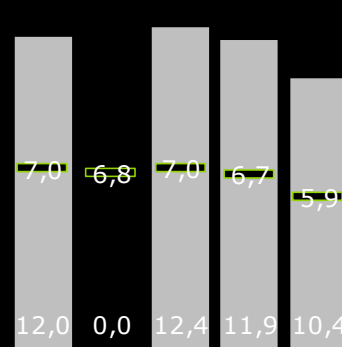
= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

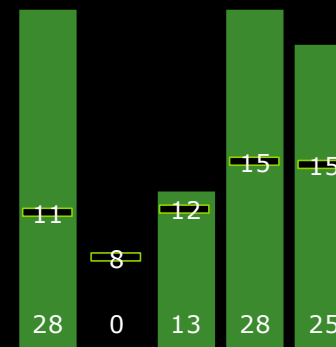
Tilskuersnitt (tusen)

#	2	n.a.	2	2	2
---	---	------	---	---	---

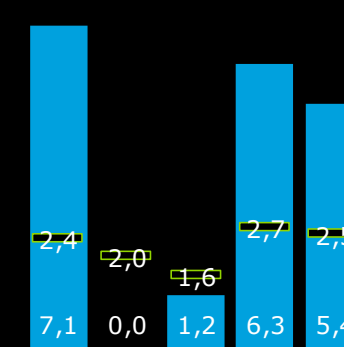
TV-kamper (antall)

#	1	n.a.	4	1	3
---	---	------	---	---	---

TV-seere fri-TV (million)

#	1	n.a.	14	2	2
---	---	------	----	---	---

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

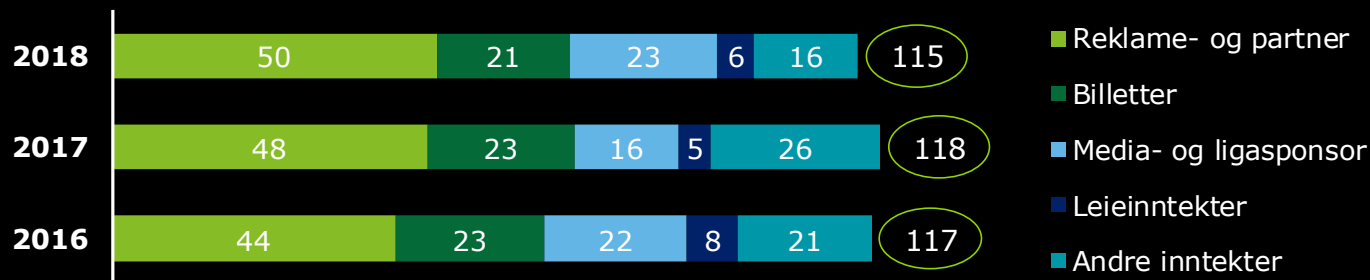
2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

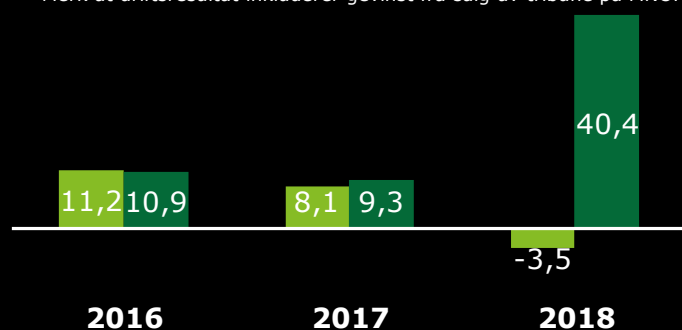
Kostnader (MNOK)

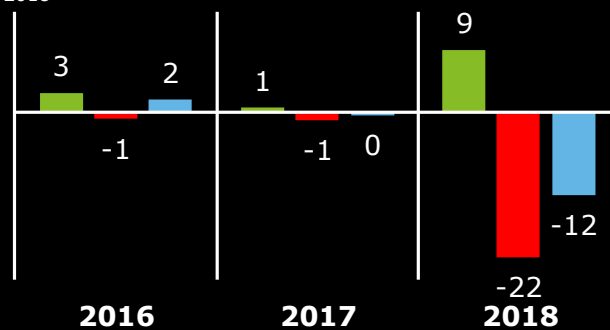
Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

**Merk at driftsresultat inkluderer gevinst fra salg av tribune på MNOK 38 i 2018

Spillerlogistikk (MNOK)

■ Driftsresultat før gevinst (tap) spillersalg
■ Driftsresultat

■ Spillersalg
■ Spillerkjøp
■ Netto spillersalg

SK Brann – Etablert i toppen av Eliteserien

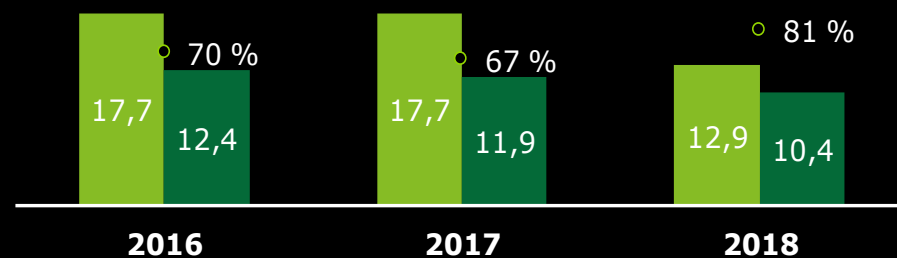
For tredje år på rad presenterte Brann seg som en av de største medaljekandidatene i Eliteserien. Klubben eksploderte ut fra startblokkene, og kunne notere 15 strake ubeseirede seriekamper og ny historisk klubbrekord. Svakere resultater på høsten gjorde at klubben tapte terreng, og vestlendingene endte til slutt på en tredje plass. NM-drømmen brast i fjerde runde med tap mot Lillestrøm på Åråsen stadion.

Redusert stadionkapasitet som følge av bygging av ny Fjordkraft-tribune antas å ha hatt en negativ effekt på MNOK 3-5 på billettinntektene i 2018, gjenspeilet i lavere tilskuersnitt per seriekamp. Økningen i media- og ligasponsorinntekter var hovedsakelig drevet av høyere tabellplassering i 2018. Merk at andeler fra UEFA på MNOK 4 ble ført som andre inntekter i 2017.

Økningen i driftskostnader i 2018 på MNOK 8 var hovedsakelig relatert til økte personalkostnader til spillere, som var et resultat av både høyere bonuser ved forbedret tabellplassering og at klubben betalte noe høyere lønn enn normalt til innleid spiller i stedet for å betale leie direkte til klubb.

Driftsresultat på MNOK 40 var drevet av gevinstføring knyttet til salg av Fjordkraft-tribunen på MNOK 38, samt gevinst på spillersalg tilsvarende MNOK 6. Inngående overgangsaktivitet på sommeren, hvor klubben hentet bl.a. Daouda Bamba fra KBK og Ruben Yttergård Jenssen fra FC Groningen, bidro imidlertid til at netto spillerkjøp endte på MNOK 12 i 2018.

Arenautnyttelse (tusen)

■ Arenakapasitet
■ Snitt per seriekamp
○ Arenautnyttelse (%)

*Merk: Redusert arenakapasitet i 2018 grunnet utbygging av tribune

#Poengrekord #PeisPå #Maakeberget

FK Haugesund

Stiftet	1993
Hovedsponsor (2018)	
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Haugesund stadion	8.754
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009*)	53/43
Høyeste/snitt plassering (fra 2009*)	3/7
Snitt tilskuertall (siste tre år)	4.628

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	81	81	69
#	10	9	10

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#10

TV-kamper
#15

TV-seere
#16

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

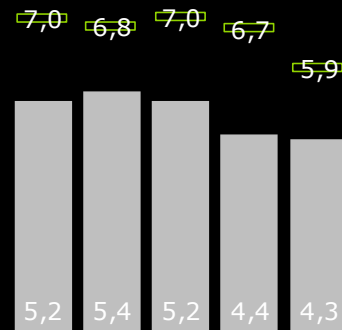
Tabellposisjon

■ Snittplassering

Tilskuersnitt (tusen)

#	11	9	10	11	10
---	----	---	----	----	----

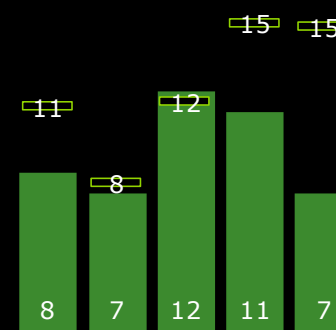

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

#	9	7	8	11	15
---	---	---	---	----	----

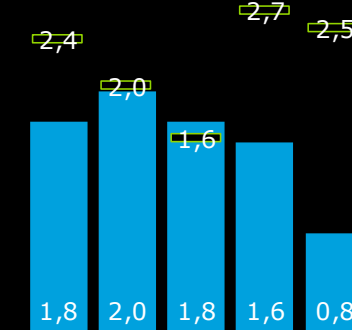

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper
- Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

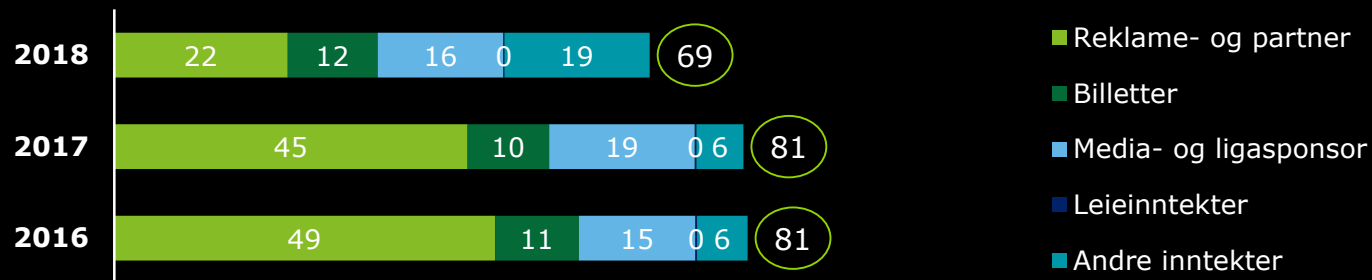
#	9	7	7	12	16
---	---	---	---	----	----

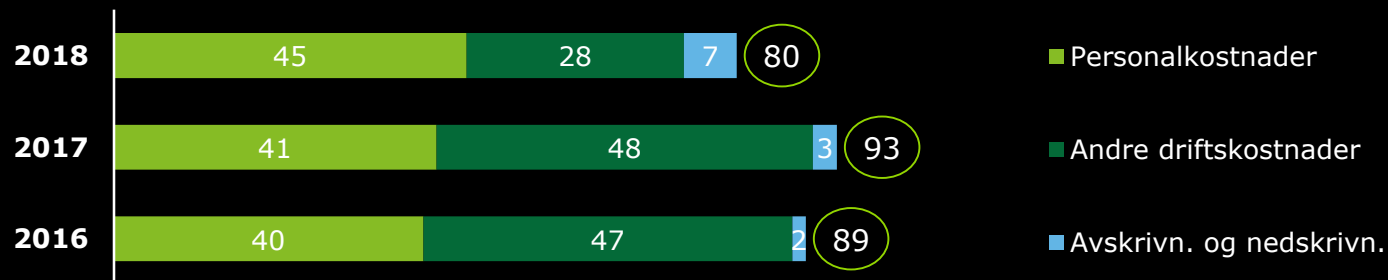
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

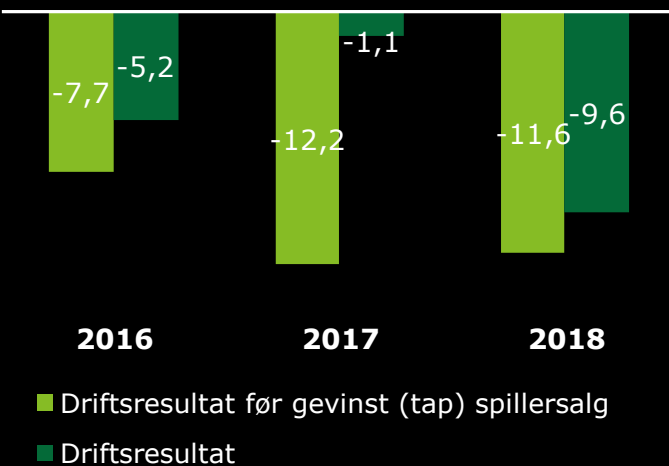

Kostnader (MNOK)

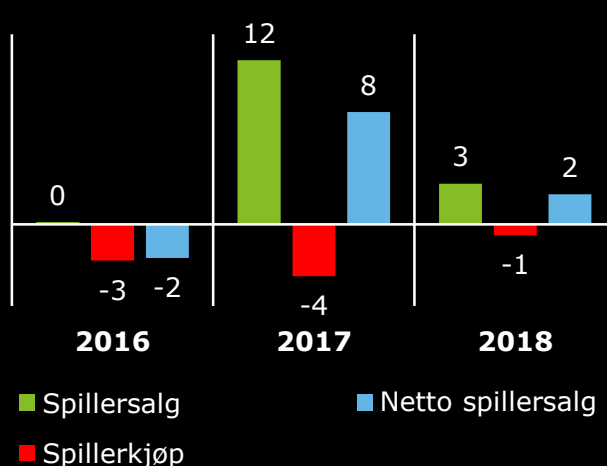

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

FK Haugesund – Poengrekord i Eliteserien

Etter flere år med varierende prestasjoner viste Haugesund seg fra sin beste side og sanket hele 53 poeng i Eliteserien i 2018. Poengfangsten holdt til en fjerdeplass og var nok til å slå den forrige poengrekorden fra 2013, da klubben tok en historisk tredjeplass. I NM tok Haugesund seg til kvartfinalen, hvor de tapte 1-0 for Strømsgodset hjemme på Haugesund stadion.

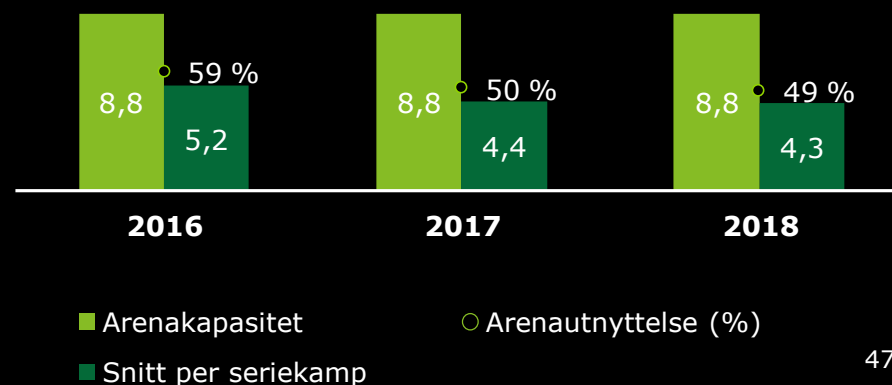
Inntektene til FK Haugesund falt totalt sett med MNOK 11 i 2018. Reduksjonen er primært relatert til fall i reklame- og partnerinntekter, grunnet salg av datterselskapene TV Haugaland AS og Karmøynytt AS. I tillegg til dette mistet klubben inntekter på om lag MNOK 4 fra europacupspill kontra 2017.

Overnevnte nedgang blir noe dempet av en økning i «Andre inntekter» på MNOK 13. Årsaken til økningen er at klubben fra 2018 har begynt å konsolidere inn Haugesund Stadion AS i lisensrapporteringen.

Totalt sett falt driftskostnadene til klubben med MNOK 13. Kostnadsutviklingen var i likhet med inntektene drevet av salg av datterselskapene, som bidro til en reduksjon i andre driftskostnader på om lag MNOK 12. Samlet sett økte personalkostnadene med MNOK 4, mye grunnet av bonusutbetalinger for ligaplassering og poengfangst.

Haugesund hadde et vesentlig lavere bidrag fra spillersalg i 2018, noe som resulterte i et betydelig lavere driftsresultat. Klubben uttaler at de har mål om et gjennomsnittlig positivt bidrag fra spillersalg fremover.

Arenautnyttelse (tusen)

#ByVedHav #Fishan #LagetForLidenskap

Kristiansund BK

Stiftet	2003
Hovedsponsor (2018)	SpareBank 1 NORDVEST
Draktsponsor (2018)	macron
Arenakapasitet, Kristiansund stadion	4.444
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009*)	46/43
Høyeste/snitt plassering (fra 2009*)	5/6
Snitt tilskuertall (siste tre år)	3.298

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#11

TV-kamper
#11

TV-seere
#11

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

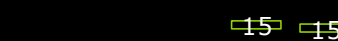
Tilskuersnitt (tusen)

#	n.a.	n.a.	n.a.	14	11
---	------	------	------	----	----

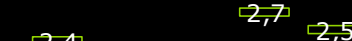
TV-kamper (antall)

#	n.a.	n.a.	n.a.	13	11
---	------	------	------	----	----

TV-seere fri-TV (million)

#	n.a.	n.a.	n.a.	13	11
---	------	------	------	----	----

2014 2015 2016 2017 2018 2014 2015 2016 2017 2018 2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt ■ Antall TV-kamper - Ligasnitt ■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

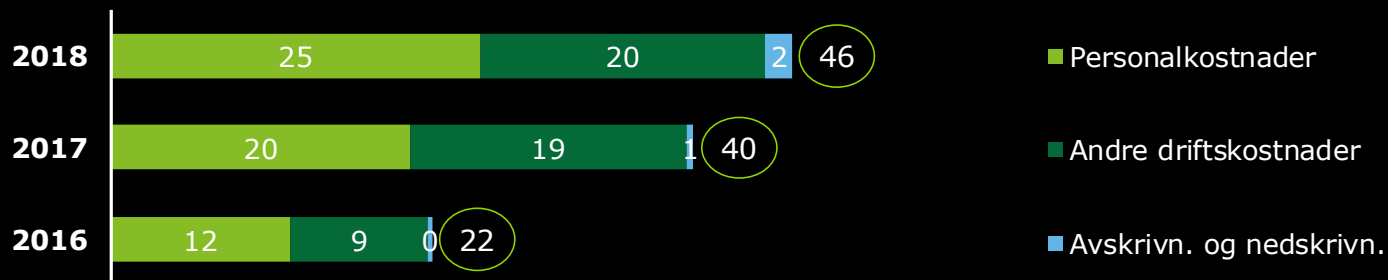
*Tall for Kristiansund gjelder kun for 2017- og 2018-sesongen

Inntekter (NOKm)

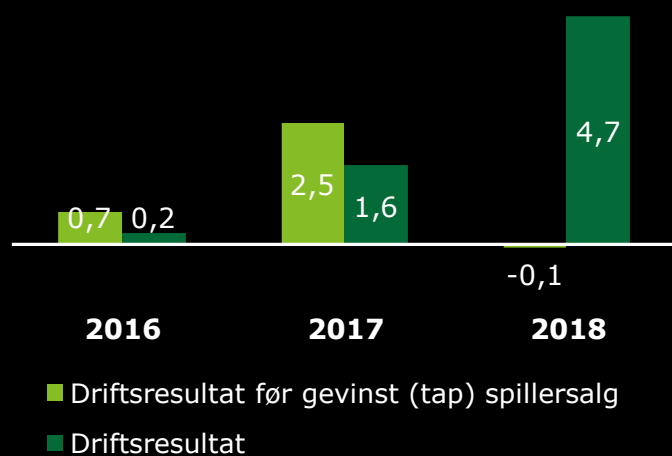

Kostnader (NOKm)

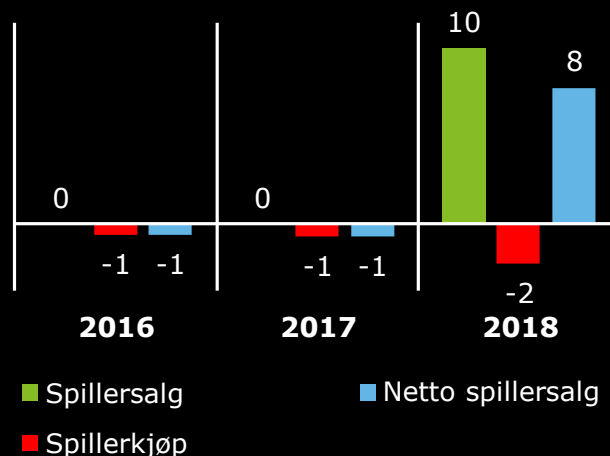

Resultatutvikling (NOKm)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (NOKm)

Kristiansund BK – Nytt år med sportslig progresjon

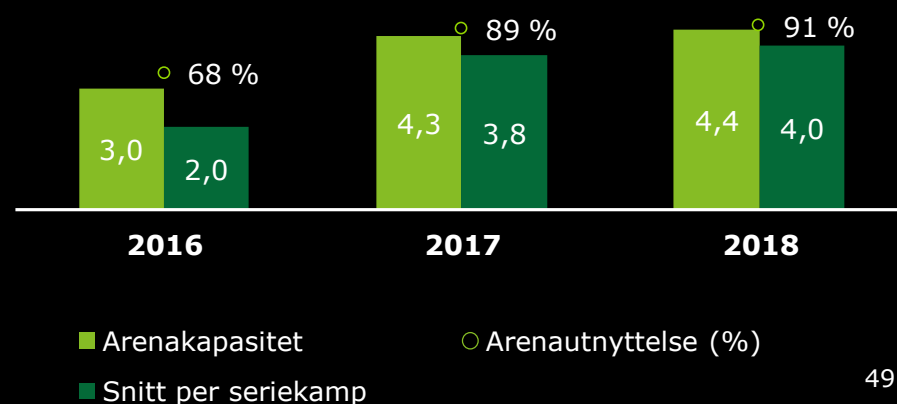
Mange spådde at Kristiansund ikke ville evne å gjenskape syvendeplassen fra debutsesongen i Eliteserien, men nordmøringene kapret til slutt en historisk femteplass etter å ha prestert jevnt både på hjemme- og bortebane. I NM ble det imidlertid en skuffende tidlig exit mot fylkeskollega Hødd på bortebane i tredje runde.

Økningen i inntekter på MNOK 4 i 2018 kan hovedsakelig tilskrives økte media- og ligasponsorinntekter som følge av tabellforbedringen sammenlignet med året før, i tillegg til at klubben mottok flere og større gaver fra omgivelsene.

Hovedårsaken til økte kostnader var at klubben signerte flere spillere på sommeren, i tillegg til reforhandlinger av enkelte kontrakter på høsten. Samtidig økte antall ansatte knyttet til trenere og medisinsk støtteapparat og administrasjonen.

Positivt driftsresultat på om lag MNOK 5 var hovedsakelig drevet av en økning i netto transfer fra negativ MNOK 1 i 2017 til positiv MNOK 5 i 2018. Det største bidraget kom fra salgene av målmaskinen Daouda Bamba til eliteserierival Brann og spisskollega Benjamin Stokke til danske Randers FC på sommeren. Klubben budsjetterer ikke med spillersalg i 2019, men har som mål å ha spillere som er interessante for større klubber til enhver tid.

Arenautnyttelse (tusen)

#ForzaFugla #LSK

Stiftet	1913
Hovedsponsor (2018)	
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Åråsen stadion	11.500
Seriemesterskap	5
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	46/38
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	5/10
Snitt tilskuertall (siste tre år)	5.765

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#6

TV-kamper
#7

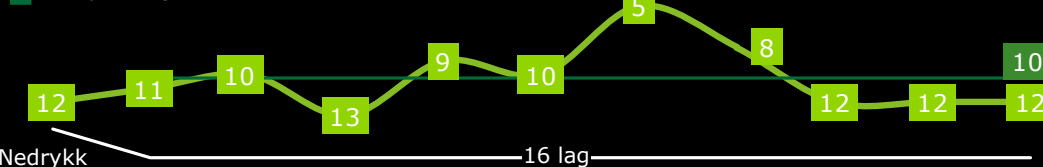
TV-seere
#6

= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

■ Snittplassering

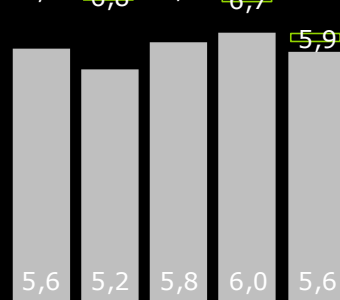
Nedrykk
14 lag

16 lag

Tilskuersnitt (tusen)

#	9	10	9	9	6
---	---	----	---	---	---

7,0 6,8 7,0 6,7 5,9

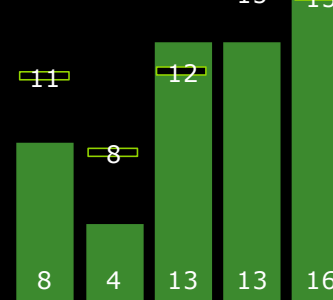
2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

#	9	12	4	8	7
---	---	----	---	---	---

11 8 12 13 15 15

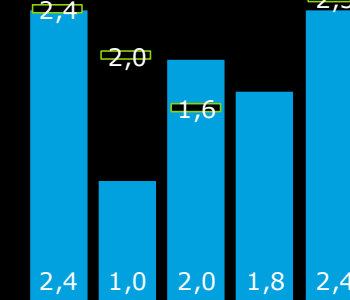
2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

#	5	13	3	10	6
---	---	----	---	----	---

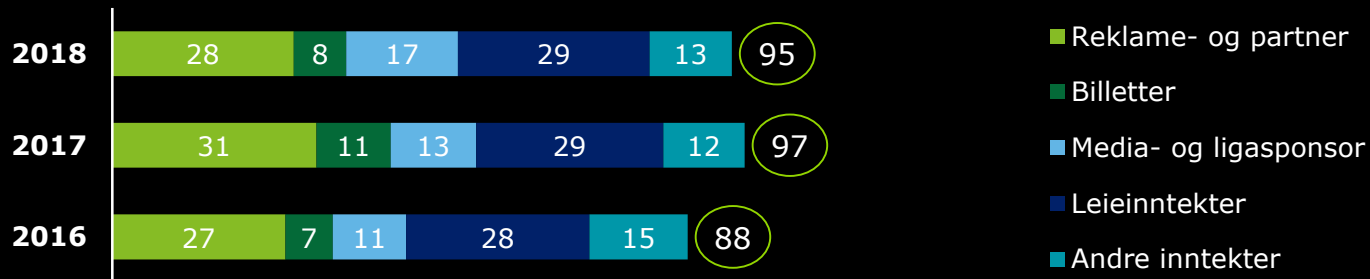
2,4 2,0 2,7 2,5

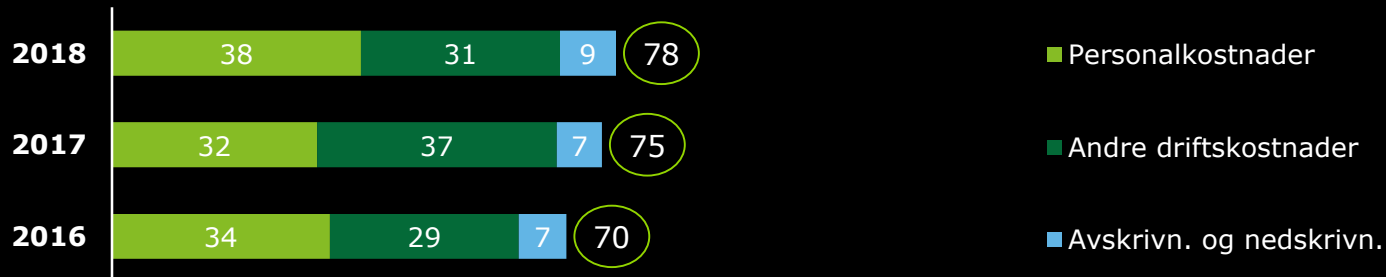
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-TV - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

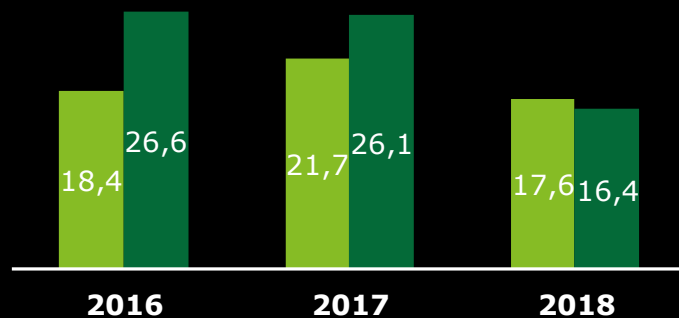

Kostnader (MNOK)

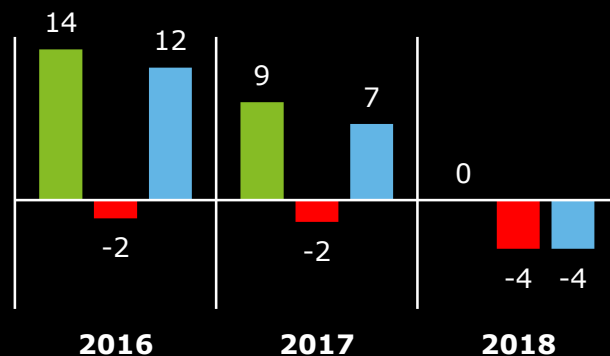

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

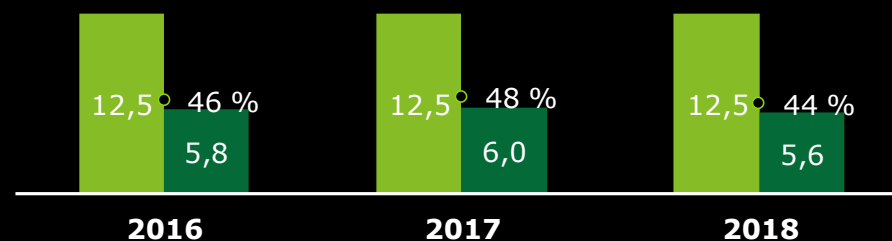
Lillestrøm Sportsklubb – Ny god prestasjon i NM

2018 ble en kamp for tilværelsen i Eliteserien for Lillestrøm. Kanarifuglene var fremdeles ikke trygge da 29 runder var ferdigspilt, men etter seier mot Sandefjord på Komplett Arena i siste serierunde kunne kanarifansen strekke armene i været og feire 45 strake sesonger på øverste nivå. Klubben hadde nok en god prestasjon i NM, men det ble ingen gjentakelse av triumfen fra 2017, da Strømsgodset stakk av med seieren i semifinalen.

Inntektsfallet på MNOK 2 i 2018 var hovedsakelig drevet av en reduksjon i reklame- og partnerinntekter, som ble noe dempet av økte media- og sponsorinntekter. Reduksjonen i reklame- og partnerinntekter skyldes at klubben mottok høyere bidrag etter cupfinaleseieren i 2017, mens økningen i media- og ligasponsorinntekter kan tilskrives deltakelse i Europa League-kvalifisering. Leieinntektene på MNOK 29 er fra Åråsen Eiendom AS og utgjør fremdeles en betydelig inntektskilde for klubben.

Kostnadene til romeriksklubben økte totalt med MNOK 3 i 2018. Utviklingen er blant annet drevet av reforhandlinger av spillerkontrakter og signeringer av spillere med et lønnsnivå som var høyere enn snittet fra 2017, som resulterte i en økning i personalkostnader på MNOK 6. En reduksjon i andre driftskostnader på MNOK 6 kompenserte for store deler av økningen i personalkostnader, og er blant annet knyttet til bortfall av arrangementskostnader relatert til cupfinalen og 100-årsjubileum i 2017. Reduksjonen i driftsresultatet på MNOK 10 er i stor grad drevet av cuptriumfen fra 2017 og nedgangen i bidrag fra spillersalg i 2018.

Arenautnyttelse (tusen)

■ Driftsresultat før gevinst (tap) spillersalg
■ Driftsresultat

■ Spillersalg
■ Spillerkjøp
■ Netto spillersalg

■ Arenakapasitet
■ Snitt per seriekamp
○ Arenautnyttelse (%)

#HerKommerMolde #RosenesBy

Molde FK

Stiftet	1911
Hovedsponsor (2018)	SPAREBANKEN MØRE
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Aker stadion	11.249
Seriemesterskap	3
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	71/54
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	1/4
Snitt tilskuertall (siste tre år)	7.480

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	117	107	116
#	3	3	3

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#4

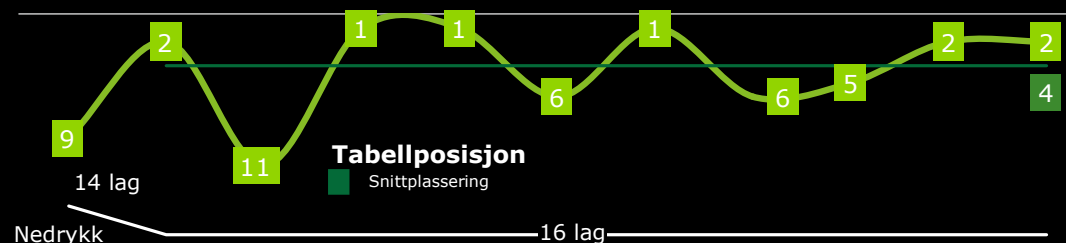
TV-kamper
#5

TV-seere
#4

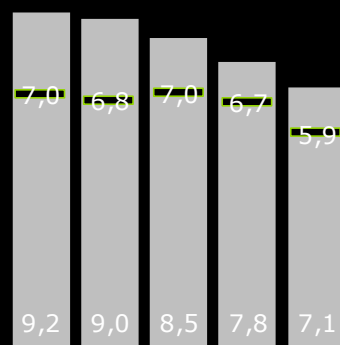
= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

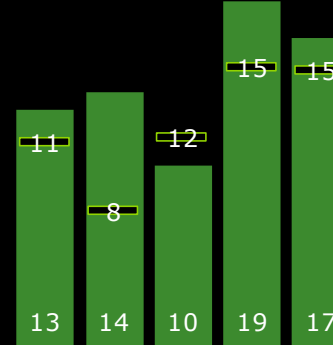
Tilskuersnitt (tusen)

#	5	4	5	4	4
---	---	---	---	---	---

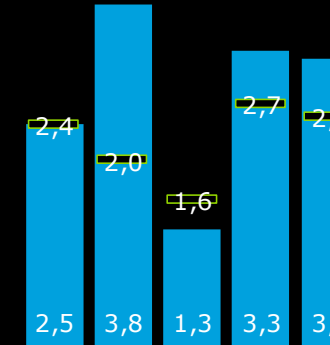
TV-kamper (antall)

#	4	1	11	4	5
---	---	---	----	---	---

TV-seere fri-TV (million)

#	4	2	11	4	4
---	---	---	----	---	---

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper
- Ligasnitt

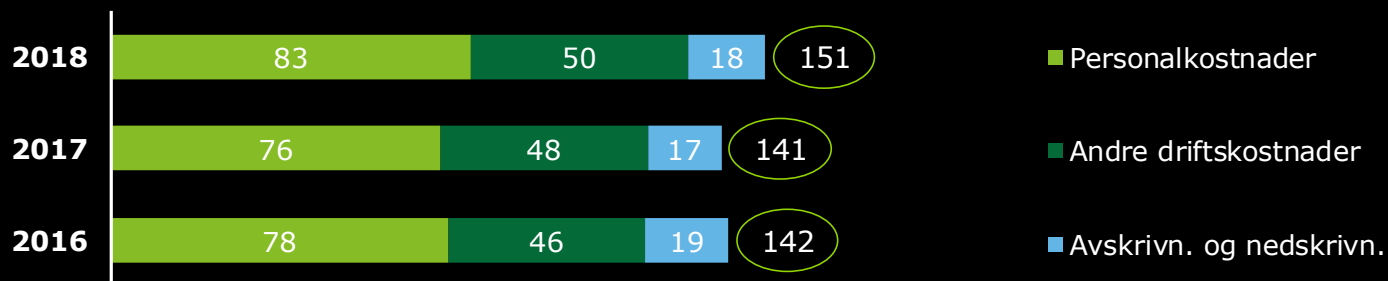
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-TV - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

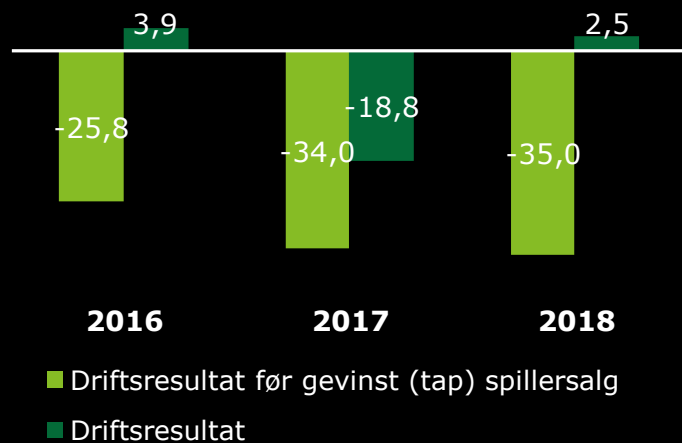

Kostnader (MNOK)

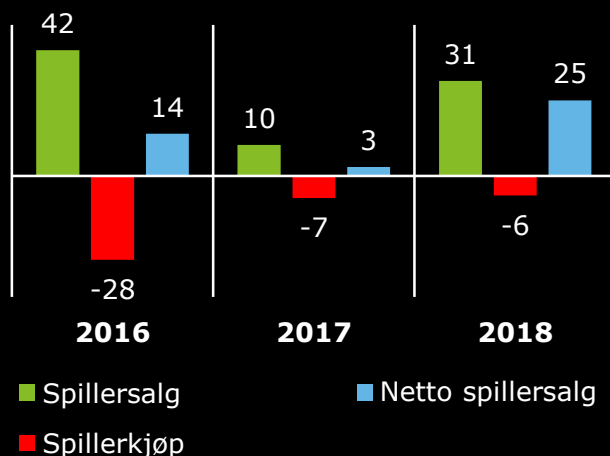

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Molde FK – To strake sølvmedaljer for romsdalingene

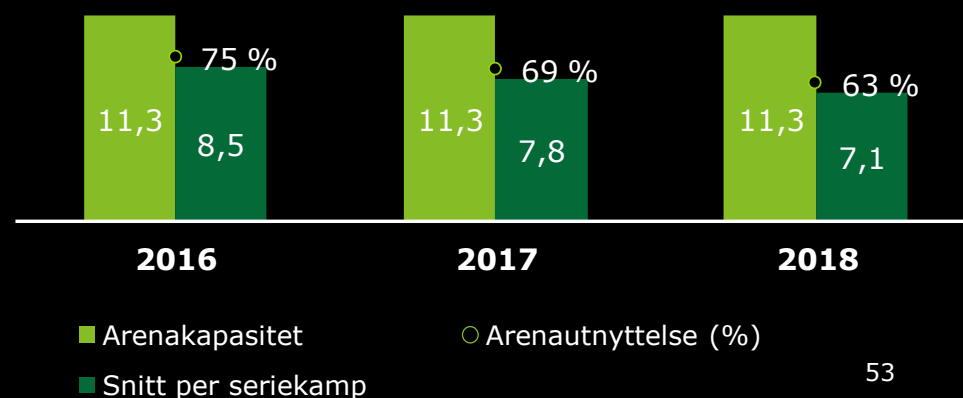
Molde åpnet Eliteserien 2018 med 5-0 mot Sandefjord, men klarte ikke å følge opp den lovende åpningen i første halvdel av sesongen; halvveis hadde klubben åtte poeng opp til Brann. Andre halvdel gikk bedre, og klubben avsluttet sesongen som de startet, med seier mot Sandefjord. Dette var akkurat nok til å dytte Brann ned på tredje plass, og sikre to strake sølvmedaljer til romsdalingene.

Inntektene til Molde økte med totalt MNOK 9 i 2018, særlig drevet av medie- og ligasponsorinntekter (MNOK 13). Økningen skyldtes økte UEFA-inntekter etter at klubben nådde playoff til Europa League, og høyere bruttoinntekter til akademiet gjennom det nye akademiklassifiseringssystemet til NTF. Økningen ble noe dempet av lavere inntekter fra cupkassen ettersom klubben røk ut i andre runde (semifinale i 2017). Reklame- og partnerinntekter ble redusert med MNOK 3, hvor noe skyldes generell nedgang og noe skyldes spesielle omstendigheter som overføring av salgsrettigheter mellom selskap.

Totalt driftskostnader økte med MNOK 9 i 2018, hovedsakelig drevet av en økning i personalkostnader, grunnet økt satsing og økt personell både rundt a-laget og akademiet, samt bonuser og annen variabel lønn som ble utløst da klubben deltok i Europa League i 2018 (totalt MNOK 7).

Ettersom driftsinntektene og driftskostnadene økte med tilnærmet like mye, var det ingen særlig endring i driftsresultatet før gevinst fra spillersalg i 2018. Klubben hadde derimot betydelig høyere bidrag fra spillersalg for året, både spillere som klubben solgte i løpet av året og spillere som ble solgt tidligere og som tok neste steg i klubbkarrieren, hvilket bidro til et positivt driftsresultat.

Arenautnyttelse (tusen)

#StolteTelemarkinger #Oddrane #Oddsbk

Stiftet	1894
Hovedsponsor (2018)	SpareBank 1
Draktsponsor (2018)	hummel
Arenakapasitet, Skagerak Arena	11.767
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	58/47
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	3/6
Snitt tilskuertall (siste tre år)	6.841

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#7

TV-kamper
#5

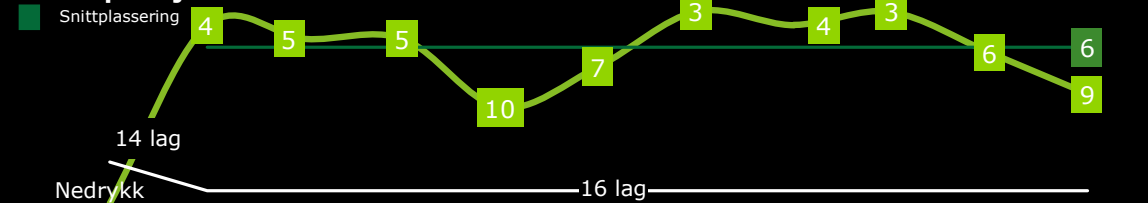

TV-seere
#10

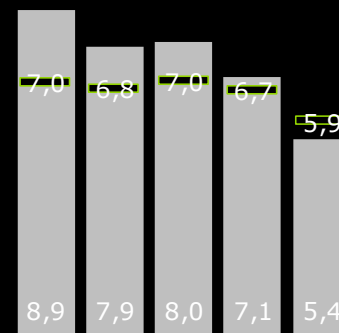
= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

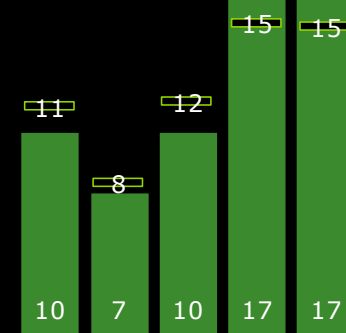
Tabellposisjon

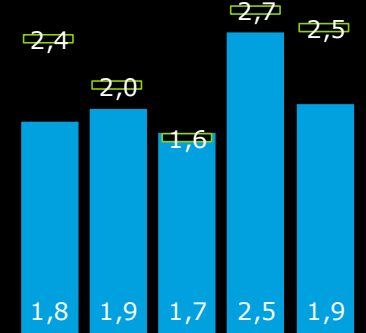
Tilskuersnitt (tusen)

TV-kamper (antall)

TV-seere fri-TV (million)

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

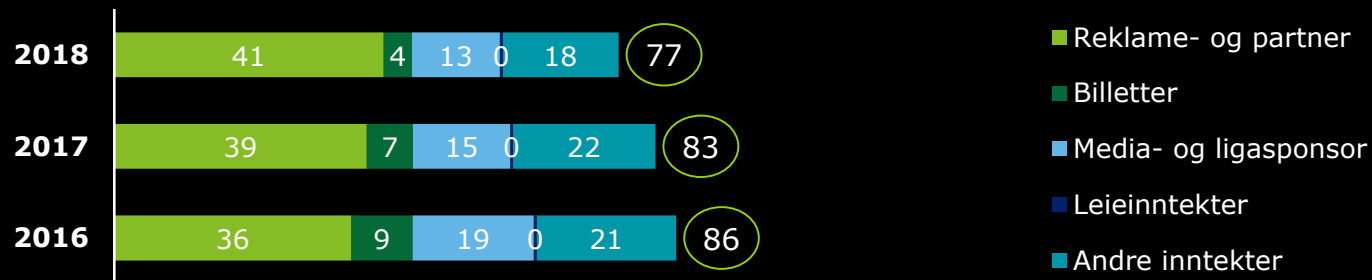
2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

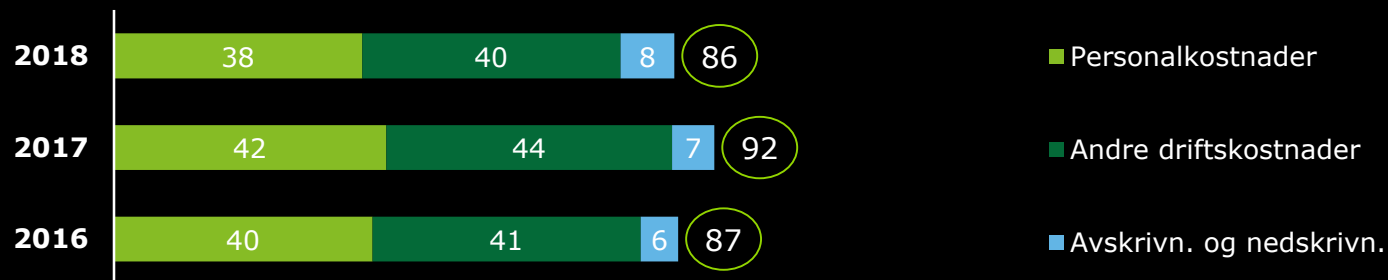
■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

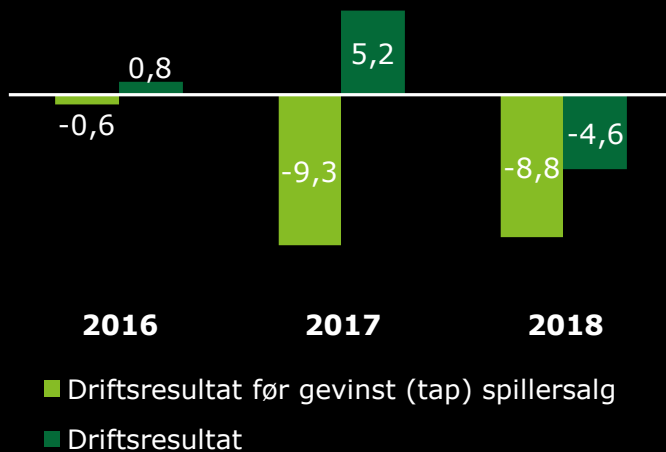

Kostnader (MNOK)

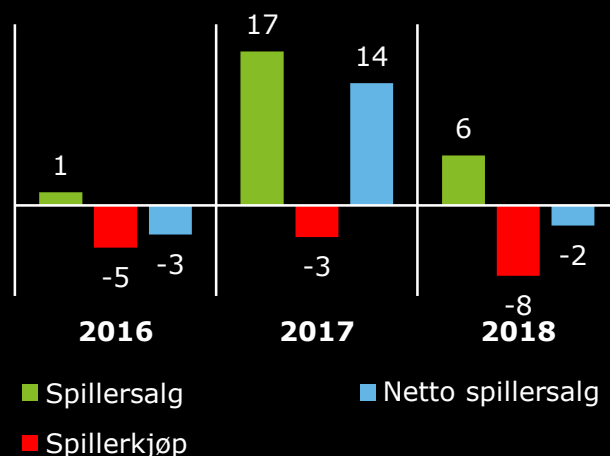

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Odds Ballklubb – Nytt lag for fremtiden

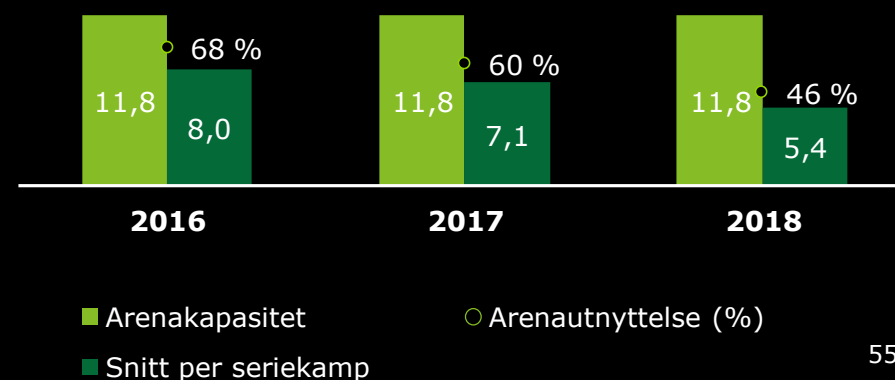
Etter en årrekke i det øverste sjiktet i Eliteserien havnet Odd i 2018 på den nedre halvdel av tabellen for første gang siden 2012, hvor fire tap på de fem siste kampene førte til at klubben falt ned fra sjetteplass til niendeplass. Oddrane tok seg til fjerde runde i NM, hvor de røk ut mot RBK etter firemålsfest og straffedrama på Lerkendal.

I Eliteserien opplevde Odd et fall i kapasitetsutnyttelsen ved Skagerak arena, fra 60% i 2017 til 46% i 2018. Det reduserte tilskuerantallet i serien ga, kombinert med frafall av inntekter fra UEFA-kamper, en total nedgang i billettinntekter på MNOK 3. Nedgangen i andre inntekter skyldes også hovedsakelig at klubben ikke spilte europacup i 2018.

Nedgangen i personalkostnader i 2018 kan tilskrives at spillerstallen, som tidligere var preget av eldre og kostbare spillere, nå er fokusert rundt yngre spillere med lavere lønnskostnader. Reduserte bonusutbetalinger som følge av svakere prestasjoner i Eliteserien og fravær av UEFA-spill bidro også til nedgangen for året. Reduksjonen i andre driftskostnader på MNOK 4 kan hovedsakelig tilregnes sterkt reduserte reisekostnader grunnet bortekamper i EL i 2017.

Driftsresultatet falt med MNOK 10 i 2018, mye grunnet en lavere gevinst fra spillersalg. Odd rapporterte inntekter fra spillersalg på MNOK 6 i 2018, men større investeringer i spillere som Torgeir Børven og Vebjørn Hoff resulterte i et negativt netto spillersalg på MNOK 2. Klubben har et mål om å øke gjennomsnittlig netto inntekter fra spillersalg med MNOK 5 per år mellom 2018 og 2022.

Arenautnyttelse (tusen)

#SammenEViBlå #Fjæra #Ra-Ra-Ra

Ranheim Idrettslag

Stiftet	1901
Hovedsponsor (2018)	SpareBank
Draktsponsor (2018)	umbro
Arenakapasitet, EXTRA Arena	3.000
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009*)	42/42
Høyeste/snitt plassering (fra 2009*)	7/7
Snitt tilskuertall (siste tre år*)	2.018

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#16

TV-kamper
#14

TV-seere
#14

= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

■ Snittplassering

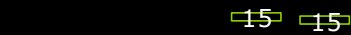
Tilskuersnitt (tusen)

#	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	16
---	------	------	------	------	----

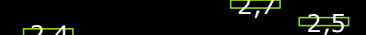
TV-kamper (antall)

#	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	14
---	------	------	------	------	----

TV-seere fri-TV (million)

#	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	14
---	------	------	------	------	----

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

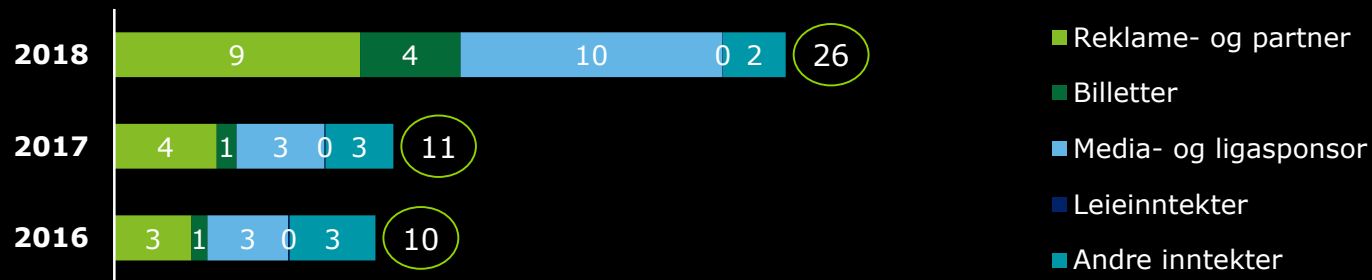
■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

*Tall for Ranheim kun for sesongen 2018

Inntekter (MNOK)

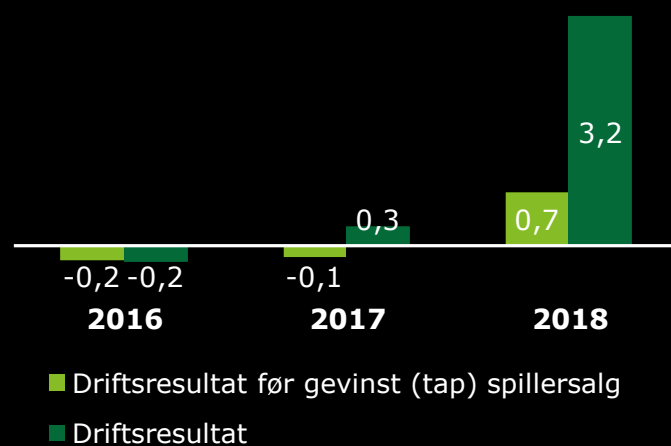

Kostnader (MNOK)

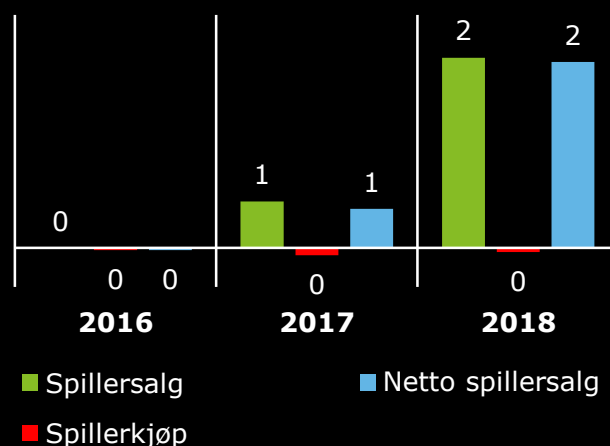

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Ranheim – Årets overraskelseslag

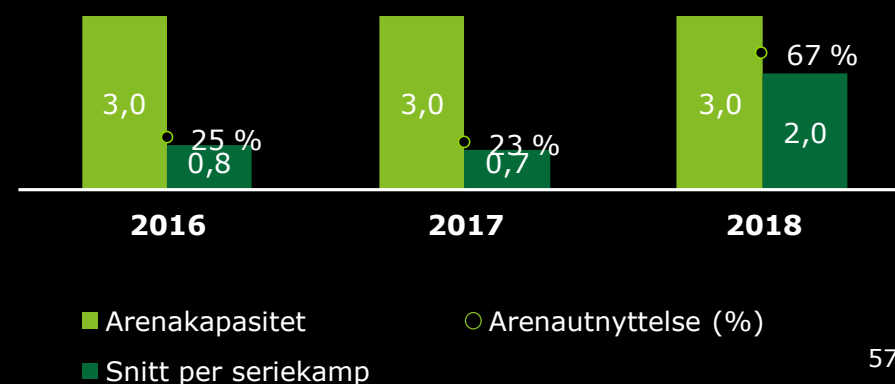
Før sesongen var det få som trodde at laget fra fjæra i Trondheimsfjorden skulle hevde seg på øverste nivå i norsk fotball. Det kom derfor som en overraskelse da klubben tok 12 av 15 mulige poeng i de første fem rundene i Eliteserien, og trolbandt fotball-Norge. Avslutning på sesongen var ikke like sterk, men prestasjonene holdt til en imponerende syvendeplass. Drømmen om NM-gull ble knust mot Strømsgodset i fjerde runde.

Økningen i Ranheims inntekter på MNOK 15 i 2018 kan hovedsakelig tilskrives opprykket fra OBOS-ligaen. Den største økningen kommer fra medie- og ligasponsorinntekter, herunder overføringer fra NTF, som generelt er høyere i Eliteserien. I tillegg rapporterer klubben om betydelige økninger reklame- og partnerinntekter og billettinntekter på henholdsvis MNOK 5 og MNOK 4.

Som en naturlig del av opprykket til Eliteserien økte også kostnadene i 2018. Andre inntekter økte med MNOK 8, blant annet grunnet en økning i variable kamp- og treningskostnader på MNOK 4. Videre økte personalkostnader med MNOK 6. I tillegg til å gi spillerne bedre rammebetingelser skyldes økningen investeringer i støttefunksjoner som legger til rette for spillerutvikling.

Totalt sett økte inntektene mer enn kostnadene i 2018, og Ranheim endte derfor med et positivt driftsresultat før gevinst fra spillersalg. Videre mottok klubben et relativt høyt bidrag fra salget av Christian Eggen Rismark til Brann, noe som bidro til et driftsresultat på MNOK 3.

Arenautnyttelse (tusen)

#Barteby'n #Troillongan #Fireårparad

Rosenborg
Ballklub

Stiftet	1917
Hovedsponsor (2018)	SpareBank 1 SMN
Draktponsor (2018)	adidas
Arenakapasitet, Lerkendal stadion	21.421
Seriemesterskap	26
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	69/63
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	1/2
Snitt tilskuertall (siste tre år)	17.201

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	193	246	261
#	1	1	1

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#1

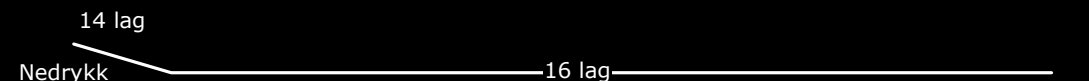
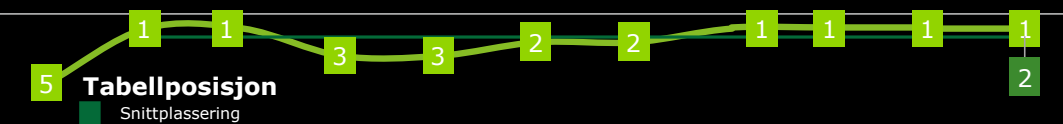
TV-kamper
#1

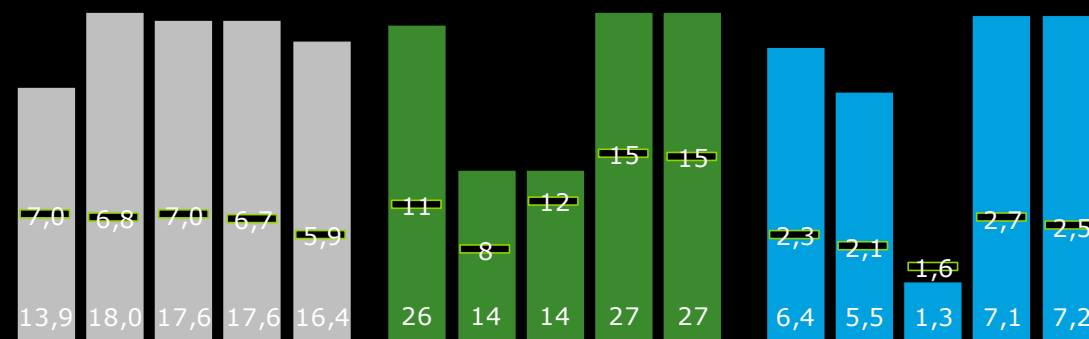
TV-seere
#1

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

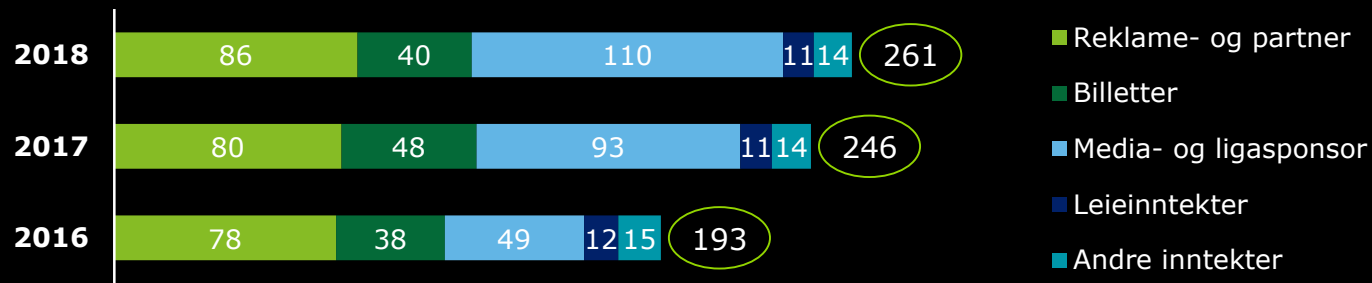

	Tilskuersnitt (tusen)					TV-kamper (antall)					TV-seere fri-TV (million)				
#	1	1	1	1	1	2	1	1	3	1	2	1	12	1	1

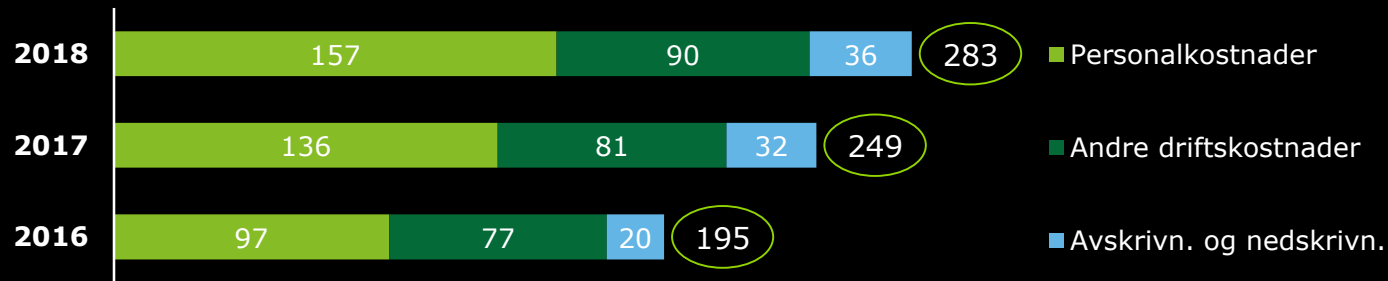

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt
■ Antall TV-kamper - Ligasnitt
■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

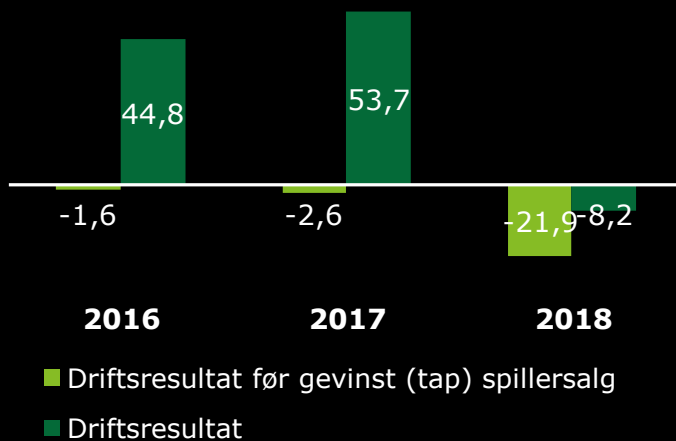

Kostnader (MNOK)

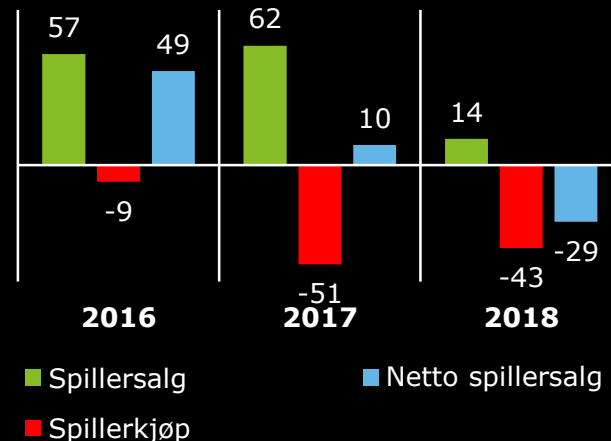

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Rosenborg – Fire på rad og cupgull

Rosenborg lå lenge bak Brann i kampen om eliteseriegullet, men fra 20. serierunde og ut befestet trønderne sin posisjon som Norges beste lag og sikret sitt fjerde strake gull. I tillegg gikk klubben hele veien i NM, og sikret sitt andre trofé for sesongen da de slo Strømsgodset 4-1 i finalen på Ullevaal. Klubben kvalifiserte seg også til gruppespillet i Europa League, hvor de endte på sisteplass i gruppe B.

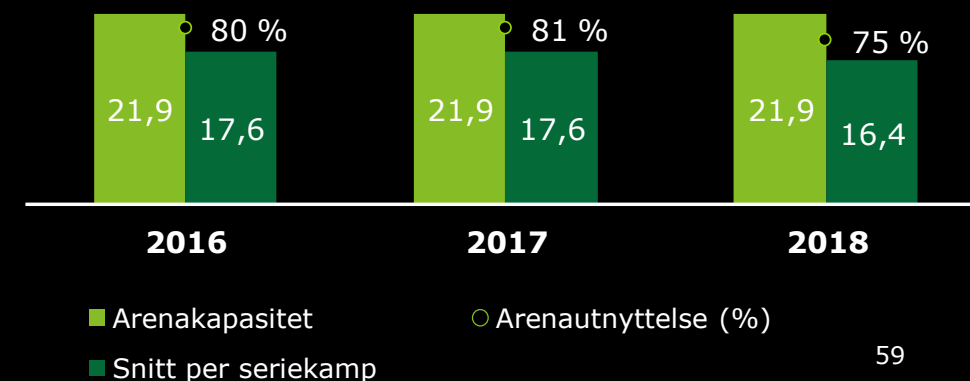
Økningen i inntekter på MNOK 15 tilskrives økte reklame- og partnerinntekter, samt høyere media- og ligasponsorinntekter, som har mer enn kompensert for reduksjonen i billettinntekter. Inntektene har primært økt som et resultat av gode sportslige prestasjoner i liga, NM og Europa League.

En nedgang i tilskuertallet i høstsesongen og lavere interesse i gruppespill i Europa League var bidragsyttere til reduserte billettinntekter.

Økte kostnader på MNOK 34 er også relatert til sportslige prestasjoner, hvor trofeer utløser bonuser som øker personalkostnader, samt at Europa League-deltakelse gir høyere reisekostnader. I tillegg til dette påløp det kostnader knyttet til forlik med tidligere trenere i 2018.

De overnevnte forholdene ga en total reduksjon i driftsresultatet før gevinst på spillersalg på MNOK 19. Gevinst spillersalg vil naturlig variere fra sesong til sesong, og inntektene i 2018 reflekterer gjennomsnittet over tid. Reduksjonen i driftsresultatet i 2018 kan derfor tilskrives høye verdier året før.

Arenautnyttelse (tusen)

#ViErHvala #SammenForSandefjord

Sandefjord Fotball

Stiftet	1998
Hovedsponsor (2018)	JOTUN
Draktsponsor (2018)	macron
Arenakapasitet, Komplet Arena	6.582
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	40/25
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	8/14
Snitt tilskuertall (siste tre år)	3.576

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#15

TV-kamper
#12

TV-seere
#15

= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

■ Snittplassering

Tilskuersnitt (tusen)

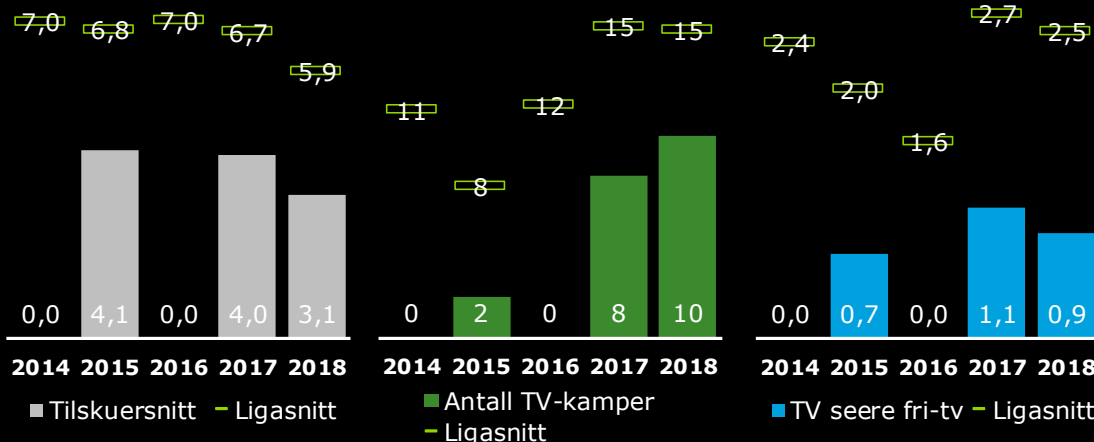
#	n.a.	11	n.a.	12	15
---	------	----	------	----	----

TV-kamper (antall)

#	n.a.	15	n.a.	15	12
---	------	----	------	----	----

TV-seere fri-TV (million)

#	n.a.	15	n.a.	15	15
---	------	----	------	----	----

Inntekter (MNOK)

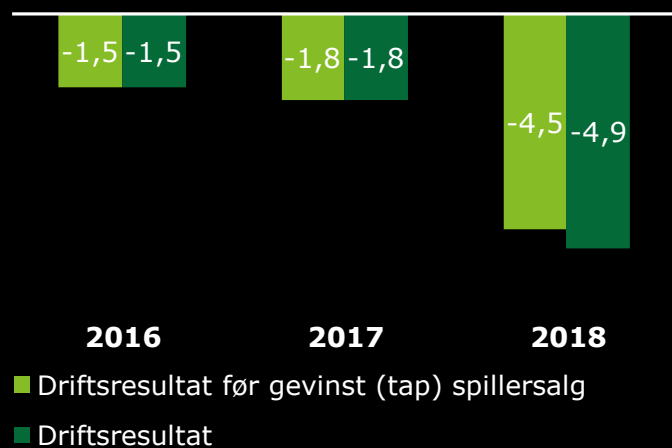

Kostnader (MNOK)

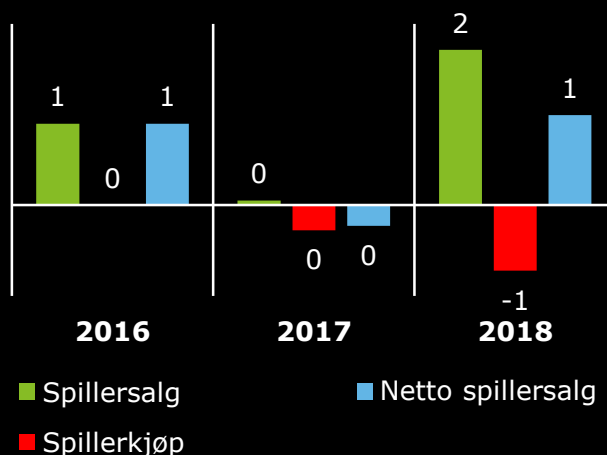

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Sandefjord – En skuffende sesong for laget fra hvalfangstbyen

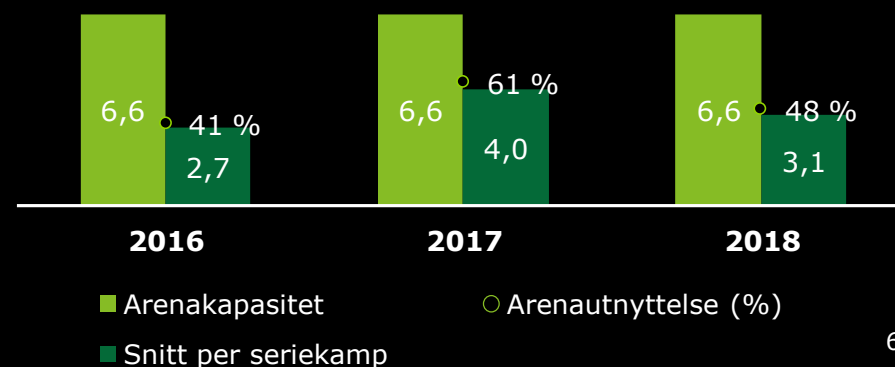
Det ble en treg start på årets Eliteseriesesong for Sandefjord, og etter tiende serierunde lå klubben på sisteplass på tabellen. I andre halvdel av sesongen viste klubben derimot bedre takter og økte poengfangsten med tregangeren. Den sterke avslutningen var imidlertid ikke nok til å berge plassen i Eliteserien og sesongen endte til slutt med nedrykk til OBOS-ligaen.

Inntektene til Sandefjord var tilnærmet uendret i 2018, men det forekom noen endringer i de individuelle inntektslinjene. Blant annet mottok klubben ekstra sponsorinntekter fra nærliggende selskaper på slutten av året, hvilket økte reklame- og partnerinntektene med MNOK 4.

Klubben opplevde også en kostnadsøkning i 2018, men heller ikke denne var av vesentlig karakter. Økningen er primært knyttet til personalkostnader, men også spillerkjøp på MNOK 2 og økte barterkostnader.

Endringen i inntekter og kostnader trakk i hver sin retning i 2018, og relativt små bevegelser ga til slutt en total reduksjon i driftsresultatet før gevinst fra spillersalg på MNOK 3. I tillegg rapporterte klubben om tap fra spillersalg, noe som bidro til en ytterligere negativ utvikling i driftsresultatet.

Arenautnyttelse (tusen)

#08 #Sarp #Europaeventyr

Sarpsborg 08

Stiftet	2008
Hovedsponsor (2018)	Borregaard
Draktsponsor (2018)	SELECT
Arenakapasitet, Sarpsborg stadion	8.022
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009*)	51/37
Høyeste/snitt plassering (fra 2009*)	3/9
Snitt tilskuertall (siste tre år)	4.521

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#8

TV-kamper
#13

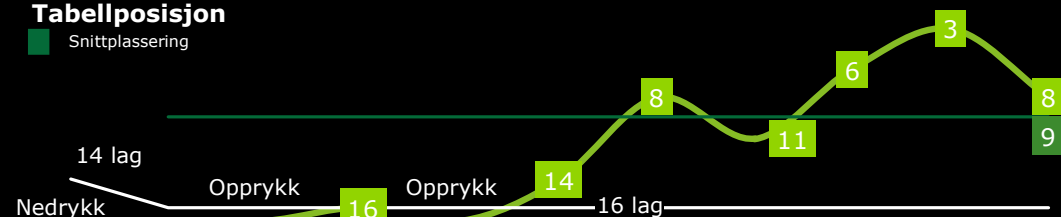
TV-seere
#12

= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

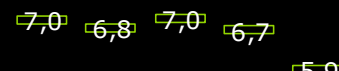
Tabellposisjon

■ Snittplassering

Tilskuersnitt (tusen)

#	12	12	13	10	8
---	----	----	----	----	---

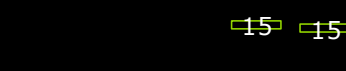

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

#	12	15	14	11	13
---	----	----	----	----	----

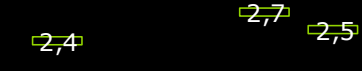

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

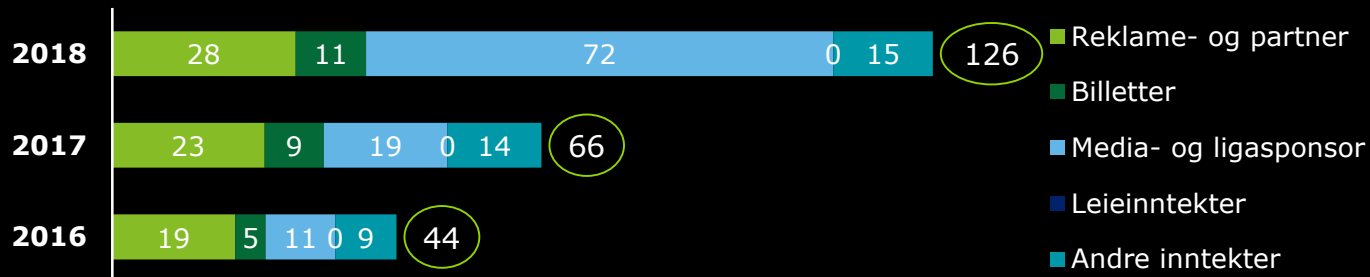
#	14	16	9	11	12
---	----	----	---	----	----

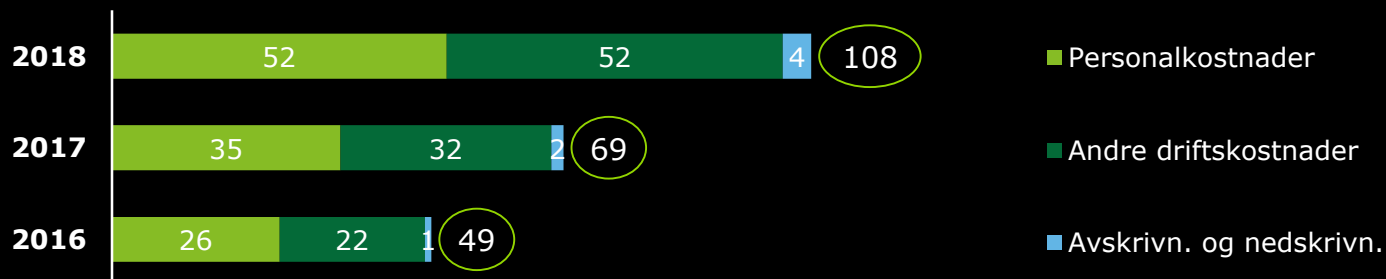
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-TV - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

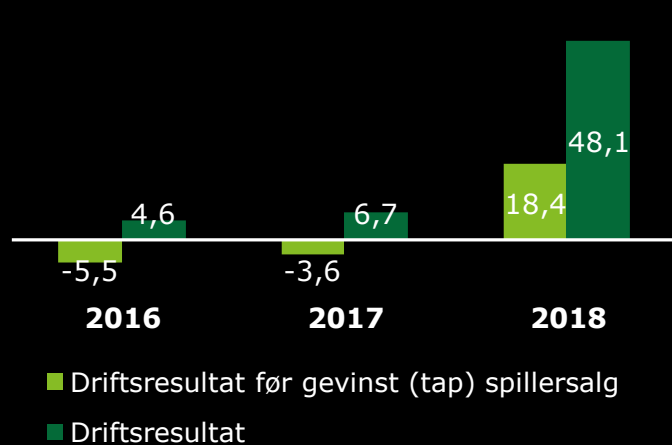

Kostnader (MNOK)

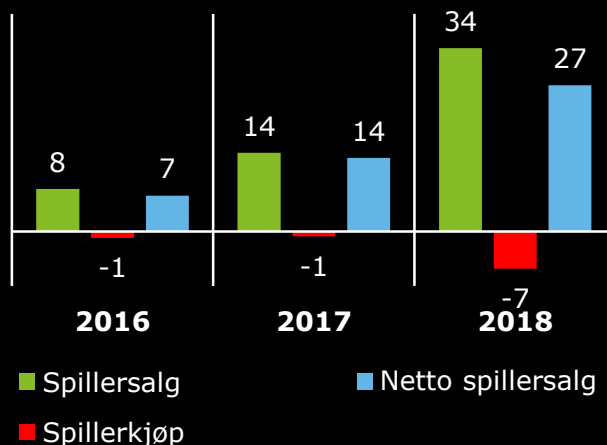

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Sarpsborg 08 – Europeisk festfotball i Østfold

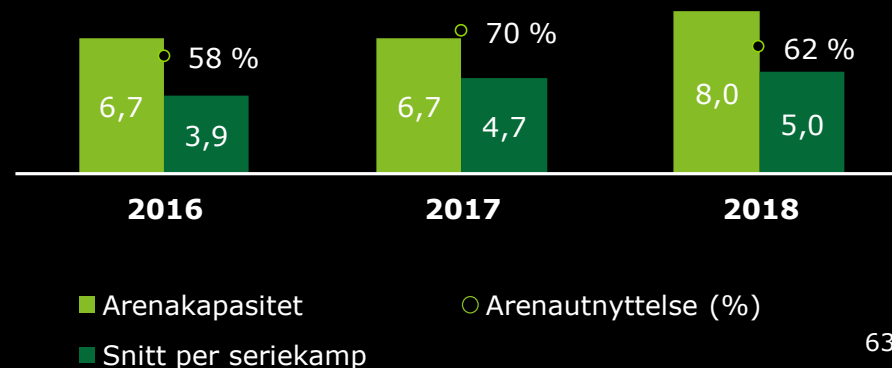
Sarpsborg overgikk alle forventinger da de kvalifiserte seg til gruppespillet i Europa League. Her viste de seg fra sin beste side, med blant annet to uavgjorte kamper mot Malmø og hjemmeseier mot Genk, der vi heller ikke glemme festfotballen som ble servert i førsteomgang mot Besiktas på hjemmebane. På den andre siden så var nok ikke en åttendeplass i Eliteserien og utslag i tredje runde av NM det østfoldingene hadde sett for seg før 2018-sesongen, spesielt sett i lys av prestasjonene året før.

Inntektene til Sarpsborg økte med totalt MNOK 60 i 2018, hovedsakelig drevet av økte medie- og ligasponsor på MNOK 53. Økningen skyldes økte tilskudd fra UEFA på MNOK 59 kontra 2017 som følge av europacupdeltakelsen. Økningen ble noe dempet av reduserte andeler fra NTF for ligaplassering og cup.

Som en naturlig del av Europa League-deltakelse økte også kostnadene til klubben i 2018. De største endringene finner vi i personalkostnader og andre driftskostnader. Førstnevnte økte fordi resultatene i Europa League utløste bonuser til både spillere og ansatte, mens sistnevnte økte som en konsekvens av blant annet økte variable kamp- og treningskostnader på MNOK 10, treningsleir før Europa League og økte kostnader tilknyttet talentspeidere på totalt MNOK 3.

Kostnadene økte imidlertid mindre enn inntektene i 2018, og Sarpsborg opplevde en økning i driftsresultatet før gevinst fra spillersalg på MNOK 22. Salg av spillere som Sigurd Rosted og Krepin Diatta bidro til en ytterligere positiv utvikling i driftsresultatet, som totalt økte med MNOK 41.

Arenautnyttelse (tusen)

#DeBlaa #AlltidUansett

Stiftet	1912
Hovedsponsor (2018)	SpareBank ØSTLANDET 1
Draktsponsor (2018)	macron
Arenakapasitet, Nadderud stadion	4.938
Seriemesterskap	1
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	56/38
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	3/10
Snitt tilskuertall (siste tre år)	3.808

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#12

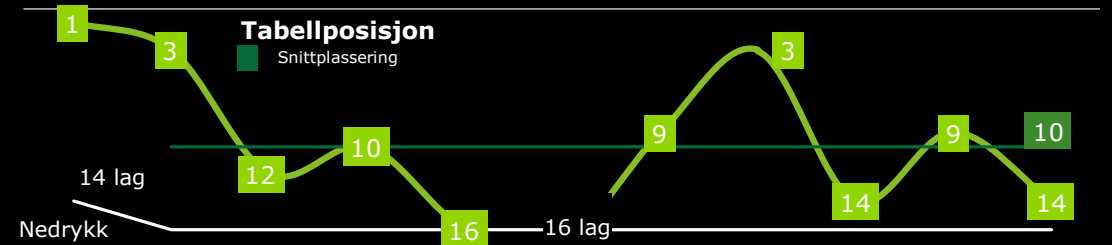
TV-kamper
#9

TV-seere
#9

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

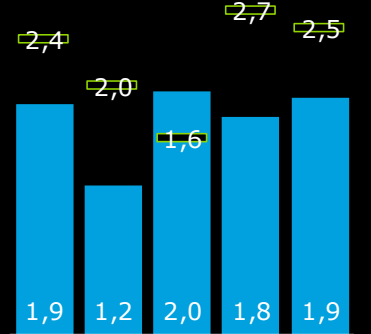
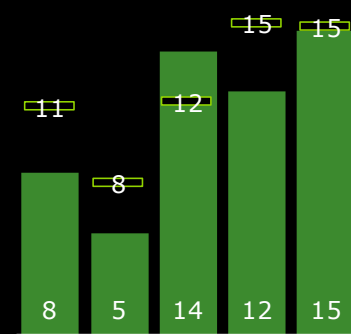
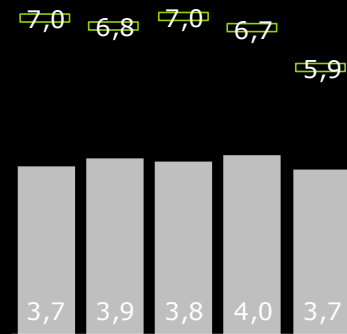
Tilskuersnitt (tusen)

TV-kamper (antall)

TV-seere fri-TV (million)

TV-seere fri-TV (million)

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

■ Antall TV-kamper
- Ligasnitt

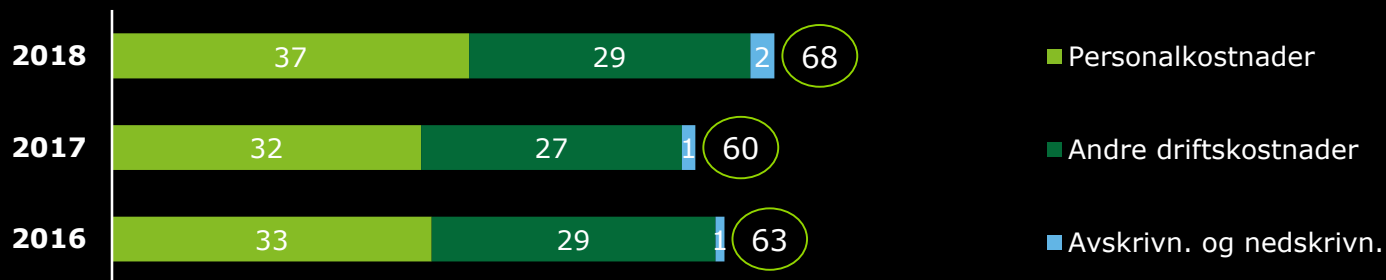
■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

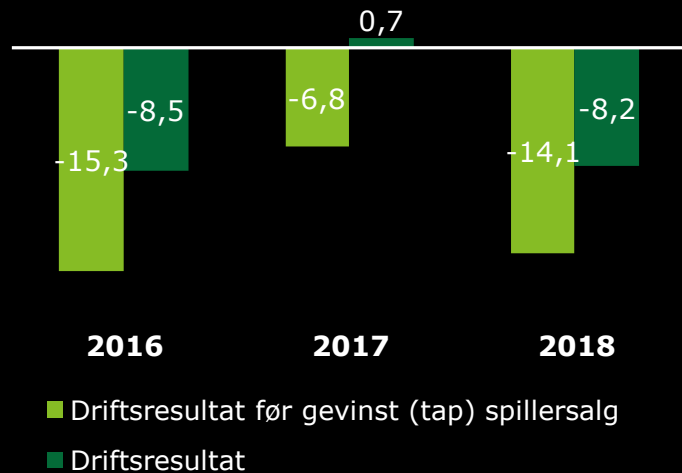

Kostnader (MNOK)

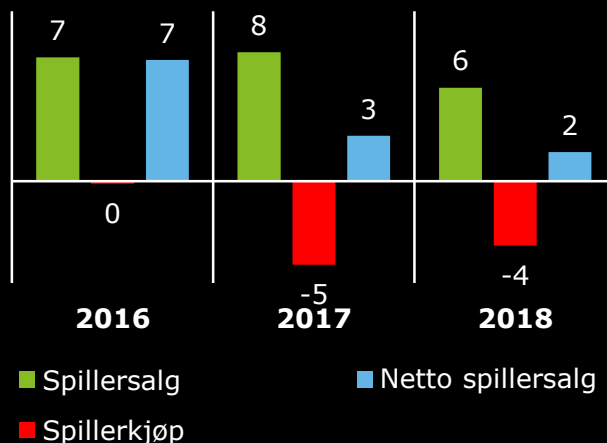

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Stabæk – Gjorde jobben med kniven på strupen

For første år siden nedrykkesongen i 2013 sanket Stabæk færre enn 30 poeng i serien. Dette gjorde at klubben måtte ut i sin andre playoff på to år, hvor de møtte Ålesund som var sultne på eliteseriespill etter nedrykket i 2017. De blaa tok første stikk på Nadderud, og etter 1-1 på bortebane var Stabæk sikret nok en sesong i Eliteserien. I NM røk klubben ut i fjerde runde, da de møtte Mjøndalen på Consto Arena.

Inntektene var stabile i 2018 kontra året før, med kun en marginal økning på om lag MNOK 1. Kostnadene økte derimot med MNOK 8, noe som resulterte i et lavere driftsresultat før gevinst (tap) spillersalg. Klubben besluttet økninger, spesielt på personellsiden, finansiert av spillersalg og finansinntekter. Årsresultat etter finans endte på MNOK 2.

De økte kostnadene var primært relatert til personalkostnader og kan forklares av en utvidet spillerstall, som et resultat av flere proffkontrakter til yngre spillere og nye signeringer som skulle forsterke laget i 2018. I tillegg til dette økte klubben bemanningen til akademiet og ansatte ny hovedtrener, hvilket bidro til ytterligere økninger i personalkostnadene knyttet til trenere og støtteapparat.

Gevinst fra spillersalg holdt seg på tilnærmet samme nivå som i 2016 og 2017. Det forventes imidlertid et større bidrag fra spillersalg fremover, da flere akademispillere har kommet inn i en alder hvor de er attraktive for et større marked. Arenautnyttelsen til Stabæk er fremdeles blant de beste i Eliteserien, kun bak Kristiansund og Sarpsborg 08, dette til tross for at klubben opplevde en nedgang i utnyttelsen på om lag seks prosentpoeng i 2018.

Arenautnyttelse (tusen)

#IKStart #Makrellfotball #Sørlandet

Stiftet	1905
Hovedsponsor (2018)	SPAREBANKEN SØR
Draktsponsor (2018)	macron
Arenakapasitet, Sparebanken Sør Arena	14.563
Seriemesterskap	2
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	42/31
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	8/12
Snitt tilskuertall (siste tre år)	4.616

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#9

TV-kamper
#10

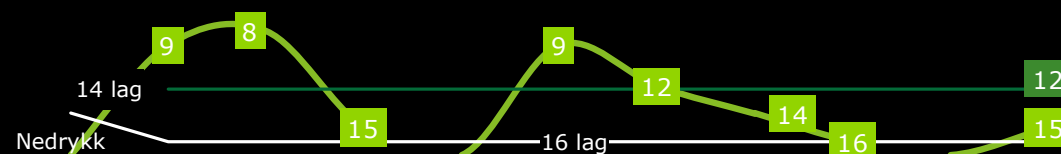
TV-seere
#8

= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

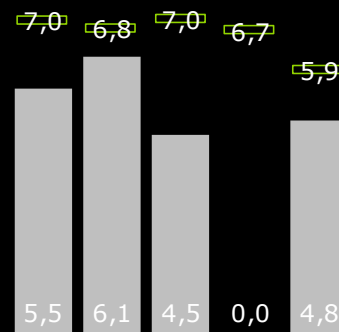
Tabellposisjon

■ Snittplassering

Tilskuersnitt (tusen)

#	10	8	11	n.a.	9
---	----	---	----	------	---

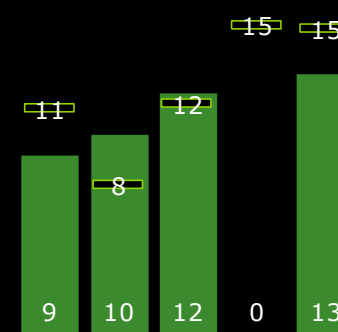

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

#	8	5	8	n.a.	10
---	---	---	---	------	----

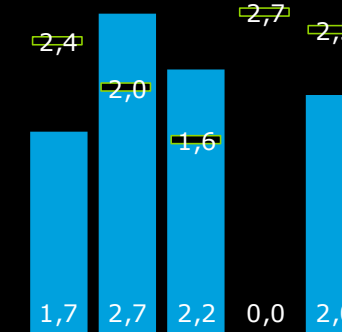

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper - Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

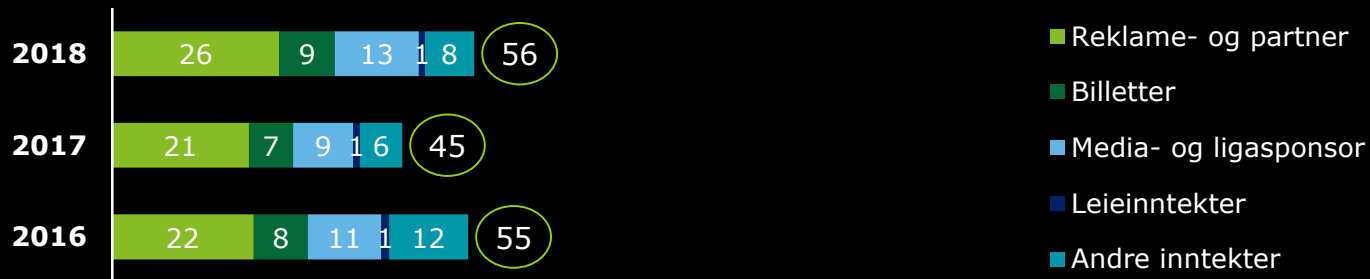
#	11	4	2	n.a.	8
---	----	---	---	------	---

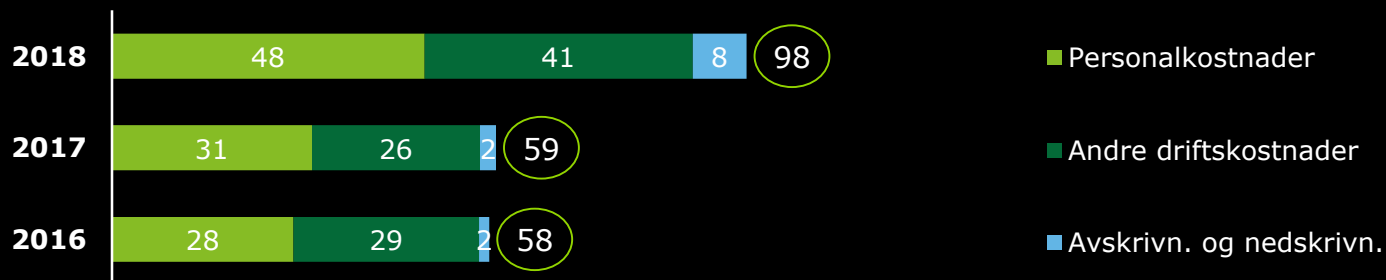
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

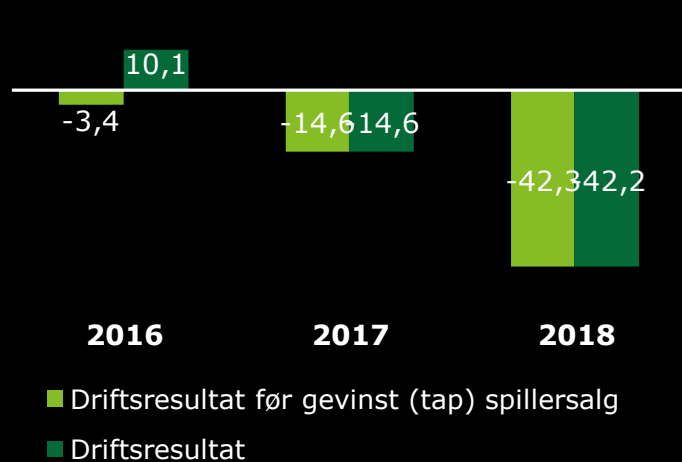

Kostnader (MNOK)

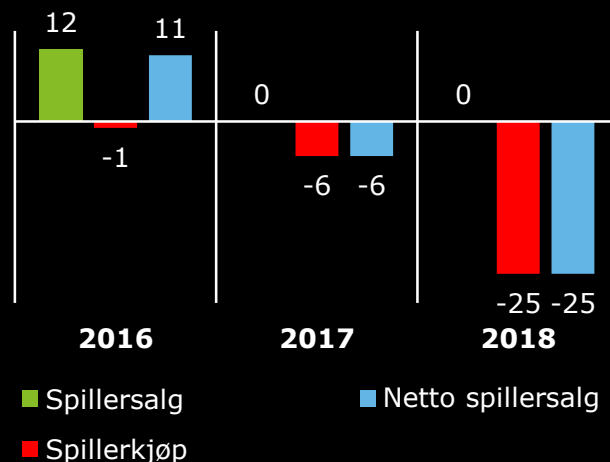

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

IK Start – Tøff retur til Eliteserien for sørlendingene

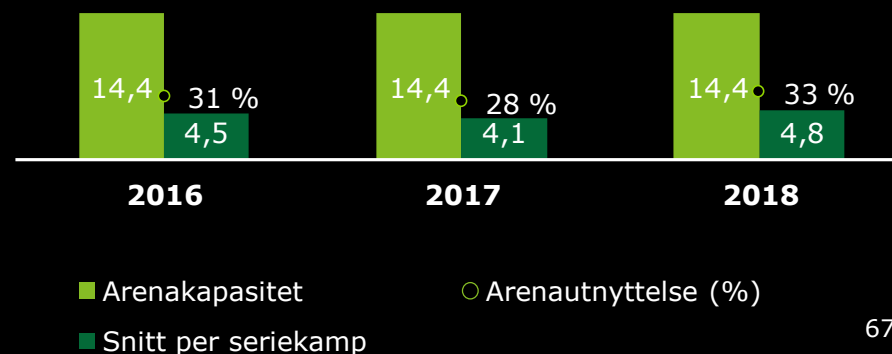
Start satset hardt foran 2018-sesongen, med betydelige investeringer i klubben. De fikk derimot ingen umiddelbar avkastning på banen, og etter kun én seier på ti matcher foretok klubben et trenerbytte. Byttet var ikke tilstrekkelig til at sørlendingene klarte å beholde plassen i det gjeve selskap. Tigerberget kan likevel ta med seg noen gode minner fra 2018-sesongen, da klubben tok seg helt til semifinalen i NM.

Totalinntakene til Start økte med MNOK 16 i 2018, og kan hovedsakelig tilskrives opprykk fra OBOS-ligaen. I tillegg har klubben økt bemanningen i markedsavdelingen som har gitt høyere reklame- og partnerinntekter.

Videre observeres det en oppgang i billettinntekter på MNOK 2, hvor klubben har iverksatt tiltak for å øke salg av sesongkort ved å redusere prisene. Dette har resultert i en relativt stor økning i antall solgte sesongkort.

Driftskostnadene til Start økte totalt med MNOK 39 i 2018. Andre kostnader, inkludert variable- kamp og treningskostnader, økte med MNOK 15. Deler av kostnadene kommer som en naturlig konsekvens av opprykket til Eliteserien, men klubben økte også kostnadene da de byttet utstyret i klubben og økte fokuset på spillerutvikling. Personalkostnadene økte med MNOK 17 i 2018, etter klubben foretok store endringer i staben, både med tanke på spillerlønn, økt trenerteam og administrasjon.

Arenautnyttelse (tusen)

#Godset #Ektekjærighet

Stiftet	1907
Hovedsponsor (2018)	
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Marienlyst stadion	8.462
Seriemesterskap	2
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	63/48
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	1/6
Snitt tilskuertall (siste tre år)	6.346

Strømsgodset Toppfotball

Inntekter 2016 - 2018

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#5

TV-kamper
#4

TV-seere
#5

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

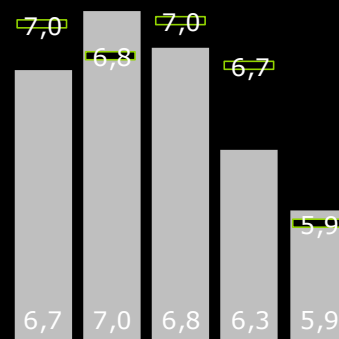
Tabellposisjon

■ Snittplassering

Tilskuersnitt (tusen)

8 6 7 7 5

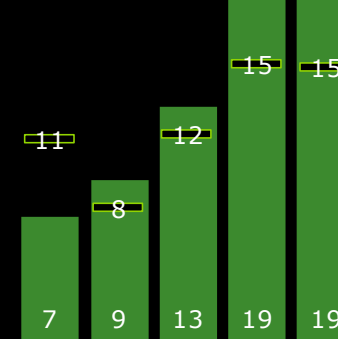

2014 2015 2016 2017 2018

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

TV-kamper (antall)

12 6 4 4 4

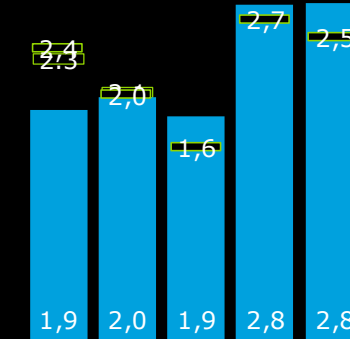

2014 2015 2016 2017 2018

■ Antall TV-kamper
- Ligasnitt

TV-seere fri-TV (million)

7 6 6 5 5

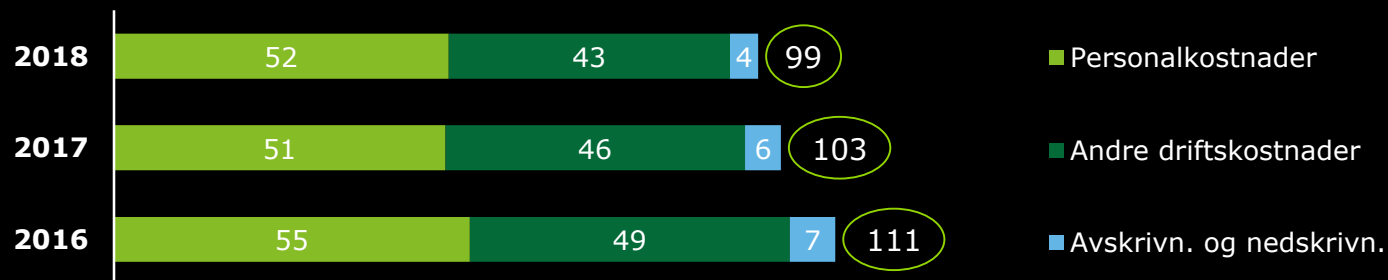
2014 2015 2016 2017 2018

■ TV-seere
- Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

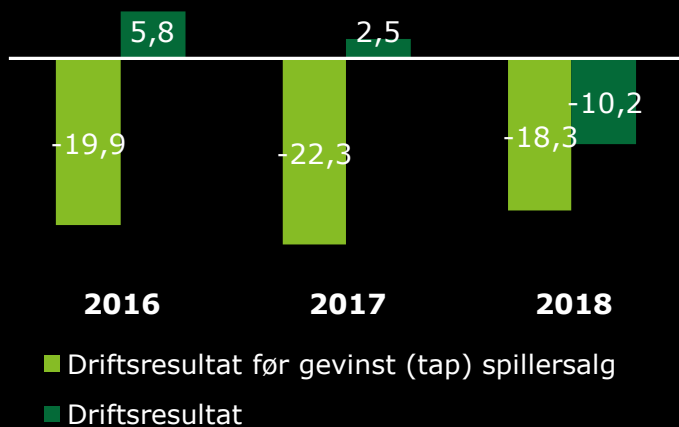

Kostnader (MNOK)

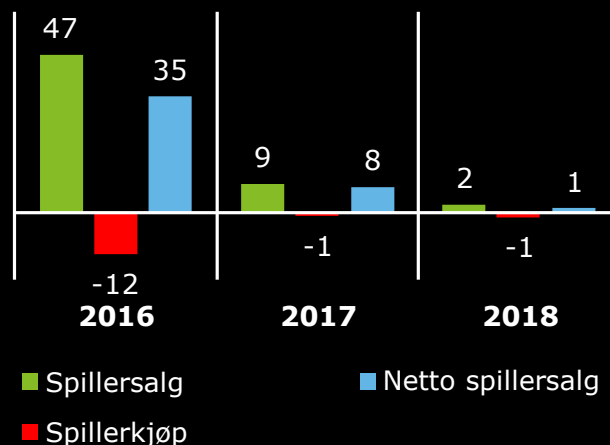

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Strømsgodset Toppfotball – Nedrykksstrid og cupfinale

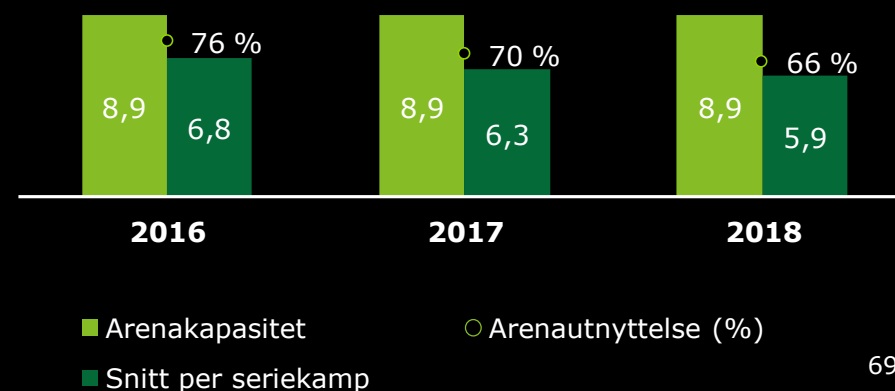
Før sesongen hadde Godset kun én plassering bak topp fire siden 2012. 2018-sesongen ble derimot annerledes for drammenserne, og klubben ble overraskende nok en del av nedrykksstriden. To strake uavgjorte kamper i de to siste serierundene skulle vise seg å være nok til å ta den avgjørende 13. plassen. Det var en annen versjon av Godset som stilte i NM, og klubben tok seg helt til finalen på Ullevaal, hvor Rosenborg viste seg å være for sterke.

Totale inntekter i 2018 var tilnærmet likt som i 2017, men sammensetningen av inntektene endret seg noe kontra det foregående året. Blant annet gikk reklame- og partnerinntekter ned med MNOK 2, noe klubben ser på nedgangen som naturlig variasjon i inntektene og ikke som en gjeldende trend. Videre økte andre inntekter i 2018 med om lag MNOK, som i all hovedsak relaterer seg til inntekter fra cupfinalen.

Kostnadene falt med MNOK 4 den samme perioden. Nedgangen ble blant annet drevet av outsourcing av kioskvirksomheten på Marienlyst stadion og en generell reduksjon av diverse aktiviteter som et tiltak for å redusere kostnadsnivået.

Driftsresultatet før gevinst på spillersalg ble noe forbedret i 2018, men grunnet svake sportslige resultater utover i sesongen valgte klubben å satse for å sikre plassen i Eliteserien. Det ble derfor ingen betydelige spillersalg i 2018, hvilket bidro til et fall i driftsresultatet etter spillersalg på MNOK 13 kontra året før.

Arenautnyttelse (tusen)

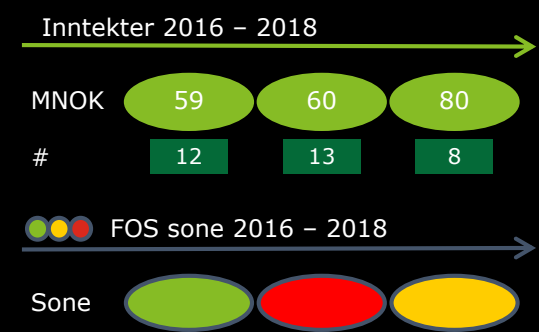

#Gutan #Kraftifranord

Stiftet	1920
Hovedsponsor (2018)	SpareBank 1 NORD-NORGE
Draktsponsor (2018)	SELECT
Arenakapasitet, Alfheim stadion	6.801
Seriemesterskap	0
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	53/40
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	2/9
Snitt tilskuertall (siste tre år)	3.748

2018

Tilskuere
#13

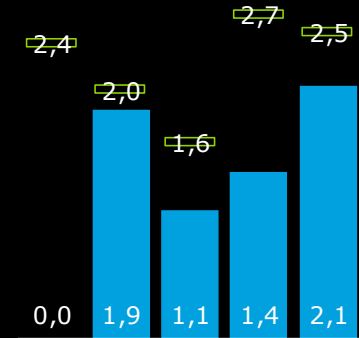
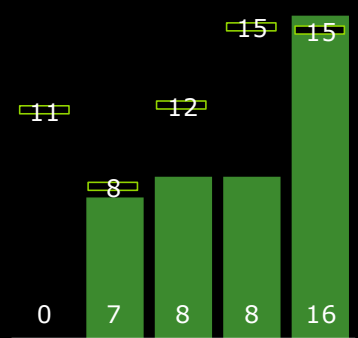
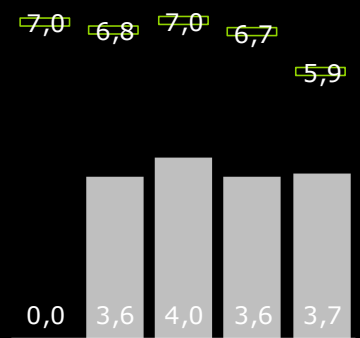
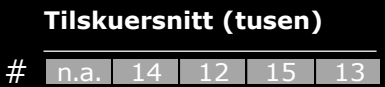
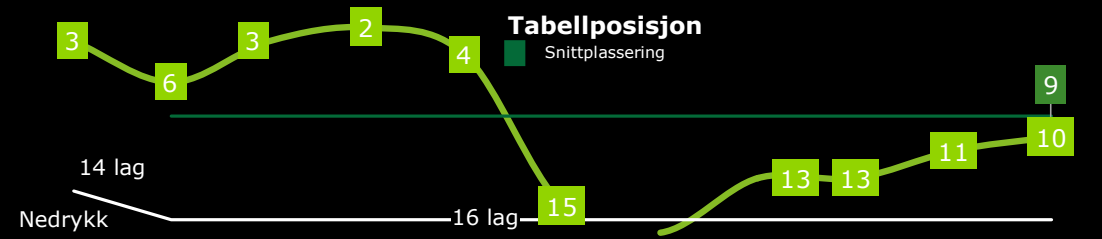
TV-kamper
#7

TV-seere
#7

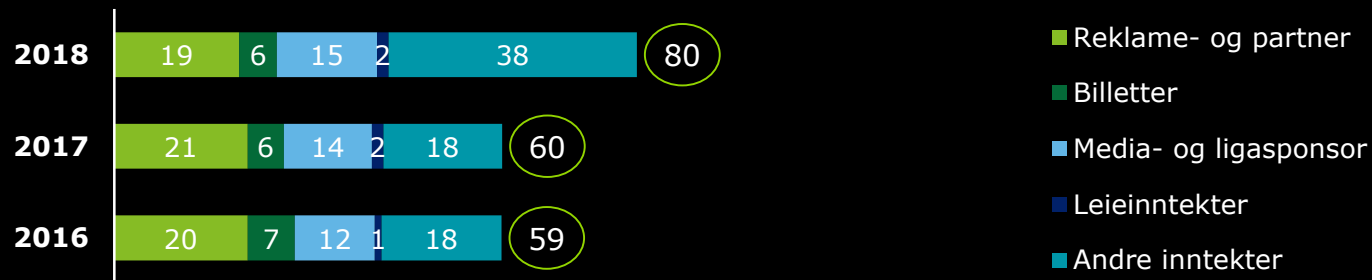
= Rangering ift andre Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

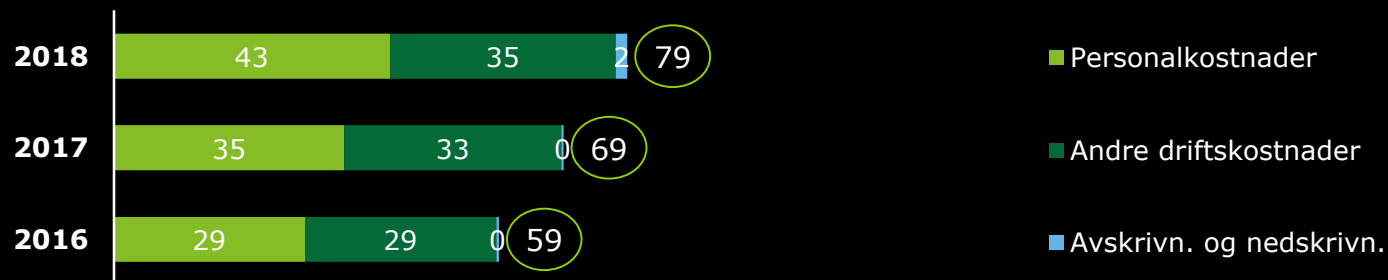

■ Tilskuersnitt - Ligasnitt   ■ Antall TV-kamper - Ligasnitt   ■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

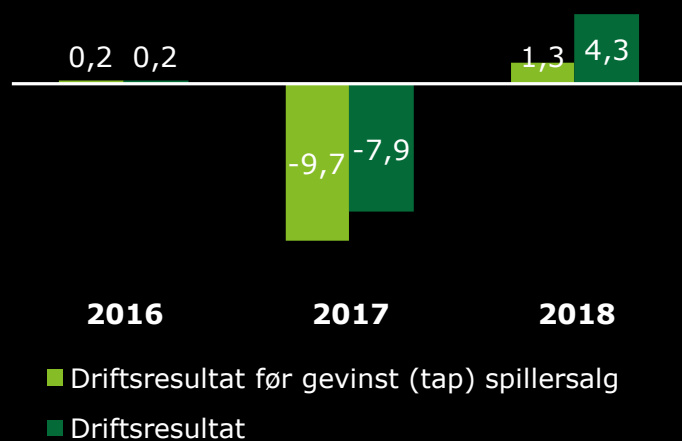

Kostnader (MNOK)

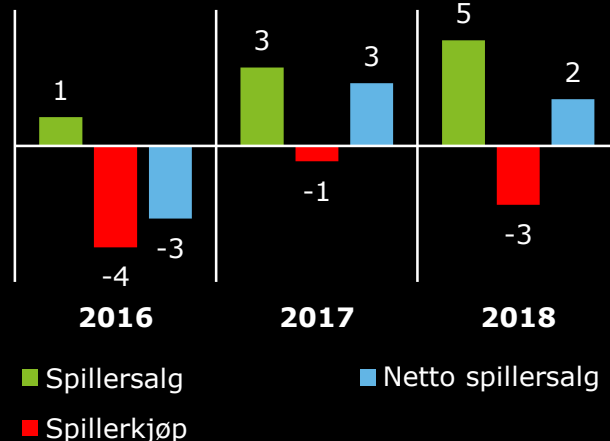

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Trømsø IL – Best i Nord-Norge

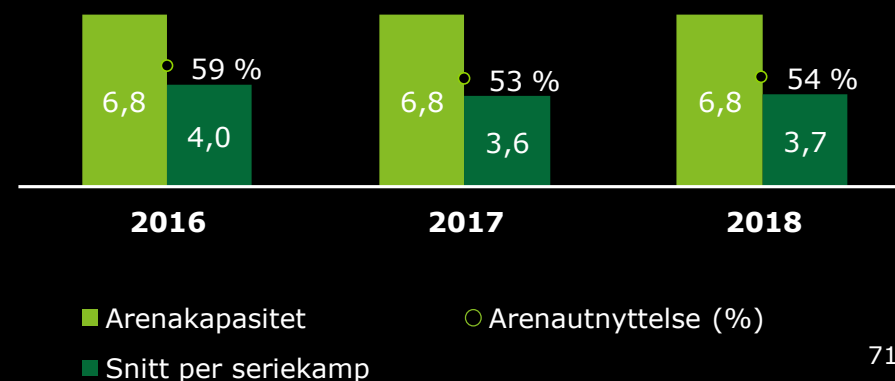
Tromsø fortsatte å klatre oppover tabellen i 2018, og avsluttet sesongen med 32 poeng og tiendeplass. Dette var fire poeng og én plassering foran Glimt, og «Gutan» kunne igjen flagge med at de er best i nord. Med på laget hadde de Gjermund Åsen som ble Eliteseriens assist-konge med hele 10 målgivende pasninger. NM-drømmen tok slutt i fjerde runde, da Tromsø gjestet Vålerenga på Alfheim stadion. Det ble et fyrverkeri av en match med 3 mål til hvert lag og påfølgende straffekonkurranse som endte 3-4.

Totale inntekter for Tromsø økte med MNOK 20 i 2018. Det største bidraget til økningen kom fra andre inntekter (MNOK 15), som var relatert til at eierstrukturen ble endret i 2018: Klubben mottok gaver i form av egenkapital i hhv. TIL Holding AS og i stadionselskapet Alfheim Stadion II. Det medførte at klubben ble majoritetseier i TIL Holding AS, hvor dette selskapet fra 2018 er konsolidert inn i lisensrapporteringspakken. Utover dette skyldes inntektsøkningen høyere driftstilskudd.

I samme periode økte kostnadene til Tromsø med NOKM 10. Økningen er primært relatert til personalkostnader, som økte etter utvidelse av spillerstallen og styrket administrasjon.

Totalt sett ga 2018 et positivt driftsresultat før gevinst fra spillersalg på MNOK 1. Driftsresultatet blir ytterligere positivt når man tar gevinst fra spillersalg på MNOK 3 til betraktning. Gevinsten kan blant annet tilskrives salg av spillere som Thomas Lehne Olsen, Aron Sigurdarson og Mikael Norø Ingebrigtsen.

Arenautnyttelse (tusen)

#OslosStolthet #Enga #Bohemene

Vålerenga Fotball

Stiftet	1913
Hovedsponsor (2018)	
Draktsponsor (2018)	
Arenakapasitet, Intility Arena	16.360
Seriemesterskap	5
Høyeste/snitt poengsum (fra 2009)	61/44
Høyeste/snitt plassering (fra 2009)	2/7
Snitt tilskuertall (siste tre år)	9.307

Inntekter 2016 - 2018

MNOK	82	82	108
#	9	8	5

FOS sone 2016 - 2018

2018

Tilskuere
#3

TV-kamper
#2

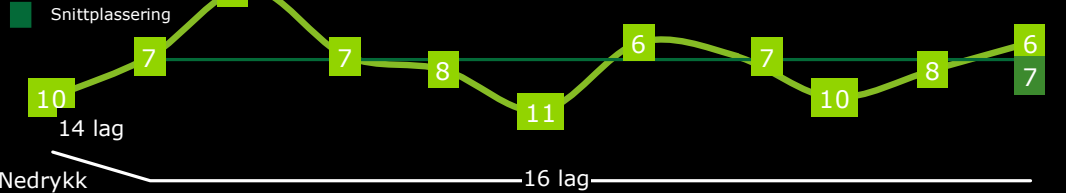

TV-seere
#3

= Rangering
ift andre
Eliteserielag

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018

Tabellposisjon

Tilskuersnitt (tusen)

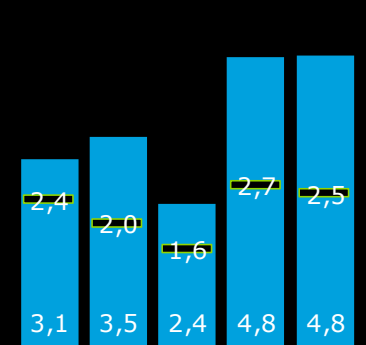
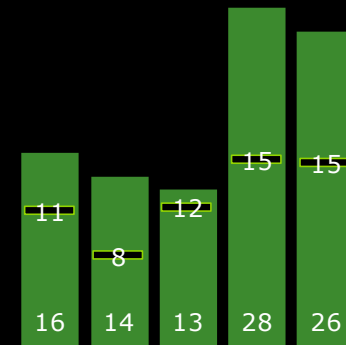
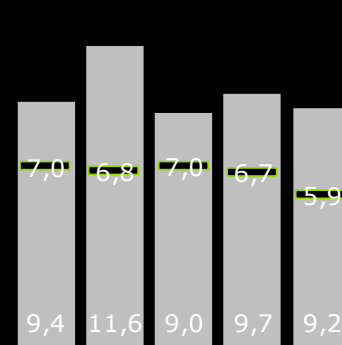
#	4	2	3	3	3
---	---	---	---	---	---

TV-kamper (antall)

#	3	1	4	1	2
---	---	---	---	---	---

TV-seere fri-TV (million)

#	3	3	1	3	3
---	---	---	---	---	---

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

2014 2015 2016 2017 2018

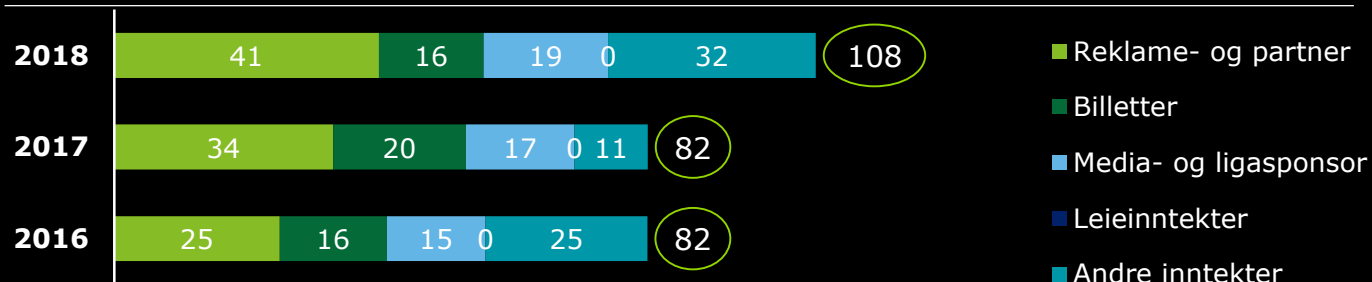
■ Tilskuersnitt - Ligasnitt

■ Antall TV-kamper
- Ligasnitt

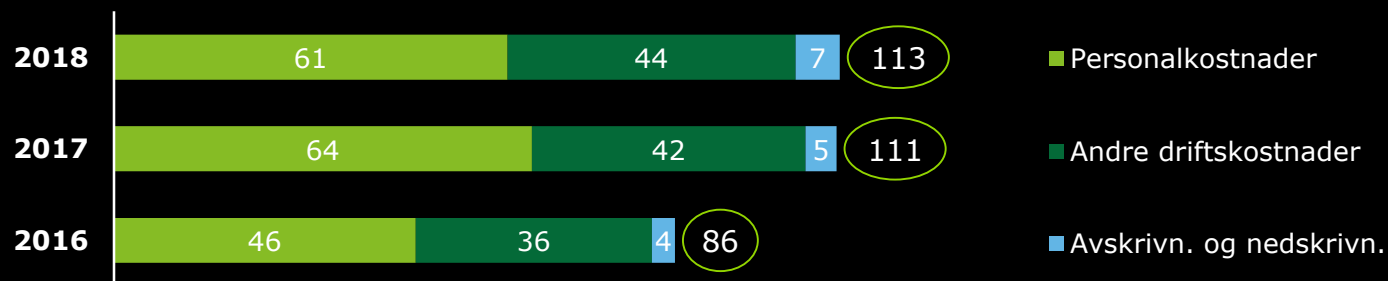
■ TV seere fri-tv - Ligasnitt

Inntekter (MNOK)

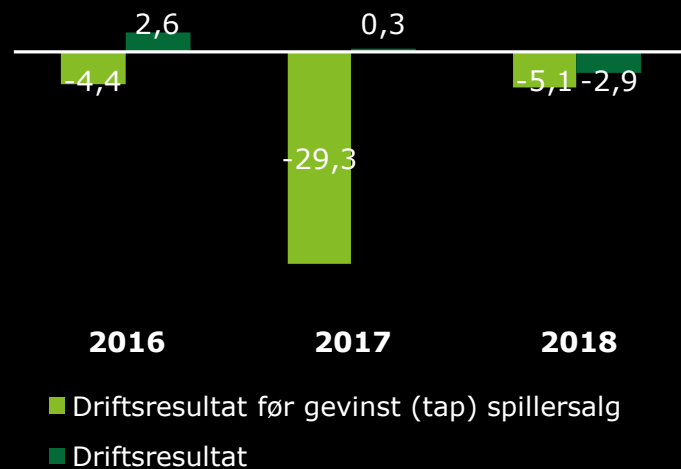

Kostnader (MNOK)

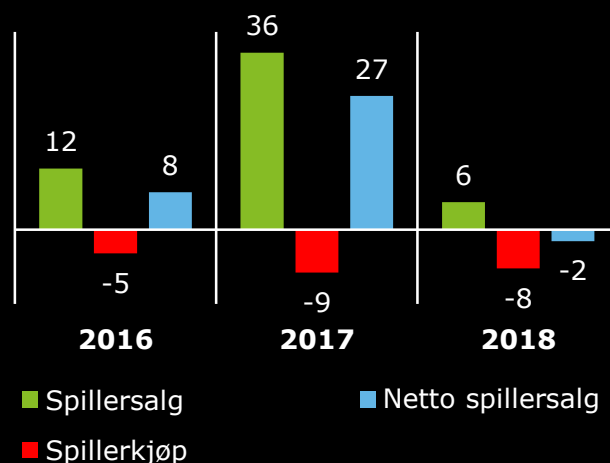

Resultatutvikling (MNOK)

*Gevinst (tap) spillersalg for 2018 inkluderer leie av spillere

Spillerlogistikk (MNOK)

Vålerenga Fotball – Beste plassering siden 2014

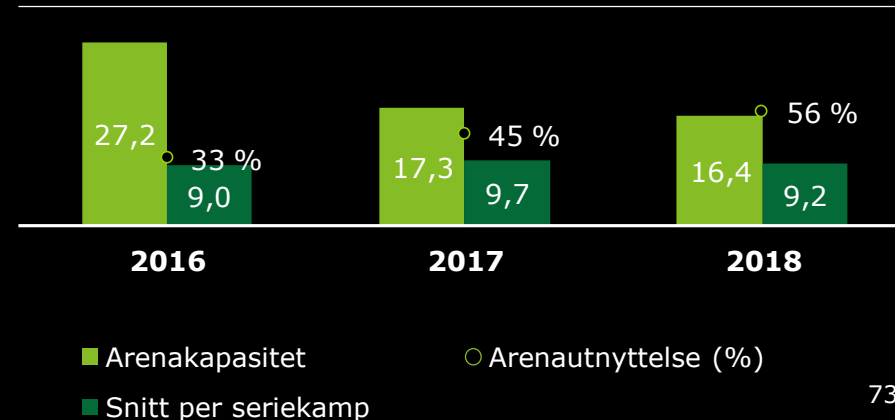
Vålerenga etablerte seg aldri som en tittelutfordrer i 2018, men var heller aldri en del av kampen om fortsatt eksistens i Eliteserien. Klubben endte på en sjetteplass, noe som tilsvarer den beste ligaplasseringen siden 2014. For andre år på rad reiste bohemen til Trondheim for å spille kvartfinale i NM mot Rosenborg. Denne gangen fikk trønderne revansj fra fjorårets tap på Lerkendal, og sendte samtidig Vålerenga ut av cupen.

Klubben opplevde en økning i inntekter på MNOK 26 i 2018. Økningen skyldes blant annet høyere reklame- og sponsorinntekter fra ny tribunepartner, helårsvirkning fra Intility, samt en netto økning i avtaler med både nye og eksisterende partnere.

Videre observeres det en markant økning i «andre inntekter», som hovedsakelig relaterer seg til økte driftstilskudd. Økningen blir noe dempet av en reduksjon i billettinntekter i 2018 på MNOK 4, som en konsekvens av færre tilskuere ved eliteseriekamper og et frafall av showkamp (mot Manchester United i 2017) og hjemmekamper i NM.

Kostnadsbildet i Vålerenga er totalt sett uendret. Driftsresultatet før gevinst fra spillersalg økte markant i 2018, og var i stor grad drevet av ovennevnte økning i reklame- og partnerinntekter, samt andre inntekter. Grunnet et betydelig lavere bidrag fra spillersalg opplevde klubben derimot en reduksjon i driftsresultatet for 2018 på MNOK 3. Klubben uttaler at de er en utviklingsklubb, hvor et av målene er å utvikle spillere for videresalg til større ligaer. Slike midler vil brukes til å bygge klubben videre, men inntekter ved spillersalg vil naturlig varierer fra år til år.

Arenautnyttelse (tusen)

Tilskuere

Gjennomsnittlig antall tilskuere på klubbens hjemmekamper det aktuelle året. Dette er tilskuertallene hver enkelt klubb rapporterer inn til NFF ved hjelp av lisensrapporter, altså solgte billetter.

Antall TV-kamper

Antall direktesendte Eliteserie-kamper klubben har blitt vist på lineær TV gjennom hele det aktuelle året. Dette datagrunnlaget har blitt beregnet manuelt basert på offisielle TV-seertall levert av Brandr, se under.

TV-seere

Antall TV-seere klubben totalt sett har hatt i løpet av året, i kampene de har fått vist på lineær TV. Tallene tar utgangspunkt i antall som har sett ett minutt eller mer av kampene. Variasjoner i tallene kommer som en følge av antall kamper som er vist av klubben, samt interessen for å se på kampene på TV. Tallene er de offisielle TV-tallene fra Kantar TNS (tidligere TNS Gallup), levert av Brandr.

Om rapporten

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene
- 9 Om rapporten
- 10 Vedlegg

Om rapporten

Eliteseriebarometeret viser eliteserierklubbens finansielle utvikling i perioden 2016 – 2018, med hovedvekt på endringer fra 2017 til 2018. Mer konkret vil rapporten ta sikte på å analysere klubbens driftsinntekter og kostnader.

Rapporten er utarbeidet i samarbeid med Norsk Toppfotball og klubbene, og alle klubbene har fått anledning til å lese gjennom og senere godkjenne sine respektive klubbsider. Tekstene i klubbdelen er basert på spørreskjemaer som er distribuert til hver enkelt klubb.

Analysene i rapporten er i hovedsak basert på klubbens lisensrapportering for årene 2016, 2017 og 2018. Disse inkluderer konsoliderte tall for klubb, samarbeidende selskap, samt eventuelle datterselskap hvor klubben har en eierandel som er større enn 50%. Vi tar forbehold om at inntekts- og kostnadskomponentene som er presentert her er konsistent rapportert for alle klubbene som inngår i analysene.

Vi har valgt å ikke vise klubbens resultatbidrag under *driftsresultat*. Dette innebærer eksempelvis at klubber som har leieinntekter fra eiendomsporteføljer finansiert med ekstern finansiering, ikke vil være direkte sammenliknbare med øvrige klubber.

Videre vil de presenterte tallene bære preg av hvordan den enkelte klubb har innordnet seg juridisk. For eksempel vil klubber som har inkludert ungdomsavdelingen i rapporteringen isolert sett ha høyere kostnader, uten at det nødvendigvis vil eksistere tilhørende inntekter.

I denne rapporten har vi valgt i utgangspunktet valgt ikke å justere for inntekter eller kostnader for engangseffekter (ikke-gjentakende inntekter og kostnader), slik som f.eks. kostnader forbundet med rettsaker, gevinst fra avhendelse av varige driftsmidler utover spillerkontrakter etc. Unntaket er Branns gevinstføring knyttet til salg av tribune på MNOK 38 i 2018, som har blitt justert for i ligadelen av rapporten.

Takk til NTF og representanter for eliteserierklubbene for alle bidrag til utarbeidelsen av Eliteseriebarometeret 2018.

Vedlegg

- 1 Forord
- 2 Sammendrag
- 3 Inntekter
- 4 Kostnader
- 5 Driftsresultat
- 6 Balanse
- 7 Finansiell oppfølging
- 8 Klubbene
- 9 Om rapporten
- ▶ 10 Vedlegg

Vedlegg 1 – Ord og begreper benyttet i rapporten

Eliteseriebarometeret analyserer klubbenes driftsinntekter- og kostnader med utgangspunkt i nedbrytningen illustrert i følgende eksempeltabell:

Resultatoppstilling – Eksempel

MNOK	2018
Inntekter:	
Reklame- partnerinntekter	10
Media- og ligasponsorinntekter	10
Billettinntekter	10
Andre inntekter	10
Sum inntekter	40
Driftskostnader:	
Personalkostnader, sport*	(5)
Personalkostnader, administrasjon*	(5)
Avskrivninger	(5)
Andre driftskostnader	(5)
Sum driftskostnader	(20)
Driftsresultat ekskl. gevinst fra spillersalg	20
Netto gevinst/tap fra spillersalg	10
Driftsresultat	30

- Driftsresultat reflekterer driftsinntekter og driftskostnader justert for netto gevinst fra spillersalg
- Netto gevinst fra spillersalg er, noe forenklet, differansen mellom salgsverdi og bokført verdi av den aktuelle spilleren på salgstidspunktet
- Kostnader forbundet med kjøp av spillere er ikke reflektert i klubbenes driftsresultat, utover avskrivninger av spillerkontrakter inkludert i avskrivninger
- For mer detaljer rundt sammenhengen mellom netto gevinst fra spillersalg og netto spillersalg, se neste side

I noen enkelttilfeller har klubbene bokført gevinst/tap fra salg av driftsmidler, utover salg av spillerrettigheter. Disse beløpene er presentert som en del av netto gevinst/tap fra spillersalg og poengtert i en fotnote i de tilfellene dette gjelder.

Andre ord og uttrykk benyttet i rapporten

Likviditetsgrad 1

Forholdet mellom et selskaps omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Market pool-midler

Tildelinger fra UEFA basert på hvert lands proporsjonale andel av det totale medierettighetsmarkedet

Netto spillersalg

Salgssum spillersalg fratrukket kjøpspris spillerkjøp (inkludert lån)

NFF

Norges Fotballforbund

NTF

Norsk Toppfotball

Soliditet

Egenkapital som andel av total balansesum

UEFA-koeffisient

Utregningsmetode benyttet av UEFA for rangering av europeiske klubber og landslag. Koeffisienten blir beregnet på grunnlag av prestasjoner de siste fem år, hvor vunnet kamper gir to poeng, uavgjort et poeng, og i tillegg gis det bonuspoeng for å nå gruppespill, kvartfinale, semifinale og finale

Note*: Det er kun i fellesdelen av rapporten at det blir skilt mellom personalkostnader for admin og sport.

Vedlegg 2 – Gevinst fra spillersalg

Gevinst fra spillersalg i klubbens driftsresultat er ikke sammenfallende med netto spillersalg.

Tabellene til høyre illustrerer sammenhengen mellom *Gevinst/tap fra salg av spillere*, som inngår i klubbens resultatregnskap, og *netto spillersalg*, som i praksis vil tilsvare mottatt sum fra spillersalg fratrukket betalt sum fra spillerkjøp.

Eksempelet inkluderer ikke kostnader til agenter og andre tredjeparter, og det tas ikke høyde for betingede overgangssummer.

Komponenten fra klubbens spillerlogistikk som inngår i resultatregnskapet er gevinntap fra salg av spillere. Som vist i den øverste tabellen er dette definert som differansen mellom salgsverdi og bokført verdi av den aktuelle spilleren. Dette betyr at transaksjoner forbundet med kjøp av spillere ikke vil påvirke driftsresultat, utover avskrivninger av spillerkontrakter i etterfølgende perioder.

A: Mottatt salgssum fra spillersalg er noe forenklet hva klubben faktisk mottar for spilleren ved salg til en annen klubb, i dette eksempelet MNOK 30.

B: Bokført verdi av en spiller tilsvarer kostpris for spilleren fratrukket avskrivninger, og i vårt eksempel er denne sak lik MNOK 20. Spillerkontrakter vil normalt avskrives lineært over kontraktens levetid, slik at en spiller som ble kjøpt for MNOK 20 på en femårskontrakt etter ett år vil ha en bokført verdi lik MNOK 16 ($20 - 20/5 = 16$). Det er verdt å merke seg det er kun spillere det er betalt en overgangssum for som vil ha en tilhørende bokført verdi, mens f.eks. egenutviklede spillere vil ha en bokført verdi lik null.

C: Gevinst fra spillersalg er antatt å være MNOK 10. I vårt eksempel reflekterer dette salg av en spiller med bokført verdi lik 20, som ble solgt for et vederlag lik 30. Alternativt kunne det f.eks. reflektert salg av en egenutviklet spiller til salgspris lik 10.

D: Kostpris for kjøpte spillere, i dette eksempelet satt lik MNOK 15, vil ikke reflekteres i klubbens driftsresultat utover avskrivninger. Kostprisen for spilleren aktiveres i klubbens balanse som en eiendel og avskrives over spillerens kontraktperiode.

Resultateffekt fra spillersalg

MNOK		
Mottatt salgssum fra spillersalg	A	30
- Bokført verdi av solgte spillere	B	(20)
= Gevinst/tap fra spillersalg	C	10

Illustrativt regnskap

MNOK		
Driftsinntekter		100
- Driftskostnader		(90)
= Driftsres (eksl. gevinntap fra spillersalg)		10
+/- Gevinntap fra spillersalg	C	10
= Driftsres (inkl. gevinntap fra spillersalg)		20

Kontantstrømeffekt fra spillerlogistikk

MNOK		
Mottatt salgssum fra spillersalg	A	30
- Betalt kjøpesum for spillerkjøp	D	(15)
= Netto spillersalg		15

Vedlegg 3 – Allokering av mediemidler i Eliteserien

Midlene fra den nye medieavtalen, verdt MNOK 2.400 over perioden 2017 – 2022, blir først fordelt mellom NTF (74,4%) og NFF (25,6%). NTFs andel av mediepengene, samt ligasponsorater, blir så allokert ut til klubbene i Eliteserien og OBOS-ligaen basert på følgende fordelingsmodell:

1) Utviklingsmidler (MNOK 58,2)

- Utviklingsmidler til klubb (MNOK 38,2/66%): Midler fordeles uavhengig av liga til klubbene i Eliteserien og OBOS-ligaen ut ifra antall stjerner klubben oppnår i *Akademiklassifiseringen*
- Prestasjonsbistand E-cup (MNOK 6/10%): Støtte på MNOK 2 per klubb for kvalifisering i europacup inneværende år. Støtten tilbakebetales ved kvalifikasjon
- Felles utviklingstiltak (MNOK 14/24%): Allokert til felles utviklingstiltak og nasjonale serier i regi av Norsk Toppfotball

2) Midler basert på kommersielle kriterier (12%*)

- Den *kommersielle* potten allokert til klubbene i Eliteserien basert på kriteriene (i) omdømme, (ii) tilskuere og (iii) engasjement, hvor alle kriteriene vektet likt. Beregningen baserer seg på et snitt over siste tre år

3) Midler allokert basert på sportslige resultater (88%*)

- Potten for resultatavhengige midler fordeles først mellom Eliteserien (81%) og OBOS-ligaen (19%)
- Disse midlene blir gitt til klubbene basert på tabellplassering ved slutten av sesongen. Tabellen til høyre illustrerer estimert fordeling for 2018. Tall i MNOK
- 50% allokert flatt uavhengig av plassering (MNOK 5,5 per klubb)
- 50% allokert på bakgrunn av oppnådd tabellposisjon

Fordeling av resultatbaserte midler**

Plassering	Garantert (MNOK)	Res.avhengig (MNOK)	Totalt (MNOK)
1	6	18	24
2	6	15	21
3	6	11	17
4	6	6	12
5	6	5	11
6	6	4	10
7	6	4	10
8	6	4	9
9	6	4	9
10	6	4	9
11	6	3	9
12	6	3	9
13	6	3	9
14	6	3	9
15	6	2	8
16	6	2	8
Sum	92	92	185

Vedlegg 4 – Allokering av mediemidler i Europa League

Allokering av mediemidler i Europa League

Totale midler til utdeling til klubbene som deltar i Europa League er for 18/19-sesongen estimert til ca. MNOK 5 400 (MEUR 560). Av disse midlene blir ca. 70% allokert basert på oppnådde sportslige resultater, mens resterende 30% allokeres i henhold til hvert lands proporsjonale andel av det totale medierettighetsmarkedet (market pool-midler).

En overordnet oversikt over distribusjon av mediemidlene i Europa League for 2018/2019-sesongen kan leses her:

<https://www.uefa.com/uefaeuropaleague/news/newsid=2562034.html>

Market pool-midler

I tillegg til midlene fra de sportslige resultatene blir det også utdelt såkalte market pool-midler. Dette er tildelinger basert på hvert lands proporsjonale andel av det totale medierettighetsmarkedet.

Den første halvparten av Market Pool-potten fordeles i antall deler tilvarende som det er deltakende land i gruppespillet, hvor hver del er proporsjonal til det respektives landets bidrag til medierettighetsmarkedet. Disse midlene fordeles så internt mellom lagene som deltar fra hvert land basert på oppnådde resultater i fjorårets serie og cup i hjemlandet.

Den andre halvparten fordeles til hver av rundene i turneringen, hvor hver rundes tilskudd igjen deles inn antall deler tilsvarende som det er deltakende land i gruppespillet. Også her er hver del proporsjonal til det respektives landets bidrag til medierettighetsmarkedet. Tilskuddene til hver nasjon splittes så likt mellom klubbene som deltar i de ulike rundene.

Vedlegg 5 – Allokering av mediemidler i Champions League

Allokering av mediemidler i Champions League

De totale midlene for tilskudd ved Champions League-deltakelse i 18/19-sesongen er estimert til ca. MNOK 18 910 (MEUR 1 950). Av disse midlene blir 85% allokert basert på oppnådde sportslige resultater, mens resterende 15% allokeres i henhold til hvert lands proporsjonale andel av det totale medierettighetsmarkedet (market pool-midler).

En overordnet oversikt over distribusjon av mediemidler i Champions League for 2018/2019-sesongen kan sees her:

<https://www.uefa.com/uefachampionsleague/news/newsid=2562033.html>

Market pool-midler

I tillegg til midlene fra de sportslige resultatene blir det også utdelt såkalte market pool-midler. Dette er tildelinger basert på hvert lands proporsjonale andel av det totale medierettighetsmarkedet.

Halvparten av market pool-potten fordeles i et antall deler tilsvarende antall deltakende land i gruppespillet. Hver av disse delene er proporsjonal til det respektive landets bidrag til medierettighetsmarkedet. Disse midlene fordeles deretter internt mellom lagene som deltar fra hvert land basert på oppnådde resultater i fjorårets serie.

Den andre halvparten fordeles først likt som beskrevet over, men blir allokert til de ulike lagene fra hvert land basert på antall spilte kamper i turneringen (fra gruppespillet og ut).

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This publication has been written in general terms and therefore cannot be relied on to cover specific situations; application of the principles set out will depend upon the particular circumstances involved and we recommend that you obtain professional advice before acting or refraining from acting on any of the contents of this publication. Deloitte AS would be pleased to advise readers on how to apply the principles set out in this publication to their specific circumstances. Deloitte AS accepts no duty of care or liability for any loss occasioned to any person acting or refraining from action as a result of any material in this publication.